

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Μ.Π.Σ
Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Διερεύνηση της Εκλογικής Συμπεριφοράς στο Δήμο Αθηναίων, Εκλογές
2014 Χωρική & Στατιστική Ανάλυση.**

Μαρίνου Μαρία Ελένη

A.M. : 0813M014

Καραγάνης Αναστάσιος (Επιβλέπων καθηγητής)

Τασόπουλος Αναστάσιος

Μιμής Άγγελος

ΙΟΥΛΙΟΣ 2017

Ευχαριστίες

Η περάτωση της εργασίας δεν θα ήταν δυνατή χωρίς τη συμβολή του επιβλέποντα καθηγητή κυρίου Αναστάσιου Καραγάνη, τον οποίο ευχαριστώ θερμά καθώς επίσης ευχαριστώ το Πάντειο Πανεπιστήμιο για την πρόσβαση που μου παρείχε σε μεγάλο αριθμό συγγραμμάτων άλλα και ηλεκτρονικών προγραμμάτων χορηγώντας μου τους απαραίτητους κωδικούς.

Μαριαλένα Μαρίνου

Δήλωση για λογοκλοπή

Η παρούσα εργασία είναι προϊόν αποκλειστικά προσωπικής εργασίας και έχει γίνει σαφής αναφορά σε δουλειά τρίτων.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Περίληψη

Κεφάλαιο 1

Πολιτικό Πλαίσιο. Κεντρική πολιτική σκηνή και Δήμος Αθηναίων

1	Σκοπός.....	1
2	Πολιτικό πλαίσιο και κεντρική πολιτική σκηνή.....	2
2.1	Πολιτικές Ιδεολογίες.....	2
2.2	Ο ρόλος των κομμάτων, κομματική ταύτιση και εκλογικό περιβάλλον.....	4
2.3	Το σύγχρονο πολιτικό σκηνικό, το τέλος του δικομματισμού ΠΑΣΟΚ-ΝΔ και η άνοδος του ΣΥΡΙΖΑ.....	6
2.4	Κομματικοί Συνασπισμοί και Νέα Κόμματα.....	7
2.5	Δημοτικές Παρατάξεις και Κομματικές Γραμμές.....	7
3	Αυτόδιοικητικές Εκλογών στο Δήμο Αθηναίων.....	9
3.1	Ιστορικό Εκλογών Δήμου Αθηναίων. και οι δήμαρχοι Αθηναίων της μεταπολίτευσης.....	9
3.2	Υποψήφιοι, Συνδυασμοί και Πολιτικές Γραμμές δημοτικών εκλογών 201.....	13
3.3	Κομματικές στηρίξεις προς υποψήφιους συνδυασμούς δημοτικών εκλογών.....	15
3.4	Αποτελέσματα Δημοτικών Εκλογών Αθήνας 2014.....	16

Κεφάλαιο 2

Το θεωρητικό υπόβαθρο της ανάλυσης

1	Το πολιτικό πλαίσιο στη σύγχρονη συγκυρία.....	17
1.1	Η εκλογική διαδικασία.....	17
1.2	Κατανομή ψήφων στο χώρο.....	18
2	Επεξεργασία Δεδομένων Ανάλυσης.....	19
2.1	Μέτρα περιγραφικής στατιστικής.....	19
2.2	Γεωγραφικά σταθμισμένη παλινδρόμηση.....	20

Κεφάλαιο 3

Γειτονιές της Αθήνας και στατιστικά δεδομένα εκλογών

1.	Γειτονιές της Αθήνας.....	23
2.	Συνοπτική παρουσίαση των εκλογικών αποτελεσμάτων.....	25

Κεφάλαιο 4

Αποτελέσματα Ανάλυσης

1	Η συμπεριφορά των εκλογέων.....	31
2	Η χωρική ανάλυση της εκλογικής συμπεριφοράς.....	33
3	Η γεωγραφία της εκλογικής συμπεριφοράς.....	50

Κεφάλαιο 5

Συμπεράσματα.....	53
-------------------	----

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	56
-------------------	----

Περίληψη

Η εργασία παρουσιάζει αναλυτικά πληροφορίες περί του πολιτικού περιβάλλοντος της χώρας, όπως το εκλογικό σύστημα της Ελλάδας, η έννοια του εκλέγειν και εκλέγεσθαι, ο ορισμός της ψήφου και κάνει αναφορές στο αυτοδιοικητικό σύστημα όπου είναι, σε χωρικό επίπεδο, το βασικό αντικείμενο της διπλωματικής.

Μια γρήγορη ματιά στο παρελθόν των αυτοδιοικητικών – δημοτικών εκλογών στο δήμο Αθηναίων, τοποθετεί σε βαθύτερο επίπεδο την έρευνα. Εν συνεχεία παρουσιάζεται το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον της χώρας πράγμα το οποίο βοηθά στην κατανόηση της ρευστής πολιτικής κατάστασης στη χώρα. Τέτοιου είδους παράγοντες επίσης συντελούν στο να εξηγηθεί και η αλλαγή του πολιτικού σκηνικού όπως ήταν γνωστή μέχρι πρότινος, δηλαδή την αποδόμηση των παραδοσιακά ισχυρών κομμάτων και την δημιουργία νέων τα οποία παρουσιάζονται αναλυτικά στα κεφάλαια της εργασίας αυτής. Εμβαθύνοντας ακόμη περισσότερο προς τον τελικό στόχο, αναφέρονται επιγραμματικά ιδεολογικοί ορισμοί που αντιπροσωπεύουν το ελληνικά κόμματα αλλά και ο τρόπος με τον οποίο αυτά επηρεάζουν τις αυτόδιοικητικές εκλογές δίνοντας μια πρώτη αίσθηση πριν τις εθνικές εκλογές.

Έχοντας πλέον δώσει στον αναγνώστη τη γενική εικόνα του πεδίου στο οποίο πλέει η εργασία, παρατίθεται η ουσία της μελέτης ξεκινώντας από το δεδομένα τα οποία αποτελούν την πρώτη ύλη για την εξαγωγή των συμπερασμάτων αυτής της έρευνας και είναι η σταυροδοσία των υποψηφίων στο δήμο Αθηναίων στις εκλογές των 18 αλλά και 25 Μαΐου 2014. Επιλέχθηκε ως μέθοδος ανάλυσης η Γεωγραφικά Σταθμισμένη Παλινδρόμηση, για το λόγο ότι το βασικό ζητούμενο είναι η διερεύνηση χωρικών συσχετίσεων ανάμεσα σε 116 εκλογικά συγκροτήματα που αντιπροσωπεύουν 116 γειτονιές που υπάρχουν στο δήμο της Αθήνας. Η Γεωγραφικά Σταθμισμένη Παλινδρόμηση εφαρμόζεται αμέσως μετά και πλέον παρουσιάζονται πολύ ενδιαφέροντα αποτελέσματα.

Ένα ακόμα εργαλείο το οποίο χρησιμοποιήθηκε προς την χαρτογράφηση δεδομένων και την αποτύπωση τους σε χάρτες που βοηθούν να εξετάσει κανείς την τοποθέτηση των ψηφοφόρων αλλά και τη μετακίνησή τους στο χώρο, είναι το Geographic Information System (GIS) και συγκεκριμένα το Map Info. Είναι ένα σύστημα διαχείρισης χωρικών δεδομένων (spatial data) και συσχετισμένων ιδιοτήτων. Επίσης, είναι ένα ψηφιακό σύστημα, ικανό να ενσωματώσει, να αποθηκεύσει, να προσαρμόσει, να αναλύσει και παρουσιάσει γεωγραφικά συσχετισμένες πληροφορίες (geographically-referenced).

Μέσα από αυτά τα δύο εργαλεία εξάγονται τα αποτελέσματα, αναλύονται και ερμηνεύονται καταλήγοντας στα συμπεράσματα ως απαντήσεις στα ερωτήματα μας, περί επιλογής και μετακίνησης ψήφου στο χώρο, και αφήνουν ανοιχτό ένα πεδίο περαιτέρω και πιο εξειδικευμένης έρευνας. Συνοπτικά η ανάλυση ανέδειξε την αδυναμία των κομμάτων να κατευθύνουν αποτελεσματικά τους ψηφοφόρους τους τοπικά, ενώ η ροπή προς την επιλογή του υποψηφίου δείχνει να είναι εν γένει ιδεολογική.

Abstract

This paper presents detailed information on the political environment of the country, such as the electoral system in Greece, the meaning and the definition of voting and penetrates into the self-governing system which is, in spatial level, and the main object of this study.

A quick look at the past of self-governing- municipal elections in the municipality of Athens, puts on a deeper level of the research. Thereafter, the socio economic situation of the country is presented in order to be understood the unstable status of the political situation in the country. Such factors also contribute to explain the change in the political scene as it was known until recently, id est the degradation of the traditionally strong parties and the creation of new, presented in detail in chapters of this essay. Proceeding even more towards the final aim of this paper, ideological definitions that represent the Greek parties are briefly listed. Also the way in which these ideologies affect the local elections are forming a first touch before the national elections.

Having given the reader an overall picture of the field in which the essay moves, the essence of the study is cited, starting from the data which is the raw material for drawing conclusions from this research and this data is the votes that each candidate gathered on elections of 18 and 25 May 2014 in municipality of Athens. Geographically Weighted Regression selected as method of analysis, for the reason that the key task is to explore spatial correlations among 116 polling units which represent 116 neighborhoods that exist in the municipality of Athens. The Geographically Weighted Regression applied immediately and very interesting results are presented.

Another tool used for data mapping and charting their maps that helps to examine the placement of the voters and their movement in space, is the Geographic Information System (GIS) and specifically the Map Info. It is a spatial data management system and associated properties. Also, it is a digital system, able to integrate, store, adapt, analyze and present geographically correlated information (geographically-referenced).Through these two tools the results are received, analyzed and interpreted leading to conclusions as answers to our questions concerning the selection and voting movement in space, and opens a field for more specialized research.

Κεφάλαιο 1

Πολιτικό Πλαίσιο. Κεντρική πολιτική σκηνή και Δήμος Αθηναίων

1. Σκοπός

Σκοπός της διπλωματικής εργασίας είναι η χωρική ανάλυση των αποτελεσμάτων των δημοτικών εκλογών που διεξήχθησαν το Μάιο του 2014 στην Ελλάδα. Το βασικό ζητούμενο είναι η εξέταση της ύπαρξης χωρικών προτύπων για κάθε υποψήφιο και η συμπεριφορά των ψηφοφόρων στη δεύτερη Κυριακή έχοντας να επιλέξουν πλέον έναν από τους δύο επικρατέστερους υποψηφίους. Η ανάλυση πραγματοποιήθηκε για το δήμο Αθηναίων και τα ποσοστά του εκάστοτε υποψηφίου και για τις δύο Κυριακές. Η διπλωματική εργασία συμβάλλει σε τρία σημαντικά ερευνητικά ερωτήματα. Πρώτον, πως αντιδρούν οι ψηφοφόροι στις δημοτικές εκλογές σε ενδεχόμενες διασπάσεις μεταξύ υποψηφίων οι οποίοι ιδεολογικά μεν ανήκουν στον ίδιο χώρο συμμετέχουν δε ταυτόχρονα στην ίδια εκλογική διαδικασία, σε συμμετοχές υποψηφίων οι οποίοι υποστηρίζονται από ποικίλες ιδεολογικά πολιτικές δυνάμεις και σε συμμετοχές υποψηφίων οι οποίοι υποστηρίζονται από διαφορετικές ιδεολογικά πολιτικές δυνάμεις από ότι στο παρελθόν. Δεύτερον, η επιλογή του εκάστοτε υποψηφίου στις δημοτικές εκλογές γίνεται βάσει ιδεολογικών προτιμήσεων οι οποίες εκπροσωπούνται από κεντρικές πολιτικές δυνάμεις, ή επιλέγονται ανεξάρτητες προσωπικότητες οι οποίες ιδεολογικά ανήκουν σε αυτές αλλά ενδέχεται να διαφοροποιούν τη στάση τους σε συγκυριακά θέματα πολιτικής από το χώρο τον οποίο κινούνται. Τρίτον, ακολουθείται η στήριξη που εκφράζει μια πολιτική δύναμη για τους υποψηφίους των δημοτικών εκλογών από τους ιδεολογικά προσκείμενους ψηφοφόρους της;

Το πρωτοδικείο Αθηνών είναι η πηγή [protodikeio-ath.gr] η οποία χορήγησε τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν για την ανάλυση στη διπλωματική εργασία και αποτελούν τη σταυροδοσία των υποψηφίων των δημοτικών εκλογών του δήμου Αθηναίων μετά το πέρας τους. Τα αποτελέσματα της 25^{ης} Μαΐου αποτέλεσαν τις ερμηνευτικές μεταβλητές της ανάλυσης, ενώ τα αποτελέσματα της 18^{ης} Μαΐου χρησιμοποιήθηκαν για την κατασκευή των εξαρτημένων μεταβλητών και κατ' επέκταση για τη συγκριτική μελέτη των δυο εκλογικών αναμετρήσεων. Οι ποσοτικές μέθοδοι καλύπτουν ευρύ φάσμα της χωρικής ανάλυσης που αφορά τη χωρική κατανομή, τον εντοπισμό χωρικών προτύπων, την ύπαρξη χωρικής αυτοσυσχέτισης καθώς και την περιγραφική στατιστική. Τα αποτελέσματα των αναλύσεων προβάλλουν χαρτογραφικά φαινόμενα με ιδιαίτερο ενδιαφέρον, όπως για παράδειγμα τις περιοχές που ενώ στην πρώτη Κυριακή του Μαΐου διατηρούσαν άκρως χαμηλά ποσοστά για κάποιον υποψήφιο, τη δεύτερη Κυριακή αποτέλεσαν πυρήνες ευρύτερων περιοχών με υψηλά ποσοστά. Οι περιοχές αυτές εντοπίστηκαν και χαρτογραφήθηκαν για τη διεξαγωγή αυτής της εργασίας. Οι υποψήφιοι που σημείωσαν ισχυρή συσπείρωση στις εκλογές της 1^{ης} Κυριακής του Μαΐου είναι οι εξής: Δικαίωμα στην Πόλη (Γιώργος Καμίνης), Ανοιχτή Πόλη (Γαβριήλ Σακελλαρίδης), Αθήνα Μπορείς (Σπηλιωτόπουλος Άρης), Αθήνα το σπίτι Μας (Καπερνάρος Βασίλειος), Αθήνα Πόλη της Ζωής Μας (Νικήτας Κακλαμάνης), Ελληνική Αυγή για την Αθήνα (Ηλίας Κασιδιάρης), (Λαϊκή Συσπείρωση) Νικόλαος Σοφινός και ενώ όλοι οι υπόλοιποι υποψήφιοι συγκέντρωσαν μικρότερα ποσοστά τα οποία στην ανάλυση αυτή υποτέθηκε ότι δεν είναι στατιστικά σημαντικοί για να συμπεριληφθούν, δηλαδή δεν

επηρεάζουν σε σημαντικό βαθμό τα αποτελέσματα, ωστόσο συμμετέχουν στα κατάλοιπα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη διπλωματική εργασία παρουσιάζει η μετακίνηση των ψήφων όσων υποστήριξαν τους συνδυασμούς εκείνους οι οποίοι δεν κατάφεραν να είναι υποψήφιοι τη δεύτερη Κυριακή των εκλογών προς τους δύο επικρατέστερους συνδυασμούς που τα κατάφεραν στο δεύτερο γύρο, τους «Δικαίωμα στην Πόλη» (Γεώργιο Καμίνη) – «Ανοιχτή Πόλη» (Γαβριήλ Σακελλαρίδη). Με ποιό τρόπο δηλαδή κατανεμήθηκαν οι ψήφοι όσων υποστήριξαν τους: Αθήνα Μπορείς (Σπηλιωτόπουλος Άρης), Αθήνα το σπίτι Μας (Καπερνάρος Βασίλειος), Αθήνα Πόλη της Ζωής Μας (Νικήτας Κακλαμάνης), Ελληνική Αυγή για την Αθήνα (Ηλίας Κασιδιάρης), (Λαϊκή Συσπείρωση) Νικόλαος Σοφριανός, την πρώτη Κυριακή των εκλογών, και αν η επιλογή αυτή ακολουθεί την πολιτική στρατηγική των ιδεολογικών δυνάμεων και των κομμάτων που τις αντιπροσωπεύουν ή μένει πιστή στην πολιτική ιδεολογία ανεξάρτητα της συγκυρίας.

2. Πολιτικό πλαίσιο και κεντρική πολιτική σκηνή

2.1 Πολιτικές Ιδεολογίες

«Όλες οι πολιτικές ιδέες διαμορφώνονται από τις κοινωνικές και ιστορικές περιστάσεις μέσα στις οποίες αναπτύσσονται. Οι άνθρωποι δεν βλέπουν τον κόσμο όπως αυτός είναι, αλλά όπως οι ίδιοι τον περιμένουν να είναι. Με άλλα λόγια, τον βλέπουν μέσα από ένα πρίσμα εδραιωμένων πεποιθήσεων, απόψεων και εκ προοιμίου υποθέσεων. Είτε συνειδητά είτε ασυνείδητα, ο καθένας προσυπογράφει ένα ορισμένο σύνολο πολιτικών πεποιθήσεων και αξιών που καθοδηγούν και επηρεάζουν τη συμπεριφορά του. Οι πολιτικές ιδέες και οι ιδεολογίες θέτουν στόχους που εμπνέουν την πολιτική μας δραστηριότητα διότι τα πολιτικά ρεύματα ταξινομούνται ως ιδεολογίες. Η πολιτική ιδεολογία εκφράζει την πολιτική σκέψη και διακρίνεται από διάφορους άλλους τύπους πολιτικής σκέψης, για παράδειγμα την πολιτική επιστήμη και την πολιτική φιλοσοφία όπως δηλαδή είναι ο συντηρητισμός και ο εθνικισμός ιδεολογίες υπό την ίδια έννοια που είναι ο φιλελευθερισμός και ο σοσιαλισμός. Από κοινωνικοεπιστημονική άποψη, ιδεολογία είναι ένα λίγο πολύ συνεκτικό σύνολο ιδεών που παρέχει μια βάση για οργανωμένη πολιτική δράση, ανεξαρτήτως αν αυτή η δράση αποσκοπεί στη διατήρηση, μεταβολή ή ανατροπή του υπάρχοντος συστήματος σχέσεων εξουσίας. Όλες οι ιδεολογίες επομένως: α) δίνουν μια συνολική περιγραφή της υπάρχουσας τάξης, συνήθως με τη μορφή μιας «κοσμοθεωρίας», β) παρέχουν ένα μοντέλο του επιθυμητού μέλλοντος, ένα όραμα της αγαθής κοινωνίας, και γ) υποδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο μπορεί και πρέπει να επέλθει πολιτική αλλαγή.» [Andrew Heywood “Εισαγωγή στην Πολιτική” (2003)].

«Ωστόσο, οι ιδεολογίες δεν είναι ερμητικά κλειστά συστήματα σκέψης: είναι μάλλον ρευστά σύνολα ιδεών που αλληλεπικαλύπτονται σε πολλά σημεία. Σε επίπεδο «δομής», οι ιδεολογίες μοιάζουν με τις φιλοσοφίες: σε επίπεδο «λειτουργίας» παίρνουν την ευρύτερη μορφή πολιτικών κινημάτων» .» [Andrew Heywood. ο.π.. Steiger, (1976)]. «Στην κλασική Πολιτική Επιστήμη «κόμμα είναι μια ένωση προσώπων, με κοινή ιδεολογία, που αποσκοπεί στην ανάληψη και άσκηση της εξουσίας» [Comparative Government and Politics: An Introduction 8η έκδοση, Hague, R. – Harrop, M (2005)]

Ο φιλελευθερισμός είναι η ιδεολογία της εκβιομηχανισμένης δύσης και υπήρξε παράγοντας της κατάρρευσης της φεουδαρχίας και αντικατάστασης της από μια κοινωνία αγοράς ή αλλιώς καπιταλιστική κοινωνία. Ο von Mises ταυτίζει τον

φιλελευθερισμό με τον καπιταλισμό, ορίζοντας αυτόν ως εκείνο το σύστημα ανθρώπινης συνεργασίας σε συνθήκες καταμερισμού εργασίας όπου υπάρχει ατομική ιδιοκτησία στα μέσα παραγωγής [*Liberalism*, von Mises Liberty Fund, (2005, σελ. 2)]. Ο πρώιμος φιλελευθερισμός αντανakλούσε τις προσδοκίες μιας ανερχόμενης βιομηχανικής μεσαίας τάξης κι έκτοτε φιλελευθερισμός και καπιταλισμός συνδέονται στενά. Ο φιλελευθερισμός είναι όμως μια πολιτική θεωρία και ως στοιχείο συγκρότησης έχει τον ατομικισμό, την ελευθερία, το λόγο (reason), την ισότητα, την ανοχή, τη συναίνεση και το συνταγματισμό. Συντηρητικές ιδέες και θεωρίες συναντάμε πρώτη φορά στα τέλη του 18^{ου} αιώνα σαν αντίδραση στον αυξημένο ρυθμό οικονομικής και πολιτικής αλλαγής, ήταν δηλαδή μια αντίδραση στην άνοδο του φιλελευθερισμού, του σοσιαλισμού και του εθνικισμού. Ο συντηρητισμός υπεραμύνθηκε υπέρ μιας παραδοσιακής κοινωνικής τάξης. Ωστόσο οι μορφές του ποικίλουν, στην ηπειρωτική Ευρώπη, εκείνη την περίοδο, συναντάμε ένα είδος αυταρχικού και αντιδραστικού συντηρητισμού ο οποίος απέρριπτε ασυζητητί κάθε είδους μεταρρύθμιση. Μια πιο συγκρατημένη μορφή συντηρητισμού αναπτύχθηκε στη Μ. Βρετανία και στις ΗΠΑ με χαρακτηριστικό γνώρισμα στην πίστη του Edmund Burke: «Αλλαγή με στόχο τη συντήρηση». Ως βασικά χαρακτηριστικά έχει την παράδοση, τον πραγματισμό, τις ανθρώπινες ατέλειες, την κοινωνική ιεραρχία, την Αυθεντία (φυσική Αριστοκρατία) και την ιδιοκτησία. Η Νέα δεξιά μια αλλαγή πλεύσης στην συντηρητική σκέψη ενάντια τόσο στη μεταπολεμική στροφή προς τον κρατικό παρεμβατισμό όσο και στη διαδοχή φιλελευθέρων ή προοδευτικών κοινωνικών αξιών. Νεοφιλελευθερισμός είναι μια εκσυγχρονισμένη εκδοχή της κλασσικής οικονομικής πολιτικής που αναπτύχθηκε στα κείμενα οικονομολόγων της ελεύθερης αγοράς Friedrich Hayek και Milton Friedman αλλά και φιλοσόφων όπως ο Robert Nozick. Οι κεντρικοί πυλώνες του νεοφιλελευθερισμού είναι η αγορά και το άτομο. Ο βασικός του στόχος είναι η «υποχώρηση των ορίων του κράτους» στη βάση ότι ο χωρίς ρυθμίσεις καπιταλισμός της αγοράς θα επιφέρει αποτελεσματική ανάπτυξη και γενική ευημερία. Εναλλακτική πρόταση στις φιλελεύθερες και συντηρητικές απόψεις στις προηγμένες βιομηχανικά χώρες, χωρίς να απορρίπτει την καπιταλιστική οργάνωση της κοινωνίας, αποτελεί η σοσιαλδημοκρατία.

Η σοσιαλδημοκρατία αρνείται κατά βάση τη μαρξιστική θεωρία. Έχει ως κύριο πολιτικό στόχο τη σταδιακή βελτίωση του καπιταλισμού στην συντηρητική της εκδοχή, ή το σταδιακό μετασχηματισμό της κοινωνίας στη προοδευτική της εκδοχή. Οι σοσιαλδημοκράτες θεωρούν ότι η πολιτική τους θα οδηγήσει στην εξανθρώπιση και στον εκδημοκρατισμό της κοινωνικής ζωής σε όλα τα επίπεδα. Η σοσιαλδημοκρατία δεν αμφισβητεί την ατομική ιδιοκτησία στα μέσα παραγωγής, που αποτελεί τη βάση του φιλελευθερισμού-καπιταλισμού, αλλά στοχεύει σε μέτρα ανακούφισης των εργαζομένων [Φιλοσοφικό Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό, τομ. 5, σελ. 62, εκδ. Καπόπουλος].

Ο φασισμός και ο εθνικοσοσιαλισμός ως οικονομικό σύστημα υποστηρίζει δογματικά την ατομική ιδιοκτησία, την αυστηρά ατομική λήψη αποφάσεων και αποτελεί την ιδεολογία της άκρας δεξιάς. Ο Μουσολίνι και ο Χίτλερ εγκαθίδρυσαν για πρώτη φορά στον κόσμο το φασισμό και τον εθνικοσοσιαλισμό, εισήγαγαν ταυτόχρονα και την έννοια του «ολοκληρωτικού κράτους». Η κεντρική θεματική του Αναρχισμού είναι η άποψη ότι η πολιτική αυθεντία σε όλες τις μορφές και ειδικά με τη μορφή του κράτους είναι κακή και περιττή. Ετυμολογικά προέρχεται από την ελληνική λέξη *αρχή* (=δομή, εξουσία, ιεραρχία) και το στερητικό *α*. Οραματίζεται μια κοινωνία χωρίς κράτος, πνευματική και πολιτική εξουσία, στην οποία ελεύθεροι μικροί ατομικοί παραγωγοί διαχειρίζονται τις υποθέσεις τους μέσω μιας οικειοθελούς συμφωνίας και συνεργασίας.

Ο σοσιαλισμός εμφανίσθηκε πρώτα στις χώρες του προηγμένου βιομηχανικού καπιταλισμού και εξέφραζε τα συμφέροντα της εργατικής τάξης. Ως στόχο είχε την κατάργηση της καπιταλιστικής οικονομίας που βασιζόταν στις συναλλαγές της αγοράς και η αντικατάστασή της με μια ποιοτικά διαφορετική σοσιαλιστική κοινωνία θεμελιωμένη στη συλλογική ιδιοκτησία. Στο σοσιαλισμό η κοινωνική ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής αντικαθιστά σταδιακά την ατομική ιδιοκτησία. Σοσιαλισμός επομένως είναι η κατάργηση της ατομικής ιδιοκτησίας στα εργοστάσια, στη γη, στις τράπεζες, στα μέσα μεταφοράς. Βάση της κοινωνίας είναι η κοινωνική ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής, είτε κρατική, ή συνεταιριστική και η κοινωνική ισότητα. Στη σοσιαλιστική κοινωνία υπάρχει περιουσιακή ανισότητα. Ο καθένας είναι υποχρεωμένος να εργάζεται και δεν αμείβεται ανάλογα με τις ανάγκες του, αλλά ανάλογα με την ποιότητα και την ποσότητα της εργασίας που προσφέρει. [Στάλιν τομ. 14, σελ. 165]. Η επιστημονική διαφορά ανάμεσα στο σοσιαλισμό και τον κομμουνισμό είναι ότι ο σοσιαλισμός είναι η πρώτη, ή η κατώτερη φάση του κομμουνισμού [Κράτος και Επανάσταση Λένιν τομ. 33, σελ. 98]. Η Ένωση Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών "ΕΣΣΔ" υπήρξε το πρώτο σοσιαλιστικό κράτος στην παγκόσμια ιστορία. Κατά τον Μαρξ ο σοσιαλισμός είναι η μετάβαση στον ολοκληρωμένο κομμουνισμό. Στην ανώτερη φάση της κομμουνιστικής κοινωνίας, θα εξαφανισθεί η κοινωνική επίδραση του καταμερισμού εργασίας καθώς δεν θα υπάρχει αντίθεση στην πνευματική και χειρωνακτική εργασία και παράλληλα θα έχουν αναπτυχθεί σε τεράστιο βαθμό οι παραγωγικές δυνάμεις της κοινωνίας. Σε αυτό το στάδιο ο κάθε εργαζόμενος θα παράγει ανάλογα με τις δυνατότητες του και θα αμείβεται ανάλογα με τις ανάγκες του [Κριτική στο πρόγραμμα της Γκότα, Μαρξ (σελ. 23)]. Ο κομμουνισμός ως έννοια σχετίζεται με μια μορφή κοινωνίας η οποία θα λειτουργεί αμεσοδημοκρατικά και αποκεντρωμένα, χωρίς κράτος και κοινωνικές τάξεις. Ο κομμουνισμός θεωρείται η ανώτερη βαθμίδα εξέλιξης του σοσιαλισμού. Στον κομμουνισμό, η ύπαρξη του κράτους ως μηχανισμού παγίωσης της εξουσίας της άρχουσας τάξης, όπως και οι ίδιες οι κοινωνικές τάξεις είναι πλέον περιττά. Το ταξικό και εξουσιαστικό δίπολο όλων των προηγούμενων ταξικών κοινωνιών (άρχουσα τάξη και καταπιεζόμενες τάξεις) παύει να υφίσταται, ενώ η κοινωνία οργανώνεται πάνω στην βάση των ελεύθερα συνεταιρισμένων παραγωγών. Μια κομμουνιστική κοινωνία δεν έχει τάξεις, με την έννοια ότι ο πλούτος θα ανήκει σε όλους από κοινού και το «σύστημα παραγωγής εμπορευμάτων» θα έδινε την θέση του σε ένα «σύστημα παραγωγής για χρήση» προσανατολισμένο στην ικανοποίηση των πραγματικών αναγκών του ανθρώπου. Έτσι θα τερματίζονταν η «προϊστορία του ανθρώπου» επιτρέποντας στον άνθρωπο να διαμορφώσει τη μοίρα του και να πραγματώσει πλήρως το δυναμισμό του. «η ελεύθερη ανάπτυξη του καθενός είναι προϋπόθεση για την ελεύθερη ανάπτυξη όλων»-[Καρλ Μάρξ].

2.2 Ο ρόλος των κομμάτων, κομματική ταύτιση και εκλογικό περιβάλλον.

Η Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία είναι το πολίτευμα που επέλεξαν οι πολίτες της Ελλάδας με δημοψήφισμα το 1974. Αρχηγός του κράτους είναι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο οποίος είναι αιρετός από το Κοινοβούλιο και έχει περιορισμένες πολιτικές αρμοδιότητες. Ο ρόλος του Κοινοβουλίου είναι να τηρεί το Σύνταγμα, να νομοθετεί και να υπηρετεί το εθνικό και δημόσιο συμφέρον. Όλες οι εκτελεστικές αποφάσεις λαμβάνονται από την Κυβέρνηση, που έχει λάβει την εμπιστοσύνη της Βουλής που με τη σειρά της εκλέγεται από το λαό με την εκλογική

διαδικασία στην οποία λαμβάνουν μέρος κόμματα, σύμφωνα με τον εκάστοτε εκλογικό νόμο.

«Η κομματική ταύτιση συνεχίζει να υπάρχει, δηλαδή η σταθερή προσήλωση του ψηφοφόρου σε μια ομάδα αναφοράς που αντιπροσωπεύει για αυτόν κάποιο από τα υποψήφια κόμματα. Ο ψηφοφόρος σήμερα επιλέγει απαλλαγμένος από τον ιστορικό περίγυρο και είναι περισσότερο ευαίσθητος στα συγκυριακά ζητήματα παρά στα δομικά χαρακτηριστικά. Αυτό συμβαίνει διότι πλέον υπάρχουν νέες διακυβεύσεις. Τα προβλήματα στην ιεράρχηση του έχουν αλλάξει.» [*Εκλογική Συμπεριφορά: Ιστορικές Διαδρομές και Μοντέλα Ανάλυσης*, Mayer, N. Αθήνα: Σαββάλας (2005)]. Πρώτα πλέον βρίσκονται τα οικονομικά προβλήματα, όπως η απασχόληση, η φορολογία, το κόστος ζωής. Πρόκειται για πολωτικά προβλήματα (π.χ. εντός ή εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης) και οι αντιθέσεις που εκφράζουν δεν συμβαδίζουν πάντα με τις κομματικές τοποθετήσεις αλλά τίθενται ως ζητήματα γενικής αναφοράς. «Οι ψηφοφόροι είναι ομόφωνα υπέρ μια λύσης στα προβλήματα αυτά όμως οι απαντήσεις των κομμάτων είναι ασαφείς. Απαλλαγμένος από κομματικούς δεσμούς, περισσότερο πολιτικοποιημένος και συνειδητοποιημένος, μα λιγότερο προβλέψιμος, διότι τα προβλήματα τον αφορούν άμεσα, διαχωρίζει τις θέσεις των υποψηφίων και των κομμάτων σχετικά με τα προβλήματα αυτά γιατί οι υποψήφιοι έχουν σχεδόν πάντα περισσότερο καθαρές και σαφείς θέσεις από ότι τα κόμματα σαν σύνολο.» [Mayer, N. ο.π.]. Τα αποτελέσματα της εργασίας θέτουν υπό εξέταση το βάρος της πολιτικής συγκυρίας και την αντιμετώπιση της από τις υπάρχουσες πολιτικές δυνάμεις.

Η κομματική ταύτιση καθορίζει μέχρι ενός σημείου τις πολιτικές στάσεις και κατά συνέπεια την ψήφο. Αν ληφθεί υπόψη το συγκεκριμένο πλαίσιο των εκλογών, τη φύση των διακυβεύσεων και την προσωπικότητα των υποψηφίων διακρίνονται τρεις μεγάλες κατηγορίες εκλογών. Πρόκειται για τις εκλογές διατήρησης, παρεκτροπής και εκείνες τις αποτοίχισης. «Οι εκλογές διατήρησης είναι αυτές όπου, απουσία ισχυρού υποψηφίου ή ισχυρής διακυβέρνησης, οι εκλογικές επιλογές καθορίζονται βασικά από την κομματική ταύτιση. Οι εκλογές παρεκτροπής είναι αυτές όπου παρατηρείται αντίφαση μεταξύ κομματικής ταύτισης και εκλογικής επιλογής. Και τέλος οι εκλογές αποτοίχισης οι οποίες σφραγίζουν τη διαρκή αλλαγή των κομματικών ταυτίσεων.» [Mayer, N. ο.π.].

«Ως βασικό στοιχείο συγκρότησης της συνοχής της σχέσης κοινωνικής ένταξης – πολιτικής προτίμησης εισάγει την έννοια της κομματικής ταύτισης το μοντέλο του Μίσιγκαν. Κομματική ταύτιση θεωρείται η σταθερή προσήλωση του ψηφοφόρου σε ένα πολιτικό κόμμα, προσήλωση που συμπεριλαμβάνει την αποδοχή της ιδεολογίας και των αξιών του κόμματος, του πολιτικού του προγράμματος, του ιστορικού του φορτίου, των προσώπων (υποψηφίων, στελεχών, ηγετών) που το συναπαρτίζουν. Ανάλογα με την ένταση μάλιστα της ταύτισης αυτής μπορούμε να διαχωρίσουμε τους ψηφοφόρους σε «απολύτως ταυτισμένους» και «λιγότερο ταυτισμένους / περίγυρος»). Η γνώση της κομματικής ταύτισης για ένα πολιτικό κόμμα επιτρέπει την εκτίμηση του εκλογικού του ποσοστού, ή τουλάχιστον του εκλογικού του περιγύρου. Η κομματική ταύτιση ποικίλει ανάλογα με τον κοινωνικό – πολιτιστικό περίγυρο των ατόμων και σ' αυτό το σημείο η σχολή του Μίσιγκαν ταυτίζεται με τα συμπεράσματα του Lazarsfeld και των συνεργατών του. Έτσι στις ΗΠΑ οι ψηφοφόροι που είναι μέλη συνδικάτων, καθώς και τα μέλη εθνικών ή θρησκευτικών μειονοτήτων (μαύρος πληθυσμός, καθολικοί, Εβραίοι, κ.λπ) ταυτίζονται πιο δυναμικά με το Δημοκρατικό Κόμμα και αυτό τόσο περισσότερο όσο δυναμικά ταυτισμένοι είναι με τη κοινότητά τους και τις δραστηριότητές της. Η κομματική ταύτιση αυξάνεται επίσης ανάλογα με το βαθμό ενδιαφέροντος για την

πολιτική. Στους λιγότερο ασχολούμενους ή ενημερωμένους πολίτες το ποσοστό των μη-κομματικά ταυτισμένων («ανεξάρτητων») αυξάνεται.» [Mayer,N. ο.π.].

2.3 Το σύγχρονο πολιτικό σκηνικό, το τέλος του δικομματισμού ΠΑΣΟΚ-ΝΔ και η άνοδος του ΣΥΡΙΖΑ

«Το 2002 με αυτοδύναμη κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ, η Ελλάδα έγινε μέλος της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης και υιοθέτησε το ενιαίο νόμισμα. Στα χρόνια που ακολούθησαν η οικονομία αναπτύχθηκε, αλλά όχι στη βάση ενός παραγωγικού προτύπου που θα μπορούσε να εξασφαλίσει διατηρήσιμη πρόοδο. Έτσι το 2008, επί κυβερνήσεως της Νέας Δημοκρατίας, ήταν ήδη φανερό ότι, προκειμένου να επιβιώσει η οικονομία, έπρεπε να εφαρμοστεί ένα πολυετές πρόγραμμα για τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος, τον έλεγχο της δυναμικής του χρέους και την πραγματοποίηση εκτεταμένων διαρθρωτικών αλλαγών». Πηγή « Ιστοσελίδα, Τράπεζα της Ελλάδος»

Η κρίση πλέον είναι πραγματικότητα. Η Νέα Δημοκρατία το 2009 χάνει τις εκλογές, με το Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κόμμα (ΠΑΣΟΚ) να επιστρέφει στην εξουσία με πρόεδρο τον Γιώργο Παπανδρέου. Ο Λαϊκός Ορθόδοξος Συναγερμός (ΛΑΟΣ) ενισχύει τα ποσοστά του, σε αντίθεση με το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος (ΚΚΕ) που καταγράφει μικρές απώλειες, ενώ ο Συνασπισμός Ριζοσπαστικής Αριστεράς (ΣΥΡΙΖΑ) του Αλέξη Τσίπρα καταφέρνει να εξασφαλίσει την είσοδό του στη Βουλή, παρά τα σημαντικά ενδοπαραταξιακά προβλήματα που αντιμετώπιζε τότε. Τον Απρίλιο του 2010 η ελληνική κυβέρνηση (ΠΑΣΟΚ) απηύθυνε στις χώρες της ζώνης του ευρώ και στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) αίτημα χρηματοδοτικής στήριξης και τον επόμενο μήνα υπογράφηκε το Μνημόνιο Οικονομικών και Χρηματοπιστωτικών Πολιτικών.

Στις 6 Μαΐου 2012 ο δικομματισμός της μεταπολίτευσης φτάνει στο τέλος του, η μεγάλη άνοδος του ΣΥΡΙΖΑ στα αστικά κέντρα και είσοδος των εθνικιστών της Χρυσής Αυγής στη Βουλή ήταν τα κύρια χαρακτηριστικά της εκλογικής αναμέτρησης της 6ης Μαΐου 2012, που σήμαναν τη ριζική αλλαγή του πολιτικού σκηνικού. Από τις εκλογές της 4ης Οκτωβρίου 2009 και έπειτα, η Ελλάδα βρέθηκε στα πρόθυρα της χρεοκοπίας, μπήκε υπό τη σκέπη της «τρόικα» (ΕΕ-ΕΚΤ-ΔΝΤ) με απόφαση της κυβέρνησης Παπανδρέου βίωσε και βιώνει ακόμα μια σκληρή οικονομική κρίση στη σύγχρονη ιστορία της. Στο πολιτικό επίπεδο, η κυβέρνηση Παπανδρέου κατέρρευσε στις 11 Νοεμβρίου 2012 και τη διαδέχθηκε η κυβέρνηση του τραπεζίτη Λουκά Παπαδήμου, που στηρίχθηκε από ΠΑΣΟΚ, ΝΔ και ΛΑΟΣ. Από βραχυχρόνια σκοπιά είναι ορατές σημαντικές ανακατατάξεις στο κομματικό τοπίο: πολλοί ψηφοφόροι επέρριψαν ευθύνες στα κόμματα που κυβερνούσαν μέχρι τότε και επέλεξαν νέα κόμματα. Η κρίση και η λιτότητα λειτούργησαν ως καταλύτες για τις δύο παρατάξεις που κυβερνούσαν σχεδόν εναλλάξ τα τελευταία σαράντα χρόνια περίπου, τη Νέα Δημοκρατία και το Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κόμμα. Επίσης οι μετακινήσεις των ψηφοφόρων συνέβησαν κατά κύριο λόγο εντός δύο μεγάλων παρατάξεων της Νέας Δημοκρατίας και του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς, με την πρώτη να αποδυναμώνεται έντονα και να ζητά κομματικές συμμαχίες για συγκυβέρνηση από το Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα κ.α. Ο κατακερματισμός του κομματικού τοπίου επέβαλε τη μετάβαση σε συμμαχικές κυβερνήσεις.

Οι πολιτικές επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης υπήρξαν καθοριστικές. Η κατάρρευση του δικομματικού συστήματος, Νέας Δημοκρατίας και Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κόμματος, στις εκλογές του 2012, ως αποτέλεσμα της μνημονιακής τριετίας, έφερε στην επιφάνεια μια ισχυρή κρίση εκπροσώπησης, με αποτέλεσμα νέες

μαζικές πολιτικές μετακινήσεις. Τέσσερα χρόνια αργότερα και μετά από τρεις βουλευτικές εκλογικές αναμετρήσεις, ένα δημοψήφισμα και τις αυτόδιοικητικές εκλογές, οι διεργασίες και οι μετασχηματισμοί των παλαιών και των νέων πολιτικών κομμάτων συνεχίζονται και το τελευταίο διάστημα, εξαγγέλλονται νέα «κόμματα» από κομματικές διασπάσεις ή κομματικές συμμαχίες. Από τη μεταπολίτευση και μετά η συστηματική εναλλαγή των δύο κομμάτων, στη διακυβέρνηση της χώρας, υπήρξε συστηματική. Η επιρροή των δύο κομμάτων, ΠΑΣΟΚ και ΝΔ, αυτό το διάστημα είχε κυμανθεί σε ποσοστά της τάξης του 80%-85%. Ο δικομματισμός λειτουργούσε και εκτόνωνε την κοινωνική δυσαρέσκεια, με κάθε φορά τη μετακίνηση μιας σημαντικής μερίδας του εκλογικού σώματος από το ένα κόμμα στο άλλο. Το “ενδιάμεσο” εκλογικό σώμα, οι ψηφοφόροι δηλαδή που είχαν ψηφίσει κατά καιρούς και τα δύο κόμματα διακυβέρνησης, έφθασε το 2009 να αντιπροσωπεύει σχεδόν το 25%. Η ένταξη της χώρας στο μνημόνιο αναχαίτισε αυτό το φαινόμενο.

2.4 Κομματικοί Συνασπισμοί και Νέα Κόμματα

Όλα τα παραπάνω συντέλεσαν στην αλλαγή της πολιτικής σκηνής και την ανάγκη ανανέωσης, ή και μεταμόρφωσης των παραδοσιακών κομμάτων της χώρας και κυρίως του σοσιαλιστικού χώρου, όπου παρατηρείται και η μεγαλύτερη κινητικότητα με δημιουργία νέων κομματικών σχημάτων. Κόμματα όπως το ΠΑΣΟΚ και η ΔΗΜΑΡ άλλαξαν όνομα, διασπάστηκαν, διχοτομήθηκαν, συρρικνωθήκαν. Το μέγεθος των αλλαγών είναι μεγάλο και η ενδοκομματικές εντάσεις επίσης. Όσα κόμματα επιβίωσαν στην προσπάθειά τους να κρατήσουν του ψηφοφόρους τους επιχειρούν την ανανέωση, αλλάζουν προεδρίες, αναδεικνύοντας νέα πολιτικά πρόσωπα ή επιστρατεύουν παλιά στελέχη. Ενώ τα στελέχη από κόμματα τα οποία διαλύθηκαν ή συρρικνώθηκαν απευθύνθηκαν για πολιτική στέγη σε εκείνα που επιβίωσαν ή ανασχηματίστηκαν σε νέους κομματικούς σχηματισμούς. Η ρευστότητα του πολιτικού περιβάλλοντος ήταν τέτοια ώστε τίποτε δεν στάθηκε εμπόδιο στις διασπάσεις και στις συμμαχίες μεταξύ των κομμάτων, καθώς τα τελευταία χρόνια όλη η αντιπαράθεση οικοδομήθηκε όχι σε ιδεολογίες, αλλά στο συγκυριακό θέμα μνημόνιο ή αντιμνημόνιο.

Νέοι κομματικοί σχηματισμοί εμφανίστηκαν: όπως η «Ελιά-Δημοκρατική Παράταξη» -(με πυρήνα το ΠΑΣΟΚ) με πρόεδρο τον Ευάγγελο Βενιζέλο, «Το Ποτάμι» με πρόεδρο το Σταύρο Θεοδωράκη, η «ΔΗΜΑΡ-Δημοκρατική Αριστερά» (με πυρήνα τη ΔΗΜΑΡ) με πρόεδρο το Φώτη Κουβέλη, «Σχέδιο Β'» με πρόεδρο τον Αλέκο Αλαβάνο. Το μέχρι πρότινος εθνικιστικό κόμμα ΛΑΟΣ σχεδόν διαλύθηκε και σε πολλά από τα στελέχη του δόθηκε κομματική στέγη από τη Νέα Δημοκρατία. Οι πολιτικές διεργασίες συνεχίστηκαν και μετά τις βουλευτικές εκλογές του Σεπτεμβρίου 2015. Από τη διάσπαση του ΣΥΡΙΖΑ δημιουργήθηκε η Λαϊκή Ενότητα (ΛΑ.Ε.) με πρόεδρο τον Παναγιώτη Λαφαζάνη και η «Πλεύση Ελευθερίας» με πρόεδρο τη Ζωή Κωνσταντοπούλου. Τέλος, Η Ελιά και η ΔΗΜΑΡ-Δημοκρατική Αριστερά ενώθηκαν με νέα πρόεδρο τη Φώφη Γεννηματά, καθώς το ΠΑΣΟΚ συρρικνώθηκε δραστικά μέσα σε πέντε χρόνια, από τα άλλοτε ποσοστά που έφταναν το 40 με 50% του εκλογικού σώματος έφθασε σε μονοψήφια νούμερα, ενώ στις εκλογές του 2015 και η είσοδος του στη βουλή δεν ήταν βέβαιη.

2.5 Δημοτικές Παρατάξεις και Κομματικές Γραμμές

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να οριστεί η έννοια της Πολιτικής Τομής καθώς και της Κομματικής Γραμμής για να γίνει σαφής η μεταξύ τους διαφορά αλλά και πως

επηρεάζουν την ψήφο όταν πλέον οι επιλογές δεν περιλαμβάνουν την κομματική προτίμηση κάθε ψηφοφόρου αλλά καλούνται να επιλέξουν μεταξύ των επικρατέστερων υποψηφίων εν προκειμένω.

«Η έννοια “πολιτική διαιρετική τομή” (political cleavage) εκφράζει πολιτικές αντιπαλότητες που θεμελιώνονται επί των κοινωνικών διαιρέσεων. Οι πολιτικές διαιρετικές τομές εμφανίζονται όταν οι πολιτικές διαιρέσεις της κοινωνικής διαφοροποίησης είναι σημαντικές σε μια κοινωνία. Η πολιτική διαιρετική τομή δηλώνει μια ανθεκτική στον χρόνο πολιτική αντιπαράθεση στην οποία εμπλέκονται μεγάλα τμήματα του πληθυσμού μιας χώρας. Συνεπώς διακρίνεται από τις απλές πολιτικές διαιρέσεις που καθημερινά εμφανίζονται στο πολιτικό προσκήνιο και έχουν ως αντικείμενο, είτε τις επιλογές πολιτικής, είτε τους κανόνες και τις διαδικασίες λειτουργίας ενός πολιτικού συστήματος. Οι κοινωνικές διαφοροποιήσεις και συγκρούσεις προσλαμβάνουν την μορφή διαιρετικής τομής όταν λόγω της έκτασης, της έντασης και της διάρκειάς τους συμβάλλουν ουσιαστικά στην διαμόρφωση αφενός πεποιθήσεων, αξιών και ταυτοτήτων, αφετέρου οργανωτικών αποκρυσταλλώσεων και συλλογικών συμπεριφορών. Στο πλαίσιο αυτό, τα ίδια τα κόμματα παράγουν πολιτικούς εκπροσώπους κοινωνικών ομάδων και συμφερόντων, σχηματίζονται δηλαδή και αναπτύσσουν την δραστηριότητά τους γύρω από κοινωνικές ομάδες και στο πεδίο έλξης κοινωνικών ομάδων. Δέκτες των επενεργειών των κοινωνικών διαιρέσεων, τα πολιτικά κόμματα είναι συγχρόνως δυνάμεις ενεργητικές και “ωστικές” που τείνουν να μετατρέψουν μία κοινωνική διαίρεση σε πολιτική διαιρετική τομή. Συνήθως, λοιπόν, στην αφετηρία διαμόρφωσης πολιτικών διαιρετικών τομών, βρίσκονται βαθύτερες κοινωνικές διαιρέσεις (οικονομικού/ταξικού, εθνοτικού, θρησκευτικού, γεωγραφικού χαρακτήρα, αντιθέσεις κέντρου-περιφέρειας). Αυτό όμως δεν ισχύει παντού και πάντα. Η κοινωνική διαίρεση δεν αποτελεί επαρκή, και δεν είναι πολλές φορές καν, αναγκαία συνθήκη της εμφάνισης διαιρετικών τομών. Υπάρχουν πολιτικές διαχωριστικές τομές που δεν ανάγονται σε κοινωνικές διαιρέσεις και συναντώνται μόνο ή κυρίως στην πολιτική σφαίρα, δηλαδή αντιπαραθέτουν διχοτομικά ομάδες, οι οποίες αποκτούν την αλληλεγγύη, την εσωτερική συνοχή και την ταυτότητά τους μέσω της πολιτικής τους αλλά και της πολιτικής ιστορίας. Πρόκειται, σύμφωνα με τον όρο των Allard και Pesonen, για τις μη δομικές διαιρετικές τομές.» [*Η διαιρετική τομή Δεξιάς-Αντιδεξιάς στη Μεταπολίτευση*, Μοσχονάς Γ (1974-1990)].

«Το σύστημα των διαιρετικών τομών, ο αριθμός δηλαδή και η διαπλοκή τους, φωτίζει σε μεγάλο βαθμό την πολύπλοκη πραγματικότητα ενός εθνικού κομματικού συστήματος και την μεταβαλλόμενη συμπεριφορά των κομμάτων που το συναπαρτίζουν. Πολίτες, κόμματα και πολιτικοί προσαρμόζουν τη συμπεριφορά τους στις κληρονομημένες διαιρέσεις και τομές ακολουθούν δρόμους που “ανοίχτηκαν” σε παρελθούσες συγκρούσεις από ισχυρά ιστορικά γεγονότα. Από την στιγμή που μια διαιρετική τομή εγκαθίσταται και θεσμοποιείται οργανωτικά, “κλείνει” την πολιτική-εκλογική αγορά ή, ακριβέστερα, τη δομεί με ολιγοπωλιακό τρόπο. Λειτουργεί συνεπώς ως παράγοντας πολιτικής σταθεροποίησης. Το περιεχόμενο φυσικά των διαχωριστικών τομών, το οποίο δίνει νόημα στις σημερινές αντιπαραθέσεις και όπλα στα αντιμαχόμενα στρατόπεδα, καθώς και η συνοριακή γραμμή που τα ορίζει και τα διαχωρίζει, υφίστανται μεταβολές. Άλλωστε, ένα κόμμα ποτέ δεν διαρκεί παραμένοντας ίδιο, αναπαράγοντας δηλαδή αιωνίως τα αρχικά και πρωταρχικά στοιχεία συγκρότησής του. Ένα κόμμα μεσολαβεί και εκπροσωπεί πολλές βουλήσεις, τοποθετείται επί πολλών ιστορικών γεγονότων και συγκρούσεων. Δεν είναι ο αποκλειστικός και αιώνιος φορέας μιας παλαιάς και μόνης διαιρετικής τομής, εκείνης που βρίσκεται στην βάση της δημιουργίας του και της πρώτης ανάπτυξής του. [Μοσχονάς Γ (1974-1990)]. «Το περιεχόμενο της τομής και όψεις της στρατηγικής

των κομμάτων του “αντιδεξιού υποσυστήματος”», [*Η ελληνική πολιτική κουλτούρα σήμερα, Δεμερτζής Ν., επιμ., Εκδόσεις Οδυσσέας, Αθήνα, (1994)*].

«Η διαιρετική τομή «Δεξιά-Αριστερά» αποτελεί τον άξονα κατηγοριοποίησης ιδεολογιών, πολιτικών προσανατολισμών και προτάσεων των κομμάτων και των υποψηφίων. Έχει χαρακτηριστεί στην Ελλάδα ως ένα είδος κώδικα επικοινωνίας ανάμεσα στους πολιτικούς, τα ΜΜΕ και τους πολίτες και είναι ένα μέσο λήψης εκλογικών αποφάσεων. Ο Sartori υπογραμμίζει ότι το συγκεκριμένο δίπολο νοηματοδοτείται τόσο επί τη βάσει διαφορών κοινωνικοοικονομικής, όσο και πολιτικής φύσεως. Ως εκ τούτου, η κλασική δυτικοευρωπαϊκού τύπου σημασία της τομής Δεξιάς-Αριστεράς συνδέεται αφενός με την διαμόρφωση οικονομικών πολιτικών και αφετέρου με μια σειρά από μη-οικονομικές συνιστώσες, όπως οι στάσεις προς το πολιτικό σύστημα και οι κοινωνικές αξίες.» [*Parties and Party Systems: A framework for analysis, Colchester: ECPR Press, Sartori, G. pp.300-1(2005)*].

«Στην Ελλάδα αμέσως μετά την Μεταπολίτευση είχε γίνει σαφές ότι τα κόμματα αποτελούν τους πρωταγωνιστές της Δημοκρατίας που γεννιόταν. Οι «έμμεσες» εκπροσωπήσεις (της συντηρητικής παράταξης) από το Βασιλιά ή τον κρατικό μηχανισμό της Δεξιάς είχαν τελειώσει με την δικτατορία. Για πρώτη φορά στην Ελλάδα, οι βασικές πολιτικές οικογένειες οργανώθηκαν σε μαζικά κόμματα. Στη διαδικασία προηγήθηκαν τα αριστερά κόμματα. Η οργάνωση των μαζών σε κόμματα ήταν πρωτίστως τέχνη της Αριστεράς. Το νέο στοιχείο ήταν ότι η τέχνη διαδόθηκε και στους άλλους χώρους. Στο ΠΑΣΟΚ και τη Νέα Δημοκρατία. Η μαζική κομματική οργάνωση στάθηκε ίσως το κυριότερο μέσο με το οποίο η Αριστερά και ακόμα περισσότερο το ΠΑΣΟΚ επέδρασε στις πολιτικές συμπεριφορές της Νέας Δημοκρατίας. Το γεγονός δεν εκφράζεται τόσο στα ποσοτικά στοιχεία (αριθμός μελών) όσο στην καθιέρωση κομματικών λειτουργιών βάσης αλλά και των μαζικών κινητοποιήσεων, συγκεντρώσεων, προπαγάνδας κλπ. Σε κάθε περίπτωση, το 1977-1978 δηλαδή αμέσως μετά την πρώτη φάση της κινητοποίησης, η Νέα Δημοκρατία πρέπει να είχε περίπου 20.000 μέλη, το ΠΑΣΟΚ 25.000- 30.000, το ΚΚΕ 25.000, το ΚΚΕ Εσωτερικού 6.000 μέλη. Λίγα χρόνια αργότερα, περί το 1981, η Νέα Δημοκρατία δήλωνε πάνω από 130.000 μέλη, το ΠΑΣΟΚ 110.000, το ΚΚΕ 46.000 και το ΚΚΕ Εσωτερικού περίπου 7.000. Σ’ αυτά πρέπει να προστεθούν και τα μέλη οργάνωσης της νεολαίας. Με άλλα λόγια, η κομματικοποίηση και η πόλωση που χαρακτήρισαν την μεταπολιτευτική ζωή πήραν οξεία μορφή και παρατάθηκαν ακόμα και όταν είχε επέλθει η κομματική απομυθοποίηση εξαιτίας του βάρους και του μεγέθους της κομματικής οργάνωσης. Άλλωστε, οι έντονες πολιτικές κινητοποιήσεις διαμορφώνουν συνειδήσεις, συμπεριφορές και ανακλαστικά που επιβιώνουν πολύ πέραν της έντασης.» [*Η Ελλάδα της Μεταπολίτευσης 1974-1990 – Σταθερή Δημοκρατία Σημαδεμένη Από την Μεταπολεμική Ιστορία, Βούλγαρης Γ., Εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα, 2008, ο.π., σσ.43-5*].

3 Αυτόδιοικητικές Εκλογών στο Δήμο Αθηναίων

3.1 Ιστορικό Εκλογών Δήμου Αθηναίων. και οι δήμαρχοι Αθηναίων της μεταπολίτευσης

Ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης, δηλαδή της διοίκησης των τοπικών υποθέσεων από όργανα ανεξάρτητα από την κρατική εξουσία, εισήχθη στη χώρα μας από τη βαυαρική αντιβασιλεία, με το Βασιλικό Διάταγμα της 27ης Δεκεμβρίου του 1833. Η χώρα τότε διαιρέθηκε σε δήμους, επαρχίες και νομούς. Μέχρι τότε τις τοπικές

υποθέσεις διαχειρίζονταν οι δημογεροντίες, τις οποίες είχε αναγνωρίσει η Α' Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου (1822).

Στο δήμο της Αθήνας οι πρώτες δημοτικές εκλογές έγιναν από τις 15 έως τις 20 Μαρτίου του 1835 με αναδειχθέντα δήμαρχο το φιλοκυβερνητικό Ανάργυρο Πετράκη, γόνο οικογένειας γαιοκτημόνων από την Αρκαδία. Στον Πειραιά οι εκλογές γίνονται αργότερα (14 Δεκεμβρίου 1835) και ανέδειξαν δήμαρχο τον Υδραίον αγωνιστή του '21 και έμπορο Κυριάκο Σερφιώτη. Ενώ οι έπαρχοι και οι νομάρχες διορίζονταν από την κεντρική εξουσία. Η άμεση εκλογή του δημάρχου από τους πολίτες ψηφίστηκε μετά την έξωση του Όθωνα το 1862.

Το αυτοδιοικητικό σύστημα της Ελλάδας αναμόρφωσε ο Ελευθέριος Βενιζέλος το 1912 με τον νόμο ΔΝΖ ' «Περί συστάσεως Δήμων και Κοινοτήτων» όπου καταργούνται οι δήμοι ως θεσμός και δημιουργούνται περίπου έξι χιλιάδες κοινότητες σε ολόκληρη την επικράτεια. Οι κοινότητες λειτουργούν ως τοπικά παραρτήματα της κρατικής γραφειοκρατίας με αρμοδιότητες όπως η έκδοση πιστοποιητικών και ληξιαρχικών πράξεων, αλλά δεν αποτελούν ζωντανά κύτταρα οικονομικής ή πολιτιστικής ανάπτυξης και προόδου. Η Θεσσαλονίκη ενσωματώθηκε στον εθνικό κορμό της χώρας δεκατρία χρόνια μετά και ψήφισε πρώτη φορά για δήμαρχο. Οι εκλογές έγιναν στις 25ης Οκτωβρίου του 1925 και δήμαρχος εξελέγη ο πρόσφυγας δικηγόρος Μηνάς Πατρίκιος. Οι δημοτικές εκλογές που έγιναν την 11η Φεβρουαρίου 1934 έχουν ιστορική σημασία, διότι για πρώτη φορά ψήφισαν γυναίκες αλλά και για πρώτη φορά εξελέγησαν κομμουνιστές δήμαρχοι. Ο Μήτσος Παρτσαλίδης στην Καβάλα και ο Διονύσης Μενύχτας στις Σέρρες. Τα κόκκινα ψηφοδέλτια επικράτησαν επίσης σε Καισαριανή, Ποντοκώμη, Χωριστή κ.α. Και επίσης άλλα 60 Κοινοτικά Συμβούλια εξασφαλίστηκε η συμμετοχή εκπροσώπων από τους μετωπικούς συνδυασμούς. Υποψήφιος στην Αθήνα ήταν ο Βασίλης Νεφελούδης, ο οποίος δεν κατάφερε να εκλεγεί. Το «ιδιώνυμο» βρισκόταν σε ισχύ και η προεκλογική εκστρατεία πραγματοποιήθηκε σε συνθήκες σκληρής αντιπαράθεσης και συγκρούσεων με αστυνομικές δυνάμεις και παρακρατικές οργανώσεις. Το εκλογικό κέντρο του Νεφελούδη στην πρωτεύουσα έγινε στόχος επίθεσης και έγιναν μάχες για την ανακατάληψή του. Δήμαρχος Αθηναίων το 1934 εξελέγχει ο Κωνσταντίνος Κοτζιάς ο οποίος διετέλεσε υπουργός στη δικτατορία της 4^{ης} Αυγούστου. Οι εκλογές του 1934 ήταν οι τελευταίες μέχρι το 1951, εξαιτίας της μεσολάβησης της δικτατορίας Μεταξά, της Κατοχής και του Εμφυλίου Πολέμου.

Το Σεπτέμβριο του 1936 εκλέχθηκε από το δημοτικό συμβούλιο παμψηφεί Δήμαρχος Αθηναίων ο Αμβρόσιος Πλυτάς αναλαμβάνοντας τη θέση του ως τότε δημάρχου Κ. Κοτζιά που ανέλαβε το Υφυπουργείο Διοίκησης Πρωτευούσης. Ο Α. Πλυτάς παρέμεινε δήμαρχος σε όλη τη διάρκεια της δικτατορίας του Μεταξά από το 1936 έως το 1941 όπου καταργήθηκε το καθεστώς με βασιλικό διάταγμα.

Διορισμένος από τους Γερμανούς το 1941 δήμαρχος Αθηναίων Κωνσταντίνος Μέρμηγκας παραιτήθηκε λίγους μήνες μετά όταν αντιλήφθηκε πως ήταν ανέφικτη η σωστή δράση του ως δήμαρχος. Επόμενος διορισμένος από τους Γερμανούς δήμαρχος Αθηναίων ο Άγγελος Γεωργάτος ο οποίος παρέμεινε στη δημαρχεία από τον Αύγουστο του 1941 έως τον Οκτώβριο του 1944.

Όταν αποχώρησαν από την Αθήνα οι γερμανοί στις 12 Οκτωβρίου 1944, ο Αριστείδης Σκληρός προτάθηκε για τη θέση του δημάρχου της ελληνικής πρωτεύουσας από τη τριμελή κυβερνητική επιτροπή επί πρωθυπουργίας Γ. Παπανδρέου, και διοίκησε την πόλη για τους επόμενους επτά μήνες, έως το Μάιο του 1945, χωρίς δημοτικό συμβούλιο. Τερμάτισε τη θητεία του το Μάιο του 1946. Ο Ιωάννης Πιτσίκας, που είχε συλληφθεί από τους Γερμανούς και μεταφερθεί σε στρατόπεδο συγκέντρωσης στη Γερμανία απ' όπου απελευθερώθηκε το 1945,

διετέλεσε μεταπολεμικά δήμαρχος Αθηναίων από το Μάιο του 1946 έως τον Αύγουστο του 1950.

Από τον Αύγουστο του 1950 έως το Μάιο του 1951 δήμαρχος Αθηναίων ήταν ο Αντώνιος Ραγκούσης. Τον Απρίλιο του 1951 επανεξελέγη δήμαρχος ο Κώστας Κοτζιάς †, αλλά το Δεκέμβριο του ίδιου έτους πέθανε από καρδιά και τον διαδέχθηκε ο Κωνσταντίνος Νικολόπουλος εκλεγμένος στο δημοτικό συμβούλιο. Ο Κ. Νικολόπουλος παρέμενε στη δημαρχία έως το Φεβρουάριο του 1955.

Ο Πανσανίας Κατσώτας (διετέλεσε βουλευτής Αιτωλοακαρνανίας με την ΕΠΕΚ (1946), το Κόμμα Φιλελευθέρων (1950) και με την Ένωση Κέντρου (1961, 63, 64) εξελέγη το Φεβρουάριο του 1955 δήμαρχος στο δήμο Αθηναίων και παρέδωσε στις 28 Ιουνίου 1959 στον Άγγελο Τσουκαλά ο οποίος διετέλεσε δήμαρχος Αθηναίων από το 1959 ως το 1964 με την υποστήριξη της Αριστεράς (ΕΔΑ), και για το λόγο αυτό διαγράφηκε από το Κόμμα Φιλελευθέρων. Επόμενος δήμαρχος ήταν ο Γεώργιος Πλυτάς, γιος του τέως δημάρχου Αθηναίων Αμβρόσιου Πλυτά δημάρχου Αθηναίων κατά την περίοδο της δικτατορίας του Μεταξά, 1936-1941. Είχε διατελέσει βουλευτής της ΕΡΕ και μετά τη μεταπολίτευση της Ν.Δ., Διετέλεσε δήμαρχος Αθηναίων την περίοδο 1964-1967.

Ο Δημήτριος Ρίτσος διαδέχθηκε τον Πλυτά, ως διορισμένος δήμαρχος από το δικτατορικό καθεστώς των συνταγματαρχών. Η θητεία του διήρκεσε από το Δεκέμβριο του 1967 έως το Σεπτέμβριο του 1974. Εδώ πρέπει να σημειωθεί πως κατά την επτάχρονη διάρκεια της δικτατορίας των συνταγματαρχών (1967-1974), οι δήμαρχοι διορίζονταν κατευθείαν από τη χούντα, ενώ μετά την μεταπολίτευση το 1974 το σύστημα επιλογής δημάρχου επέστρεψε στην άμεση εκλογή του από τον λαό με το σύστημα των δύο γύρων. Πρώτος εκλεγμένος δήμαρχος στο δήμο Αθηναίων μετά το καθεστώς της δικτατορίας, ήταν ο Ιωάννης Παπαθεοδώρου, ο οποίος κατά την περίοδο της Γερμανικής Κατοχής είχε αναπτύξει αντιστασιακή δράση. Εξελέγη δήμαρχος στο δήμο Αθηναίων το 1975 και αποχώρισε από το αξίωμα με τη λήξη της θητείας του το Δεκέμβριο του 1978.

Στις δημοτικές εκλογές της Αθήνας την 15η Οκτωβρίου 1978 στον πρώτο γύρο, νικητής ήταν Γεώργιος Πλυτάς. Ο Γεώργιος Πλυτάς υποστηριζόμενος από συντηρητικές δυνάμεις, είχε διατελέσει δήμαρχος Αθηναίων την περίοδο 1964-1967. Ο Γεώργιος Πλυτάς, συγκέντρωσε τότε το 43% των ψήφων. Δεύτερος ήταν ο Δημήτρης Μπέης υποστηριζόμενος από το ΠΑΣΟΚ όπου συγκέντρωσε το 40%, και τρίτος ο συνδυασμός του Μ. Θεοδωράκη υποστηριζόμενος από αριστερές δυνάμεις όπου συγκέντρωσε 17%. Στο δεύτερο γύρο, δήμαρχος αναδείχτηκε ο Δ. Μπέης, με ποσοστό που έφτασε το 57% λαμβάνοντας την υποστήριξη του Μ. Θεοδωράκη.

Την 17η Οκτωβρίου 1982 τις δημοτικές εκλογές της Αθήνας εκλέχτηκε δήμαρχος ο Δημήτρης Μπέης για δεύτερη φορά και πάλι στο δεύτερο γύρο. Στον πρώτο γύρο είχε λάβει το 38,25% των ψήφων, ενώ οι αντίπαλοι του, ο Τζανής Τζαννετάκης μετέπειτα πρωθυπουργός της Ελλάδας στην κυβέρνηση του 1989, υποστηριζόμενος από συντηρητικές δυνάμεις έλαβε το 37,92% και ο Βασίλης Ευφραιμίδης υποψήφιος του Κομμουνιστικού Κόμματος έλαβε το 18,52%. Ο Δημήτρης Μπέης στο δεύτερο γύρο έλαβε τη στήριξη του ΚΚΕ, και υπερίσχυσε του Τζανή Τζαννετάκη.

Στις δημοτικές εκλογές Οκτωβρίου του 1986 λαμβάνει χώρα έντονη κομματική αντιπαράθεση κατά την προεκλογική περίοδο. Κυβέρνηση ήταν τότε το ΠΑΣΟΚ του Ανδρέα Παπανδρέου, που είχε κερδίσει το 1985 τις Βουλευτικές εκλογές, αλλά η Ν.Δ. κατάφερε με τους υποψηφίους που στήριζε να κατακτήσει στο δεύτερο γύρο τους τρεις μεγαλύτερους δήμους της χώρας, των Αθηναίων, της Θεσσαλονίκης και του Πειραιά (με εκλεγμένους δημάρχους τους Μιλτιάδη Έβερετ, Σωτήρη Κούβελα και Ανδρέα Ανδριανόπουλο αντίστοιχα). Στις εκλογές αυτές οι

υποψήφιοι που στηρίχθηκαν από το ΠΑΣΟΚ στον πρώτο γύρο δεν ενισχυθήκαν από τους ψηφοφόρους των υποψηφίων που υποστηρίχθηκαν από το ΚΚΕ στο δεύτερο γύρο. Χαρακτηριστικά ο τότε πρωθυπουργός και πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ Ανδρέας Παπανδρέου, είχε δηλώσει, σχολιάζοντας το αποτέλεσμα ότι: «Νίκησε η Τοπική Αυτοδιοίκηση». Ο Μιλτιάδης Έβερτ, δεν ολοκλήρωσε τη θητεία του, αφού παραιτήθηκε τον Μάιο του 1989 προκειμένου να συμμετάσχει στις Βουλευτικές Εκλογές. Τη διαδοχή του ανέλαβε τότε ο Νίκος Γιατράκος.

Την 14η Οκτωβρίου 1990, υποψήφιοι για τη δημαρχία στην Αθήνα ήταν ο Αντώνης Τρίτσης και η Μελίνα Μερκούρη. Ήταν μια αμφίτροπη εκλογική αναμέτρηση και το τελικό αποτέλεσμα ήταν νίκη για τον Α. Τρίτση 50,15%, έναντι 45,94% για τη Μ. Μερκούρη. Η Αθήνα είχε δήμαρχο πρώτη φορά από τον πρώτο γύρο. Ο Αντώνης Τρίτσης † όμως, δεν ολοκλήρωσε τη Θητεία του, στο δήμο της Αθήνας καθώς απεβίωσε στις 7 Απριλίου του 1992. Το Δημοτικό Συμβούλιο εξέλεξε νέο Δήμαρχο τον Λεωνίδα Κουρή.

Στις 16 και στις 23 του Οκτώβρη του 1994, στις δημοτικές εκλογές του δήμου Αθηναίων υποψήφιοι ήταν ο Θεόδωρος Πάγκαλος (ΠΑΣΟΚ) και ο Δημήτρης Αβραμόπουλος με τον Δημήτρη Αβραμόπουλο (ΝΔ) στο δεύτερο γύρο να λαμβάνει το 54,37% των ψήφων και να εκλέγεται δήμαρχος Αθηναίων.

Φτάνοντας στο 1997 εφαρμόζεται το σχέδιο «Καποδίστριας» (Νόμος 2539/97) και τότε πραγματοποιήθηκε η μεγαλύτερη αυτοδιοικητική μεταρρύθμιση από την εποχή του Ελευθερίου Βενιζέλου. Η χώρα πλέον διαιρείται σε 13 περιφέρειες, 51 νομούς, 910 δήμους και 124 κοινότητες. Σύμφωνα με τις εξαγγελίες της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ επί προεδρίας Κώστα Σημίτη, που είχε τη νομοθετική πρωτοβουλία, η συνένωση κοινοτήτων σε μεγαλύτερους δήμους έγινε με σκοπό τη βελτιστοποίηση της δημόσιας διοίκησης σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης. Νομάρχες, κοινοτάρχες και δήμαρχοι είναι αιρετοί, ενώ οι περιφερειάρχες διορίζονται από την κυβέρνηση. Στις πρώτες δημοτικές εκλογές τις 11ης Οκτωβρίου 1998 μετά τη μεταρρύθμιση επανεκλέγεται δήμαρχος Αθηναίων ο Δημήτρης Αβραμόπουλος, από τον πρώτο γύρο με ποσοστό 57, 3%. Ενώ η Μαρία Δαμανάκη (ΠΑΣΟΚ & ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ), αντίπαλος του σε εκείνες τις εκλογές, έλαβε μόλις το 16,4% των ψήφων.

Οι δημοτικές εκλογές Οκτωβρίου 2002 ανέδειξαν δήμαρχο Αθηναίων τη Ντόρα Μπακογιάννη (ΝΔ), κατά την δεύτερη εκλογή με ποσοστό 60,6% με αντίπαλο τον Χρήστο Παπουτσή (ΠΑΣΟΚ). Ήταν η πρώτη γυναίκα δήμαρχος Αθηναίων και δεν ολοκλήρωσε τη θητεία της στο δήμο διότι στις 15 Φεβρουαρίου του 2006 παραιτήθηκε από τη δημαρχία για να συμμετάσχει στην κεντρική πολιτική σκηνή, ως Υπουργός Εξωτερικών στην κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας επί προεδρίας Κώστα Καραμανλή. Το Δημοτικό Συμβούλιο θα εκλέξει Δήμαρχο τον δημοτικό σύμβουλο Θεόδωρο Μπεχράκη.

Στις εκλογές για το δήμο Αθηναίων στις 15 Οκτωβρίου 2006, δήμαρχος εξελέγη ο Νικήτας Κακλαμάνης υποστηριζόμενος από τη Νέα Δημοκρατία, από τον πρώτο γύρο, με διαφορά γύρω στις 18 ποσοστιαίες μονάδες από τον Κώστα Σκανδαλίδη. Σε αυτές τις εκλογές, σχετικά ψηλό ποσοστό, περίπου 11% απέσπασε ο Αλέξης Τσίπρας, υποψήφιος της Ριζοσπαστικής Αριστεράς, που στηριζόταν από το κόμμα του Συνασπισμού, ένα πολιτικό κόμμα που στις Βουλευτικές εκλογές εκείνης της περιόδου, το ποσοστό του κυμαινόταν γύρω στο 5%.

Οι εκλογές του 2010 διεξήχθησαν σε μια δύσκολη χρονιά για την Ελλάδα. Το φθινόπωρο του 2009 κέρδισε τις εθνικές εκλογές το ΠΑΣΟΚ εκτοπίζοντας τη ΝΔ και ταυτόχρονα η χώρα βρισκόταν εμπρός στον κίνδυνο χρεωκοπίας. Υπογράφηκε μνημόνιο με το ΔΝΤ την ΕΕ και την ΕΚΤ ώστε να καλυφθεί η δανειακή ανάγκη της χώρας. Όπου μεταξύ άλλων το μνημόνιο περιελάμβανε όρους για την μείωση

αποδοχών των ιδιωτικών και δημοσίων υπαλλήλων και άλλες περικοπές σε δημόσιες παροχές, πράγματα που εφαρμόστηκαν και αντιμετωπίστηκαν με έντονη δυσανεξία από τους πολίτες. Τα κόμματα της αντιπολίτευσης κάλεσαν το λαό να καταψηφίσει στις αυτοδιοικητικές εκλογές τους υποψηφίους που θα υποστήριζε το κυβερνών κόμμα (ΠΑΣΟΚ) και με αυτό τον τρόπο να εκφράσουν την αποδοκιμασία τους στο μνημόνιο. Οι αυτόδιοικητικές εκλογές έγιναν στις 7 Νοεμβρίου 2010 και οι επαναληπτικές στις 14 Νοεμβρίου 2010. Δήμαρχος Αθηναίων εξελέγη ο Γεώργιος Καμίνης στο δεύτερο γύρο με ποσοστό 51,95% υποστηριζόμενος από ΠΑΣΟΚ, ΔΗΜΑΡ, Οικολόγους Πράσινους, Πορτοκαλί (Δράση και Φιλελεύθερη Συμμαχία) με αντίπαλο τον τότε δήμαρχο Νικήτα Κακλαμάνη υποστηριζόμενο από τη Νέα Δημοκρατία και το ΛΑΟΣ.

Δεύτερη μεγάλη αυτοδιοικητική μεταρρύθμιση έγινε το 2011 γνωστή με το όνομα «Πρόγραμμα Καλλικράτης». Βασικές μεταρρυθμίσεις του προγράμματος είναι η περαιτέρω μείωση του αριθμού των δήμων και των νομικών τους προσώπων κατά περίπου 2/3, η αντικατάσταση των 57 νομαρχιών ως δευτεροβάθμιων ΟΤΑ από τις 13 περιφέρειες, η σύσταση των αποκεντρωμένων διοικήσεων, οι αλλαγές στον τρόπο χρηματοδότησης των ΟΤΑ, η αύξηση της θητείας των αυτοδιοικητικών οργάνων από 4 σε 5 έτη και η ανακατανομή των αρμοδιοτήτων κάθε βαθμού [*Ιστοσελίδα Υπουργείου Εσωτερικών*].

Οι πρώτες δημοτικές εκλογές που εφαρμόστηκε το πρόγραμμα Καλλικράτης ήταν οι εκλογές 2014. Οι Δημοτικές και Περιφερειακές εκλογές έγιναν 18 Μαΐου και οι επαναληπτικές εκλογές στις 25 Μαΐου 2014. Δήμαρχος Αθηναίων επανεξελέγη ο Γεώργιος Καμίνης, υποστηριζόμενος από το τη ΔΗΜΑΡ και το ΠΑΣΟΚ, στο δεύτερο γύρο αφού έλαβε ποσοστό 51,4%, έναντι 48,6% για τον αντίπαλό του Γαβριήλ Σακελλαρίδη υποστηριζόμενο κυρίως από το ΣΥΡΙΖΑ. Στο δεύτερο γύρο των εκλογών μειώθηκε ελαφρά η συμμετοχή των ψηφοφόρων. Ειδικότερα ψήφισε ποσοστό 59,77% έναντι 61,61% που προσήλθε στις κάλπες την πρώτη.

Το συμπέρασμα που βγαίνει από αυτή την ιστορική ανασκόπηση είναι ότι ο δήμος Αθηναίων αποτελούσε ανέκαθεν πεδίο κεντρικών και λιγότερο τοπικών πολιτικών αντιπαραθέσεων. Η δημοτική αρχή κατέχεται κυρίως από συντηρητικές δυνάμεις με λίγες εξαιρέσεις. Τέλος στο δήμο Αθηναίων αναδεικνύεται η πολιτική συμμαχιών, συγκλίσεων καθώς και αντιπαλοτήτων των πολιτικών δυνάμεων της χώρας μέσα από τους υποψηφίους που στηρίζουν στο πρώτο γύρο και στις στηρίξεις που παρέχουν στους υποψηφίους που συμμετέχουν στο δεύτερο γύρο.

3.2 Υποψήφιοι, Συνδυασμοί και Πολιτικές Γραμμές δημοτικών εκλογών 2014

Στις δημοτικές εκλογές του 2014 στο δήμο Αθηναίων οι υποψήφιοι και οι συνδυασμοί αυτών είναι :

- **Γεώργιος Καμίνης**, υποψήφιος για μία δεύτερη θητεία ως δήμαρχος Αθηναίων με το συνδυασμό “Δικαίωμα Στην Πόλη” όπου έλαβε την στήριξη του ΠΑΣΟΚ-Ελιά, του Γέφυρες, της ΔΗΜΑΡ, αλλά και του προέδρου της «Συμφωνίας για τη Νέα Ελλάδα», Ανδρέα Λοβέρδου.
- **Γαβριήλ Σακελλαρίδης** υποψήφιος με το συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη». Οργανώθηκε στη Νεολαία ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΥ το 1999 και διατέλεσε μέλος της Γραμματείας του Κεντρικού Συμβουλίου. Η υποψηφιότητα Σακελλαρίδη προτάθηκε από πλευράς του κοινοβουλευτικού εκπροσώπου του κόμματος Δημήτρη Παπαδημούλη, έγινε αποδεκτή από τον Α. Τσίπρα και στη συνέχεια από την Πολιτική Γραμματεία και τα μέλη της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος.

- **Νικήτας Κακλαμάνης** είναι ιατρός και πανεπιστημιακός στο επάγγελμα. Διετέλεσε Υπουργός Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης κατά την περίοδο 2004 - 2006 με τη Νέα Δημοκρατία και Δήμαρχος Αθηναίων από το 2007 έως το 2010. Αρχικά κατέθεσε επίσημα την υποψηφιότητά μου για το δήμο της πόλεως των Αθηναίων με το πρόγραμμα της ανεξάρτητης αυτόδιοικητικής παράταξης, της οποίας ηγείτο. Τελικά την υποψηφιότητα Κακλαμάνη με το συνδυασμό «Αθήνα Πόλη της Ζωής μας» ανακοίνωσε ότι στηρίζει το νέο κόμμα του Βύρωνα Πολύδωρα, «Ενωση για την Πατρίδα και τον Λαό»
- **Άρης Σπηλιωτόπουλος**, ξεκίνησε από τη νεολαία της Νέας Δημοκρατίας σαν φοιτητής οικονομικών και το 2000 έγινε πρώτη φορά βουλευτής της. Επί πρωθυπουργίας Καραμανλή διετέλεσε υπουργός Τουρισμού και Τουριστικής Ανάπτυξης και Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Η πιθανότητα υποψηφιότητας του για τη Δημαρχία της Αθήνας συζητήθηκε για πρώτη φορά το 2009 τελικά υποστηρίχθηκε ο τότε δήμαρχος Νικήτας Κακλαμάνης για τις εκλογές του 2010. Επανήλθε όμως για τις δημοτικές εκλογές του 2014 όπου και έλαβε τελικά την επίσημη στήριξη της Νέας Δημοκρατίας.
- **Νίκος Σοφινός** υποψήφιος του ΚΚΕ και επικεφαλής της «Λαϊκής Συσπείρωσης» - δημοτικός σύμβουλος Αθήνας και μέλος του πολιτικής γραμματείας του κόμματος. Διετέλεσε γραμματέας του Κ.Σ. της ΚΝΕ το διάστημα 1991-2001. Είναι μέλος του Πολιτικού Γραφείου της ΚΕ του κόμματος.
- **Ηλίας Κασιδιάρης** υποψήφιος με το συνδυασμό «Ελληνική Αυγή για την Αθήνα» εκπρόσωπος Τύπου της Χρυσής Αυγής και υποψήφιος Δήμαρχος Αθηναίων. Στις Βουλευτικές εκλογές του Ιουνίου του 2012, εκλέχθηκε βουλευτής Αττικής με τη Χρυσή Αυγή. Είναι μέλος του πολιτικού συμβουλίου της Χρυσής Αυγής και στενός συνεργάτης του Νίκου Μιχαλολιάκου, ηγέτη της Χρυσής Αυγής.
- **Βασίλης Καπερνάρος** υποψήφιος με το συνδυασμό «Αθήνα το Σπίτι Μας», ήταν εισήγηση του Πάνου Καμμένου και αποφασίστηκε ομόφωνα από την Κοινοβουλευτική Ομάδα του κόμματος «Ανεξάρτητοι Έλληνες (ΑΝ.ΕΛ.)», με την οποία Εξελέγη Βουλευτής Β' Αθήνας στις εκλογές του Ιουνίου του 2012. Στο παρελθόν έχει ταχθεί κατά του Μνημονίου, του νόμου περί ευθύνης υπουργών ενώ έχει ασκήσει κριτική για την κατάσταση της Ελληνικής Δικαιοσύνης.
- **Στρόφαλης Μάριος** υποψήφιος με το συνδυασμό «Αθηναϊκά Πολιτιστικά Δίκτυα», Αρχικά δήλωνε ανεξάρτητος, και υποστηριζόμενος από πολιτιστικές, κοινωνικές και επαγγελματικές ομάδες πολιτών. Τελικά υποστηρίχθηκε από το κόμμα της "Κοινωνίας Αξιών" το οποίο αυτοχαρακτηρίζεται ως κόμμα με ιδεολογικό προσανατολισμό τον κοινωνικό φιλελευθερισμό το οποίο εκπροσωπεί τον Κοινωνικό Κεντρώο χώρο.
- **Κωνσταντίνου Πέτρος** υποψήφιος με το συνδυασμό «Ανταρσία στις Γειτονιές της Αθήνας» δημοτικός σύμβουλος και επικεφαλής της ΑΝΤΑΡΣΥΑ ή Αντικαπιταλιστική Αριστερή Συνεργασία για την Ανατροπή είναι ένας πολιτικός σχηματισμός που εντάσσεται στην Αριστερά. Αυτοπροσδιορίζεται ως κίνημα που ανήκει στον χώρο της αντικαπιταλιστικής/κομμουνιστικής Αριστεράς και ως Μέτωπο της αντικαπιταλιστικής, επαναστατικής, κομμουνιστικής Αριστεράς και της ριζοσπαστικής Οικολογίας
- **Νίκος Αβραμίδης** υποψήφιος με το συνδυασμό «ΠΑΝ.ΚΙ» (Παναθηναϊκό Κίνημα). Το Παναθηναϊκό Κίνημα είναι ελληνικό πολιτικό κόμμα με σύμβολο το τριφύλλι. Δημιουργήθηκε από οπαδούς της αθλητικής ομάδας του Παναθηναϊκού

με κύριο στόχο την επίλυση του προβλήματος του γηπέδου της ομάδας και για τη βελτίωση της καθημερινότητας του πολίτη.

- **Κοντούλη Ιωάννα** υποψήφιος με το συνδυασμό «Π.Ν.ΟΙΚ.Α.» (Πρωτοβουλία για Μια Νέα και Οικολογική Αθήνα). Επικεφαλής της προεκλογικής εκστρατείας των Οικολόγων Πράσινων στις εθνικές εκλογές του 2012, όπου και στήριξαν για το Δήμο Αθηναίων την υποψηφιότητα της. Η ίδια, ωστόσο, ήταν υποψήφια στις δημοτικές εκλογές στην Αθήνα με «ανεξάρτητο ψηφοδέλτιο» που κινείται στο πλαίσιο της κοινωνικής οικολογίας, με έμφαση στην αυτοδιαχείριση και τη συμμετοχική παρέμβαση.
- **Βιδάλης Σταύρος** υποψήφιος με το συνδυασμό «Δυνάμεις της Κοινωνίας Ανεξάρτητη Δημοτική Κίνηση Πολιτών Αθήνας». Ο συνδυασμός είναι ανεξάρτητος με στόχο την ανάληψη του Δήμου Αθηναίων σε χέρια πολιτών.

3.3 Κομματικές στηρίξεις προς υποψήφιους συνδυασμούς δημοτικών εκλογών

Οι περισσότεροι από τους υποψήφιους ως επικεφαλής των συνδυασμών στις δημοτικές εκλογές ήταν, και πολλοί ακόμα είναι, στελέχη στα πολιτικά κόμματα της Ελλάδας. Το κάθε κόμμα ανάλογα με το καταστατικό του, δέχεται προτάσεις για υποψηφιότητες στις δημοτικές εκλογές, λίγους μήνες πριν την ημερομηνία διεξαγωγής τους. Τα κόμματα συνήθως επιλέγουν να στηρίζουν έναν υποψήφιο, χωρίς να μπορούν να αποκλείσουν τη συμμετοχή κάποιου από τα στελέχη τους το οποίο ενδεχομένως να θέλει να συμμετάσχει χωρίς την επίσημη στήριξη του κόμματος. Αυτή η στήριξη ονομάζεται «πολιτικό χρίσμα» και είναι ένας ανεπίσημος όρος, που χρησιμοποιείται από δημοσιογράφους και σε κουβέντες μεταξύ πολιτών. Οι επίσημες δηλώσεις των κομμάτων για τις εκλογές του Μαΐου 2014 είναι οι κάτωθι:

Συνασπισμός Ριζοσπαστικής Αριστεράς (ΣΥΡΙΖΑ)

Ο πρόεδρος του κόμματος ΣΥΡΙΖΑ Αλέξης Τσίπρας σε προεκλογική του ομιλία παρουσίασε τις επιλογές του κόμματος για τους υποψηφίους των δημοτικών και περιφερειακών εκλογών του 2014. Ως επιλογή του ΣΥΡΙΖΑ για την υποψηφιότητα δημάρχου για το δήμο Αθηναίων παρουσίασε τον Γαβριήλ Σακελλαρίδη.

[Σχετικό Άρθρο: <http://www.newsbomb.gr/politikh/news/story/405836/omilia-toy-alexi-tsipra-sto-akropol>

Σχετικό Βίντεο: <https://www.youtube.com/watch?v=PKYhxCLvvVs>]

Νέα Δημοκρατία

Δήλωση Αντώνη Σαμαρά Προέδρου Νέας Δημοκρατίας επί 2014:

«Το δίλημμα στην Αθήνα είναι συγκεκριμένο, πολύ συγκεκριμένο. Θα αφήσουμε την πόλη στην αδράνεια και σε όσους θέλουν την αναρχία; Ή θα ενώσουμε τις δυνάμεις μας με στόχο καμιά ψήφος να μην πάει χαμένη, για να πάει η Αθήνα μπροστά; Προς αυτή την κατεύθυνση είναι η υποψηφιότητα του Άρη Σπηλιωτόπουλου». Στον παρακάτω σύνδεσμο υπάρχει σχετικό βίντεο με τη δήλωση του τότε προέδρου της Νέας Δημοκρατίας, [Σχετικό Άρθρο: <http://www.naftemporiki.gr/story/808093/ant-samaras-kamia-psifos-xameni-ston-dimo-athinaion.>]

Λαϊκός Σύνδεσμος Χρυσή Αυγή:

Ο Λαϊκός Σύνδεσμος - Χρυσή Αυγή με δελτίο τύπου στις 30 Απριλίου 2014 δήλωσε ότι «στηρίζει μόνο τους Περιφερειακούς και Δημοτικούς συνδυασμούς που έχουν κατατεθεί στα πρωτοδικεία όλης της χώρας με το όνομα "Ελληνική Αυγή"». Ως

υποψήφιος για δήμαρχος Αθηναίων ο Ηλίας Κασιδιάρης συμμετείχε με το συνδυασμό «Ελληνική Αυγή για την Αθήνα»

[Σχετικό Άρθρο: <http://www.xryshaygh.com/deltiatypou/view/deltio-tupou-ths-chrushs-aughs-gia-sthrijh-sunduasmwn-stis-autodioikhtikes>]

Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος (ΚΚΕ)

Το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος παρουσίασε επίσημα τα ψηφοδέλτια των υποψηφίων για τις δημοτικές εκλογές του 2014 σε εκδήλωση της ΚΟ Αττικής του ΚΚΕ στην αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου της Αθήνας. Όπου προτείνει για υποψήφιο τον Νίκο Σοφιανό ως υποψήφιο δήμαρχο Αθηναίων. Με χαρακτηριστικό σχόλιο του κ. Παφίλη «*Με την ψήφο στο ΚΚΕ ξέρεις τι ψηφίζεις*» προς τους υποψηφίους της Λαϊκής Συσπείρωσης στην Περιφέρεια Αττικής και στην Αθήνα [Σχετικό Άρθρο:<http://www.tovima.gr/politics/article/?aid=586862>].

Ανεξάρτητοι Έλληνες (ΑΝ.ΕΛ.)

Το κόμμα των Ανεξαρτήτων Ελλήνων με Δελτίο Τύπου που εξέδωσε στις 28/4/2014 ανακοίνωσε την υποψηφιότητα του Βασίλη Καπερνάρου για δήμαρχο Αθηναίων στις δημοτικές εκλογές 2014.

[Σχετική Ανακοίνωση:

<http://anexartitoiellines.gr/search.php?searchname=%CE%9A%CE%B1%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%BF%CF%82&start=2>]

Τη δεύτερη Κυριακή των αυτοδιοικητικών εκλογών τα κόμματα της κάλεσαν άπαντες να ασκήσουν το πολιτικό τους δικαίωμα.

Το ΚΚΕ και η Χρυσή Αυγή πρότειναν να μην υποστηριχθεί κανένας από τους δύο υποψηφίους συνδυασμούς. Από τα υπόλοιπα κόμματα δεν εκφράστηκε σαφής πρόταση.

3.4 Αποτελέσματα Δημοτικών Εκλογών Αθήνας 2014

Τα επίσημα αποτελέσματα της σταυροδοσίας για το Δήμο Αθηναίων εξέδωσε το Πρωτοδικείο Αθηνών. Πρόκειται για 49 δημοτικούς συμβούλους της πρωτεύουσας από τους συνολικά 12 (δώδεκα) συνδυασμούς που εξέλεξαν έδρες στο δημοτικό συμβούλιο.

Έδρες ανά δημοτική παράταξη:

- 29 δημοτικούς συμβούλους εξέλεξε ο συνδυασμός «Δικαίωμα στην Πόλη» του Γιώργου Καμίνη με ποσοστό 21,06% την πρώτη Κυριακή και 51,4% τη δεύτερη.
- 5 δημοτικούς συμβούλους η «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη με ποσοστό 20 % την πρώτη Κυριακή και 48,6% τη δεύτερη.
- 4 δημοτικούς συμβούλους ο συνδυασμός «Αθήνα Μπορείς» του Άρη Σπηλιωτόπουλου με ποσοστό 16,92%.
- 4 δημοτικούς συμβούλους ο συνδυασμός «Ελληνική Αυγή για την Αθήνα» του Ηλία Κασιδιάρη με ποσοστό 16,12%
- 2 δημοτικούς συμβούλους ο συνδυασμός της «Λαϊκής Συσπείρωσης» του Νίκου Σοφιανού και 2 του συνδυασμού «Αθήνα, Πόλη της Ζωής μας» του Νικήτα Κακλαμάνη με ποσοστό 7,41%
- 1 δημοτικό σύμβουλο ο συνδυασμός «Αθήνα το σπίτι μας! Βασίλης Καπερνάρος», του Βασίλη Καπερνάρου με ποσοστό 3,55%

- 1 δημοτικό σύμβουλο ο συνδυασμός «Παναθηναϊκό Κίνημα για την Αθήνα», του Νίκου Αβραμίδη με ποσοστό 2,91%
- 1 δημοτικό σύμβουλο ο συνδυασμός «Ανταρσύα στις γειτονιές της Αθήνας», του Πέτρου Κωνσταντίνου με ποσοστό 1,97%

Κεφάλαιο 2

Το θεωρητικό υπόβαθρο της ανάλυσης

1 Το πολιτικό πλαίσιο στη σύγχρονη συγκυρία

1.1 Η εκλογική διαδικασία

Οι εκλογές είναι μια διαδικασία βάσει της οποίας ένα εκλογικό σώμα επιλέγει τους αντιπροσώπους του σε έναν θεσμό. Οι εκλογές αποτελούν μέσο αντιπροσώπευσης και σύστασης αντιπροσωπευτικών σωμάτων σε κάθε βαθμίδα κοινωνικής ομαδοποίησης. Εκλογές γίνονται σε τοπικό και εθνικό επίπεδο και διενεργούνται ανά τακτά χρονικά διαστήματα. «Η εκλογική πράξη αποτελεί το συμπύκνωμα μιας σύνθετης διαδικασίας, όπου εμπλέκονται το κοινωνικό και το πολιτικό, βραχυχρόνιοι και μακροχρόνιοι παράγοντες, ατομικά χαρακτηριστικά και συλλογικές εντάξεις, ένστικτα και υπολογισμοί, και ο προσανατολισμός της δεν καθορίζεται ποτέ μια για πάντα» [*Εκλογική συμπεριφορά, Ιστορικές διαδρομές και μοντέλα ανάλυσης*, Nonna Mayer, P. Perrineau, D. Boy, κ.ά.]. Ενώ ψήφος είναι το μέσο που χρησιμοποιείται προκειμένου να δηλώσει ο πολίτης - ψηφοφόρος τη βούλησή του, στο πλαίσιο της εκλογικής διαδικασίας. Η ψήφος είναι ατομική συμπεριφορά που δομείται από συλλογικούς κανόνες, εκείνους που διέπουν τις διάφορες ομάδες στις οποίες ανήκει ο κάθε ψηφοφόρος.

Σύμφωνα με το άρθρο 101 του Συντάγματος η Διοίκηση του κράτους οργανώνεται κατά το αποκεντρωτικό σύστημα και όχι το συγκεντρωτικό. Οι δημοτικές εκλογές είναι η διαδικασία μέσα από την οποία ο λαός εκλέγει τοπικούς εκπροσώπους κάθε πέντε χρόνια, για την τοπική αυτοδιοίκηση. Οι αρμοδιότητες αυτών έχουν τον τοπικό χαρακτήρα της περιφέρειας αλλά η εκλογή τους αποτελεί μικρογραφία της γενικής εικόνας των βουλευτικών εκλογών της χώρας. Στις δημοτικές εκλογές λαμβάνουν μέρος οι ίδιοι πολίτες που μετέχουν στις βουλευτικές εκλογές, δηλαδή τη διαδικασία που είναι η ανώτατη πολιτική και ιδεολογική πράξη. Η υπόθεση εργασίας που τίθεται είναι ότι ο ψηφοφόρος παραμένει πιστός στην ιδεολογία του και εκφράζεται μέσω της επιλογής του στην ψήφο προς τον υποψήφιο που ιδεολογικά τον εκφράζει.

Η διαδικασία των δημοτικών εκλογών περιλαμβάνει δύο εκλογικές αναμετρήσεις σε διάστημα μιας εβδομάδας. Ως επιτυχών συνδυασμός αναδεικνύεται από την πρώτη Κυριακή αυτός που θα συγκεντρώσει ποσοστό τουλάχιστον 50% επί του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων. Εάν δεν συγκεντρωθεί το ποσοστό αυτό οι δύο υποψήφιοι συνδυασμοί που συγκέντρωσαν τα υψηλότερα ποσοστά καλούνται να αναμετρηθούν την αμέσως επόμενη Κυριακή ώστε οι ψηφοφόροι να επιλέξουν, ανεξάρτητα αν οι υποψήφιοι αυτοί ανήκουν στην επιλογή τους την πρώτη Κυριακή. «Οι εκλογές αποτελούν ένα τακτικά επαναλαμβανόμενο πείραμα μεγάλων διαστάσεων και πρόκειται για τη συστηματική απογραφική διαδικασία που υποχρεώνει το σύνολο των ενηλίκων ατόμων του πληθυσμού να αυτοκαταταγεί με βάση ένα μικρό αριθμό απλών επιλογών ανάμεσα στα υποψήφια κόμματα με όποια ιδεολογία αυτά εκπροσωπούν. Στις δυτικές δημοκρατίες η εκλογική συμπεριφορά μοιάζει όλο και λιγότερο προβλέψιμη». [Nonna Mayer, P. Perrineau, D. Boy, κ.ά, ο.π.]. Αυτό επιβεβαιώνεται από τα παραδείγματα της Γαλλίας με την άνοδο της

ακροδεξιάς αλλά και του Ηνωμένου Βασιλείου με τα αποτελέσματα της νίκης του «ΟΧΙ» στο δημοψήφισμα για την παραμονή του στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στην Ελλάδα επίσης αποτελεί παράδειγμα η απότομη κατάρρευση του δικομματισμού (ΠΑΣΟΚ – Ν.Δ.) και η εμφάνιση συμμαχικών κυβερνήσεων. Πως μπορούν να εξηγηθούν αυτές οι μεταστροφές, ποιες είναι οι αιτίες και τις σηματοδοτούν είναι ερωτήματα που χρήζουν έρευνας.

Η κλιμάκωση της οικονομικής κρίσης στη χώρα έχει οδηγήσει σε αλλαγές τόσο στην οικονομική όσο και την κοινωνική δομή. Επίσης έχει τροποποιήσει δραστικά τον τρόπο με τον οποίο γίνεται η επιλογή της ψήφου. Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζει η μετακίνηση των υποψηφίων από ένα κόμμα σε ένα άλλο, ανεξαρτήτως δημοτικών ή βουλευτικών εκλογών. Τέτοιου είδους στοιχεία σχετικά με τη διάρθρωση και την κατανομή των ψήφων μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως μέσο για την ανάλυση και την εκτίμηση των εκλογικών αποτελεσμάτων.

Για τη μελέτη της εκλογικής συμπεριφοράς χρησιμοποιήθηκαν χωρικά δεδομένα ώστε να διερευνηθούν οι «συλλογικές ενότητες», δηλαδή τα γεωγραφικά, κοινωνικά, πολιτισμικά δεδομένα ενός συγκεκριμένου χώρου/περιοχής και συγκεκριμένα του Δήμου Αθηναίων. «Η χωρική ανάλυση έγκειται στη διερεύνηση της εκλογικής συμπεριφοράς με βάση τον τοπικό προσδιορισμό των ψηφοφόρων και την ανάλυση της αλληλεπίδρασης της δομής της συγκεκριμένης περιοχής με όμορες περιοχές». . [Nonna Mayer, P. Perrineau, D. Boy, κ.ά, ο.π.].

1.2 Κατανομή ψήφων στο χώρο

«Η εκλογική Συμπεριφορά είναι το συμπύκνωμα μιας λανθάνουσας διαμάχης μεταξύ γενικών τάσεων και του δαίμονα του χώρου.» [Perrineau, (1981)]. Σε γενικές γραμμές και μακριά από συγκυριακά περιστατικά, η χωρική κατανομή των ψήφων παραμένει μακροπρόθεσμα σταθερή, και οι αλλαγές στην εκλογική συμπεριφορά είναι σχεδόν αμελητέες. Η Αθήνα πολιτικά είναι διαιρεμένη σε τέσσερις ζώνες ακολουθώντας τους άξονες Βορράς – Νότος και Ανατολή - Δύση. Όσοι κατοικούν στο νότιο πόλο του νοητού άξονα του Βορράς – Νότος τείνουν να υποστηρίζουν συντηρητικές παρατάξεις και όσοι κατοικούν στους πόλους του νοητού άξονα Ανατολή - Δύση σοσιαλιστικές ή κομμουνιστικές. Στους άξονες αυτούς αντιστοιχούν επίσης χαρακτηριστικά όπως ο τύπος κατοικίας, η μορφή ιδιοκτησίας καθώς και η κοινωνική δομή. Στο Βορρά (λόγου χάριν πλατεία Παπαδιαμάντη) και στο Νότο (λόγου χάριν Φιλοπάππου) συνηθίζεται να διαμένουν κάτοικοι με υψηλά εισοδήματα σε διασκορπισμένες κατοικίες και με μεγάλες ιδιοκτησίες, ενώ δυτικά (λόγου χάριν Σεπόλια) και ανατολικά (όπισθεν Χίλτον προς Καισαριανή) κάτοικοι με χαμηλότερα έως χαμηλά εισοδήματα, καθώς οι περιοχές αυτές είθισται να χαρακτηρίζονται ως εργατικές ή λαϊκές. Η ιδιοκτησία είναι μικρή σε μέγεθος και η κατοικία ομαδοποιημένη.

«Ένα άτομο σκέφτεται πολιτικά με τον ίδιο τρόπο που ζει κοινωνικά. Τα κοινωνικά χαρακτηριστικά προσδιορίζουν τις πολιτικές προτάσεις». Κοινωνικός Ντετερμινισμός [Lazarsfeld κ.α., (1947) σελ.27]. Η κοινωνικό-οικονομική ένταξη και ο τόπος κατοικίας επηρεάζουν καθοριστικά την πολιτική προτίμηση. “Ο διαλεκτικός υλισμός υποστηρίζει ότι οι πολιτικές ιδέες μπορούν να κατανοηθούν μόνο στο φως των οικονομικών ή ταξικών συμφερόντων, τα οποία εκφράζουν” [*Εισαγωγή στην Πολιτική*, Andrew Heywood (2003)]. Η ψήφος επηρεάζεται από το διαχωρισμό της εργασίας σε εξαρτημένη, μισθωτή ή ημερομίσθια, εργασία και στους υπόλοιπους απασχολούμενους, δηλαδή τους εργοδότες, αγρότες, ελεύθερα επαγγέλματα. Οι μη έχοντες εξαρτημένη εργασία είναι περισσότερο διστακτικοί στο να επιλέξουν σοσιαλιστικές ή κομμουνιστικές δυνάμεις που διάκινται ευνοϊκά στους μισθωτούς, καθώς οι μισθωτοί εν γένει επιθυμούν ισχυρό κρατικό παρεμβατισμό και ρυθμιστικές

πολιτικές στην οικονομία. Η ψήφος επηρεάζεται επίσης από τους μισθωτούς που εργάζονται στο δημόσιο ή στον ιδιωτικό τομέα. Οι μισθωτοί του δημοσίου είναι περισσότερο επιφυλακτικοί απέναντι στον οικονομικό φιλελευθερισμό των συντηρητικών ή φιλελεύθερων δυνάμεων και τους κινδύνους των απορρυθμίσεων. Οι μισθωτοί του ιδιωτικού τομέα έχουν πολύ μεγαλύτερη κύμανση στην εκλογική συμπεριφορά, καθώς αυτή εξαρτάται από τις δεξιότητες που κατέχουν, τον κλάδο απασχόλησης και την παρουσία ισχυρών συνδικάτων. Τέλος, οι μη εργαζόμενοι, άνεργοι και συνταξιούχοι, επηρεάζονται πολύ από το ιστορικό της συμπεριφοράς όταν εργάζονταν και ειδικά για τους ανέργους από τις προσδοκίες απόκτησης εργασίας.

«Οι συμπεριφορές των ψηφοφόρων οργανώνονται σε συνεκτικούς πολιτικούς χαρακτήρες και έχοντας μια ισχυρή χωρική – πολιτική χάραξη. Εγγράφονται μέσα σε ένα χωριό ή σε έναν οικισμό και σε ένα σύστημα κοινωνικών σχέσεων». [Siegfried, A. (1980), *Tableau Politique de la France de l'Quest sous la IIIe Republique*, Armand Colin (1^η εκδ. 1913), Παρίσι].

Η διπλωματική εργασία διεισδύει σε χωρικό επίπεδο ενοριών, συνοικίας και γειτονιάς. Παράλληλα όμως με την ανάπτυξη της γεωγραφικής προσέγγισης υπάρχει και η ποσοτική. Χρησιμοποιώντας τεχνικές στατιστικής ανάλυσης δεδομένων, περιγράφεται και ερμηνεύεται η δομή της ψήφου κατά γεωγραφική περιοχή, ξεκινώντας από το εκλογικό τμήμα του δήμου. Στην διπλωματική εργασία επιχειρείται να περιγράψουν και να ταξινομηθούν οι κατανομές των ψήφων μέσω ανάλυσης συσχέτισης. «Ένα πρώτο σύνολο εργασιών συσχετίζουν μεταξύ τους τα εκλογικά δεδομένα ώστε να φωτίσουν τη δομή των εκλογικών σωμάτων και την εξέλιξη τους. Π.χ., για να εξάγουν το βαθμό έντασης στη γεωγραφική διείσδυση μιας πολιτικής δύναμης, ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ περιφερειακών αποδόσεων ενός κόμματος στις εκλογές, καθώς και οι επιδόσεις υποψηφίου του ίδιου κόμματος στις περιφερειακές δημοτικές εκλογές είναι πολύ χρήσιμη. Οι ίδιες τεχνικές χρησιμοποιούνται για να συσχετιστούν οι εξελίξεις πολλών εκλογικών σωμάτων και να υποβοηθηθεί η κατανόηση των διαδικασιών μεταφοράς ψήφων μεταξύ τους. Στηριζόμενη στις τεχνικές της συσχέτισης, η ανάλυση παλινδρόμησης επιτρέπει την ιεράρχηση των διαφορετικών ερμηνευτικών μεταβλητών της κατανομής του εκλογικού σώματος.» [*Εκλογική Συμπεριφορά: Ιστορικές Διαδρομές και Μοντέλα Ανάλυσης*, Αθήνα, Σαββάλας, Mayer N. (2005)]. Η κατανομή των ψηφοφόρων, τέλος, συσχετίζεται με τις δημογραφικές εξελίξεις, τις κοινωνικό – οικονομικές αλλαγές, τις μεταβολές της κατοικίας, τη δράση των εθνικών και τοπικών εξουσιών, το ρόλο των κομμάτων και των συνδικάτων, καθώς και των βουλευτών

2 Επεξεργασία Δεδομένων Ανάλυσης

2.1 Μέτρα περιγραφικής στατιστικής

Η περιληπτική εικόνα των επιδόσεων των υποψηφίων δημάρχων δίνεται από το μέσο όρο, την τυπική απόκλιση και το συντελεστή μεταβλητότητας. Ο μέσος όρος χρησιμοποιείται ως η αντιπροσωπευτική επίδοση (ψήφοι) του κάθε υποψηφίου στα εκλογικά συγκροτήματα. Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι κάθε εκλογικό συγκρότημα συστεγάζει τα εκλογικά τμήματα κάθε γειτονιάς/ενορίας. Στην Αθήνα στις δημοτικές εκλογές του 2014 λειτούργησαν 116 εκλογικά συγκροτήματα, που στέγαζαν 1112 εκλογικά τμήματα. Η τυπική απόκλιση αποτελεί το μέτρο της αναμενόμενης διαφοράς στις ψήφους του κάθε υποψηφίου στα εκλογικά συγκροτήματα σε σχέση με το μέσο όρο. Ο συντελεστής μεταβλητότητας ερμηνεύεται ως η ποσοστιαία διαφορά των ψήφων για τον κάθε υποψήφιο στα εκλογικά συγκροτήματα από το τυπικό εκλογικό συγκρότημα (μέσος όρος).

Η ασυμμετρία και η κύρτωση περιγράφουν την κατανομή των επιδόσεων των υποψηφίων στα εκλογικά συγκροτήματα. Κατά συνέπεια περιγράφουν τη χωρική συμπεριφορά του εκλογικού σώματος καθώς στα εκλογικά συγκροτήματα ψηφίζουν κυρίως κάτοικοι της περιοχής που αυτά βρίσκονται. Αν η τιμή του συντελεστή ασυμμετρίας είναι μηδέν τότε οι ψήφοι ανά εκλογικό συγκρότημα είναι συμμετρικοί ως προς το μέσο όρο του υποψηφίου. Θετικές τιμές σημαίνουν πως υπάρχουν εκλογικά συγκροτήματα που παρουσιάζουν ιδιαίτερα υψηλό αριθμό ψήφων και αρνητικές πως υπάρχουν εκλογικά τμήματα που παρουσιάζουν ιδιαίτερα χαμηλό αριθμό ψήφων. Όσο πιο θετική είναι η ασυμμετρία τόσο πιο φανατικό είναι το κοινό του υποψηφίου καθώς υπάρχουν περιοχές με σχετικά υψηλό αριθμό ψήφων. Όσο πιο αρνητική είναι η ασυμμετρία τόσο πιο απεχθής είναι ο υποψήφιος στους αντιπάλους του.

Αν η τιμή του συντελεστή κύρτωσης είναι μηδέν (το SPSS που χρησιμοποιήθηκε για την ανάλυση αφαιρεί από το συντελεστή κύρτωσης 3 μονάδες) τότε οι ψήφοι ανά εκλογικό τμήμα κατανέμονται όπως η κανονική κατανομή. Θετικές τιμές σημαίνουν πως υπάρχουν εκλογικά τμήματα που παρουσιάζουν ιδιαίτερα υψηλό αριθμό ταυτόχρονα με εκλογικά τμήματα που παρουσιάζουν ιδιαίτερα χαμηλό αριθμό ψήφων και η κατανομή λέγεται λεπτόκυρτη. Αρνητικές τιμές σημαίνουν πως οι ψήφοι στα εκλογικά τμήματα συγκεντρώνονται γύρω από το μέσο όρο και η κατανομή λέγεται πλατύκυρτη. Όσο πιο λεπτόκυρτη είναι μια κατανομή ψήφων τόσο πιο πολωμένο είναι το εκλογικό σώμα καθώς υπάρχουν περιοχές ταυτόχρονα με πολλές και λίγες ψήφους

2.2 Γεωγραφικά σταθμισμένη παλινδρόμηση

Το ενδιαφέρον της διπλωματικής επικεντρώνεται στη συμπεριφορά των ψηφοφόρων των υποψηφίων που δε συμμετείχαν στο δεύτερο γύρο. Συγκεκριμένα, διερευνάται η επίδραση που ασκεί στη μεταβολή των ψήφων (Καμίνη – Σακελλαρίδη) ο αριθμός των ψήφων που συγκέντρωσαν οι υπόλοιποι υποψήφιοι του πρώτου γύρου σύμφωνα με την ακόλουθη σχέση:

$$y_i = \beta_0 + \sum_k \beta_k x_{ki} + \varepsilon_i, \quad 3.1$$

σε όρους μητρών

$$Y = X\beta + \varepsilon \quad 3.1a$$

Εξαρτημένη μεταβλητή είναι η μεταβολή των ψήφων των αντιπάλων και του άκυρου/λευκού μεταξύ των δύο γύρων και ερμηνευτικές μεταβλητές οι ψήφοι των υπόλοιπων υποψηφίων στον πρώτο γύρο των εκλογών.

Η κλασσική παλινδρόμηση (3.1) δεν έχει γεωγραφική διάσταση, θεωρεί δηλαδή ενιαία στο χώρο τη συμπεριφορά των ψηφοφόρων. Αντίθετα, η γεωγραφικά σταθμισμένη παλινδρόμηση θεωρεί ότι υπάρχουν χωρικές διακυμάνσεις στις κοινωνικές και οικονομικές σχέσεις και παρέχει έναν τρόπο με τον οποίο μπορούν να μετρηθούν. Η γεωγραφικά σταθμισμένη παλινδρόμηση βασίζεται κατά κανόνα σε διαστρωματικά στοιχεία και επεκτείνει το κλασικό υπόδειγμα παλινδρόμησης. Η γεωγραφικά σταθμισμένη παλινδρόμηση εκτιμά τοπικές παραμέτρους, μία για κάθε γεωγραφικό σημείο του δείγματος και όχι οικουμενικές παραμέτρους, στις οποίες η τιμή δεν αλλάζει από γεωγραφικό σημείο σε γεωγραφικό σημείο. Το υπόδειγμα επομένως ξαναγράφεται ως:

$$y_i = \beta_0(u_i, v_i) + \sum_k \beta_k(u_i, v_i) x_{ki} + \varepsilon_i \quad 3.2$$

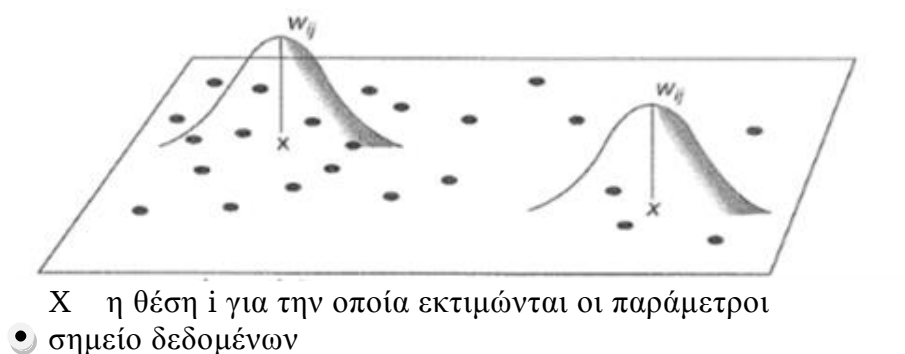
όπου (u_i, v_i) είναι οι γεωγραφικές συντεταγμένες του εκλογικού συγκροτήματος i στο χώρο και η παράμετρος $\beta_k(u_i, v_i)$ είναι η πραγμάτωση της συνεχούς συνάρτησης $\beta_k(u_i, v_i)$ στο σημείο i . Δηλαδή, η γεωγραφικά σταθμισμένη

παλινδρόμηση δημιουργεί συνεχή επιφάνεια τιμών των παραμέτρων. Οι συγκεκριμένες μετρήσεις της επιφάνειας αυτής που λαμβάνονται στα σημεία του δείγματος υποδηλώνουν τη χωρική μεταβλητότητα των τιμών των παραμέτρων της εξίσωσης (3.2) στο χώρο, επιτρέπει δηλαδή εκτιμήσεις παραμέτρων για κάθε σημείο του χώρου και όχι μόνο για τα σημεία του δείγματος. Ωστόσο, κατάλοιπα υπολογίζονται μόνο για τα σημεία στο χώρο που είναι διαθέσιμες οι παρατηρήσεις της εξαρτημένης μεταβλητής. Η εξίσωση (3.1) είναι ειδική περίπτωση της εξίσωσης (3.2), στην οποία οι παράμετροι θεωρούνται χωρικά αμετάβλητες.

Η εκτίμηση των παραμέτρων της εξίσωσης (3.2) σε ένα δεδομένο εκλογικό συγκρότημα i , προσεγγίζεται με την εξίσωση (3.1), και εκτιμάται παλινδρόμηση χρησιμοποιώντας σταθμισμένο κατάλληλα με βάση την απόσταση από το εκλογικό συγκρότημα i το σύνολο των εκλογικών συγκροτημάτων. Έτσι, τα $\beta_k(u_i, v_i)$ εκτιμώνται για το εκλογικό συγκρότημα i με το συνήθη τρόπο και για το εκλογικό συγκρότημα i χρησιμοποιείται το νέο σύνολο των «πλησιέστερων» εκλογικών συγκροτημάτων, και ούτω καθεξής. Οι εκτιμήσεις αυτές διαφέρουν μεταξύ τους. Οι διαφορετικές παράμετροι προκύπτουν ως αποτέλεσμα επιδράσεων στο εκλογικό συγκρότημα i από εκλογικά συγκροτήματα διαφορετικά από το i . Αν υποθεθεί τώρα ότι οι παράμετροι παρουσιάζουν κάποιο βαθμό χωρικής συνέπειας, τότε οι τιμές κοντά σε εκείνη στο εκλογικό συγκρότημα που εκτιμήθηκε θα πρέπει να έχουν σχετικά παρόμοια μεγέθη και πρόσημα. Όπως προαναφέρθηκε τα δεδομένα κοντά στο εκλογικό συγκρότημα i έχουν μεγαλύτερη επιρροή στην εκτίμηση της $\beta_k(u_i, v_i)$ από ότι τα δεδομένα που βρίσκονται μακρύτερα από το i . Η επίδραση που ασκεί το γειτονικό εκλογικό συγκρότημα j στο i είναι η κατά Fotheringham γεωγραφική στάθμιση με σταθερούς χωρικούς πυρήνες και υπολογίζεται από τη σχέση:

$$w_{ij} = e^{-\frac{1}{2}d_{ij}} \quad 3.3$$

Όπου d_{ij} είναι η ευκλείδεια απόσταση ανάμεσα στα δύο εκλογικά συγκροτήματα. Το μέγεθος της επίδρασης, δηλαδή η γεωγραφική στάθμιση, έχει τη μορφή της κανονικής κατανομής παρουσιάζεται στο ακόλουθο διάγραμμα (Fotheringham 2002, σελ 45). Στη διπλωματική υιοθετείται η στάθμιση με σταθερούς χωρικούς πυρήνες. Αυτό σημαίνει πως η χωρική επίδραση ακολουθεί την ίδια κατανομή σε ολόκληρη την περιοχή μελέτης.

Εικόνα 1: Στάθμιση με σταθερούς χωρικούς πυρήνες

Πηγή: Geographically Weighted Regression: The Basic

Η μήτρα στάθμισης κατασκευάζεται για κάθε εκλογικό συγκρότημα i και οι σταθμίσεις απεικονίζουν την εγγύτητα κάθε εκλογικού συγκροτήματος στο συγκεκριμένο εκλογικό συγκρότημα i με τα πιο κοντινά εκλογικά συγκροτήματα. Ως εκ τούτου στα σταθμισμένα ελάχιστα τετράγωνα η μήτρα στάθμισης είναι διαφορετική για το κάθε εκλογικό συγκρότημα. Σύμφωνα με τη σχέση (3.3) η μικρότερη απόσταση έχει μεγαλύτερη βαρύτητα στην εκτίμηση των παραμέτρων για το εκλογικό συγκρότημα i . Η μορφή της μήτρας γεωγραφικών σταθμίσεων για την εξίσωση για το εκλογικό συγκρότημα i είναι:

$$W(i) = \begin{bmatrix} w_{i1} & 0 & \dots & 0 & \dots & 0 \\ 0 & w_{i2} & \dots & 0 & \dots & 0 \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ 0 & 0 & \dots & w_{ii} = 1 & \dots & 0 \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ 0 & 0 & \dots & 0 & \dots & w_{in} \end{bmatrix}$$

Ο εκτιμητής στην εξίσωση (3.2) για το εκλογικό συγκρότημα i είναι ένας σταθμισμένος εκτιμητής ελαχίστων τετραγώνων και δίνεται από τη σχέση:

$$b = (X'W(i)X)^{-1} X'W(i)Y$$

Όπου b είναι ο εκτιμητής του διανύσματος των παραμέτρων β , Y είναι το διάνυσμα της εξαρτημένης μεταβλητής και X η μήτρα των ερμηνευτικών μεταβλητών στη σχέση 3.1α.

Στη διπλωματική η ανάλυση της εκλογικής συμπεριφοράς στις δημοτικές εκλογές του 2014 γίνεται σε τρία στάδια και εκτιμώνται τρεις ομάδες εξισώσεων. Στο πρώτο στάδιο διερευνάται η σχέση που υπάρχει ανάμεσα στην προσέλευση των ψηφοφόρων των υποψηφίων δημάρχων που δε συμμετείχαν στο δεύτερο γύρο από τους Καμίνη – Σακελλαρίδη, καθώς και την προτίμηση στο Άκυρο-Λευκό. Το συνολικό αποτέλεσμα για το Δήμο Αθηναίων μελετάται με τη βοήθεια της πρώτης ομάδας από τρεις παλινδρομήσεις. Η πρώτη ομάδα οικονομετρικά βασίζεται στη σχέση (3.1 ή 3.1α). Στις τρεις εξισώσεις της ομάδας αυτής εξαρτημένη μεταβλητή είναι η διαφορά των ψήφων του πρώτου και δεύτερου γύρου του Καμίνη, Σακελλαρίδη και Άκυρων – Λευκών. Ανεξάρτητες μεταβλητές είναι οι ψήφοι των Σπηλιωτόπουλου, Καπερνάρου, Κακλαμάνη, Κασιδιάρη, Σοφιανού. Οι τρεις αυτές εξισώσεις μελετούν τη συμπεριφορά του εκλογικού σώματος όταν δεν λαμβάνεται υπόψη ο χώρος, και δίνουν το γενικό πολιτικό αποτέλεσμα των εκλογών.

Το δεύτερο στάδιο αναδεικνύει τις τοπικές ιδιαιτερότητες και εκλογικές προτιμήσεις. Στο στάδιο αυτό ενσωματώνεται στις οικονομετρικές εκτιμήσεις ο παράγων χώρος. Στη δεύτερη ομάδα εξισώσεων, το οικονομετρικό υπόδειγμα είναι η εξίσωση (3.2). Εδώ πρέπει να σημειωθεί πως στη δεύτερη ομάδα εξισώσεων εκτιμώνται 348 γεωγραφικά σταθμισμένες παλινδρομήσεις συνολικά (116 εκτιμήσεις που αντιστοιχούν σε κάθε εκλογικό συγκρότημα για τις εξισώσεις ελκυστικότητας Καμίνη, Σακελλαρίδη ή προτίμησης στο Άκυρο-Λευκό, δηλαδή τρεις σειρές παλινδρομήσεων από 116 παλινδρομήσεις η κάθε μία). Στις εξισώσεις της ομάδας αυτής εξαρτημένη μεταβλητή είναι η διαφορά των ψήφων του πρώτου και δεύτερου γύρου (η πρώτη σειρά των 116 εξισώσεων αντιστοιχεί στον Καμίνη, η δεύτερη στον Σακελλαρίδη και η τρίτη στα Άκυρα-Λευκά). Ανεξάρτητες μεταβλητές είναι οι ψήφοι των Σπηλιωτόπουλου, Καπερνάρου, Κακλαμάνη, Κασιδιάρη, Σοφιανού.

Τέλος στο τρίτο στάδιο μελετάται η γεωγραφική συγκρότηση των εκλογικών αποτελεσμάτων. Στο στάδιο αυτό εκτιμώνται 15 εξισώσεις για τη σχέση ανάμεσα στους εκτιμηθέντες συντελεστές των γεωγραφικά σταθμισμένων παλινδρομήσεων και στη γεωγραφική θέση του κάθε εκλογικού συγκροτήματος για το οποίο εκτιμήθηκε. Η τρίτη ομάδα εξισώσεων αφορά στον κάθε υποψήφιο δήμαρχο που δεν μετείχε στο δεύτερο γύρο. Η εξίσωση που εκτιμάται οικονομετρικά βασίζεται στη σχέση (3.1-3.1α). Εξαρτημένη μεταβλητή έχει τις τιμές του αντίστοιχου συντελεστή στις γεωγραφικά σταθμισμένες παλινδρομήσεις και ανεξάρτητες τις γεωδαιτικές συντεταγμένες του εκλογικού συγκροτήματος.

Κεφάλαιο 3

Γειτονιές της Αθήνας και στατιστικά δεδομένα εκλογών

1. Γειτονιές της Αθήνας

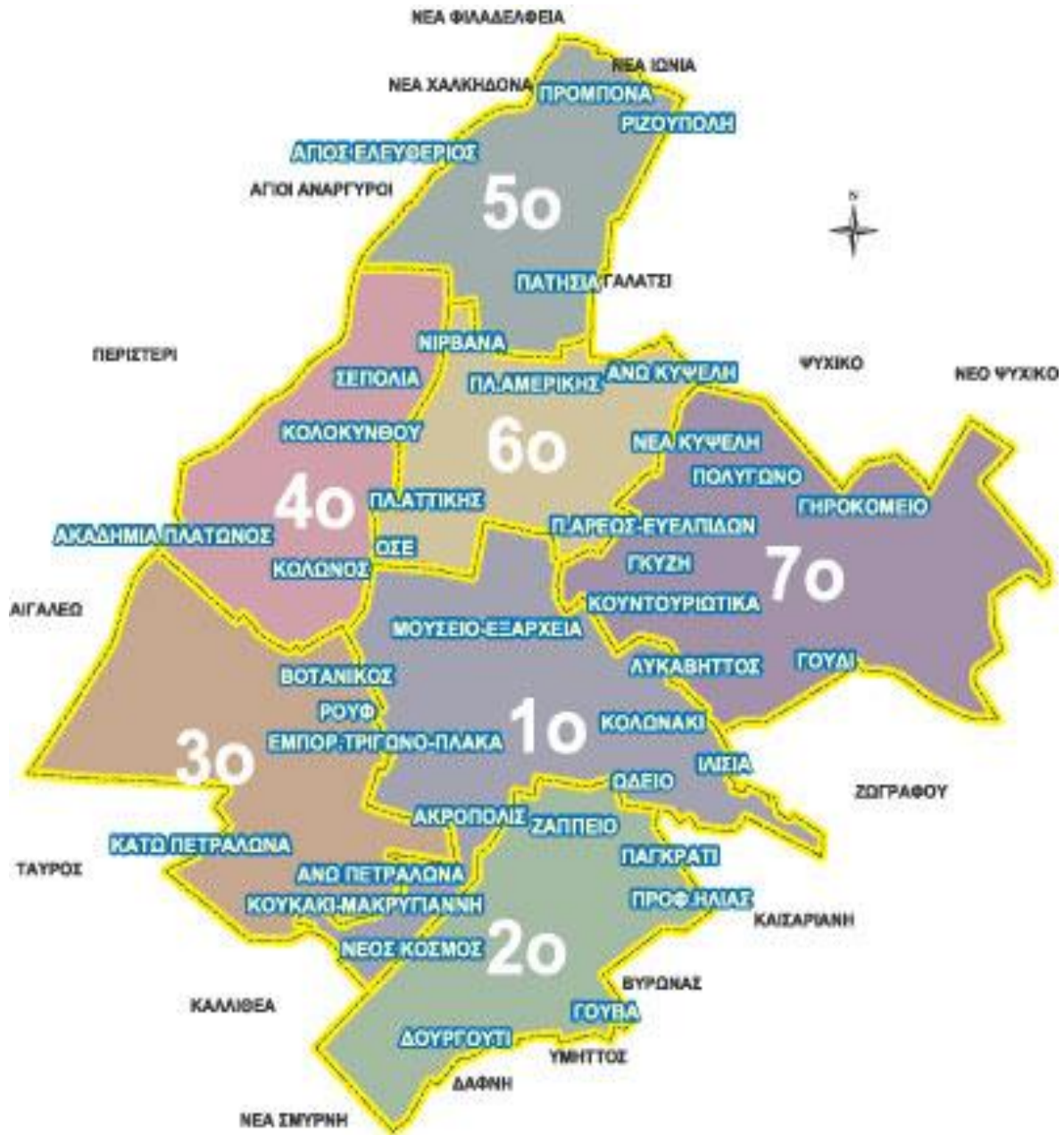
«Πρωτογενή δεδομένα είναι τα δεδομένα εκείνα που προκύπτουν από τη μελέτη μιας χωρικής ενότητας - είναι επεξεργασμένα δεδομένα: δεδομένα που προκύπτουν από ευρύτερους ή μικρότερους χώρους. [Dogan M. και Rokkan S. (1969:5)] Τα δεδομένα της ανάλυσης είναι τα αποτελέσματα των δημοτικών εκλογών του 2014 στην Αθήνα. Συγκεντρώθηκαν τα αποτελέσματα από τα 1112 εκλογικά κέντρα του δήμου Αθηναίων και στους δύο γύρους. Τα αποτελέσματα από τα μεμονωμένα εκλογικά κέντρα συναθροίστηκαν σε επίπεδο εκλογικού συγκροτήματος. Το σύνολο των εκλογικών συγκροτημάτων είναι 116. Αυτό έγινε επειδή σε κάθε εκλογικό συγκρότημα συστεγάζονται πολλά εκλογικά κέντρα, όπως αναφέρθηκε νωρίτερα.

Κατά κανόνα οι ψηφοφόροι ψηφίζουν σε εκλογικό κέντρο της περιοχής κατοικίας τους. Έτσι, σε γενικές γραμμές τα αποτελέσματα κάθε εκλογικού κέντρου και κατά επέκταση κάθε εκλογικού συγκροτήματος απεικονίζουν τις προτιμήσεις της περιοχής που αυτό βρίσκεται. Στο σημείο αυτό πρέπει να τονισθεί η ύπαρξη ετεροδημοτών. Συγκεκριμένα στην περιοχή που καλύπτει το κάθε εκλογικό συγκρότημα κατοικούν ψηφοφόροι που ψηφίζουν σε άλλες περιοχές καθώς και ψηφοφόροι που ψηφίζουν στο εν λόγω εκλογικό συγκρότημα αλλά κατοικούν αλλού. Υπόθεση εργασίας είναι πως η συντριπτική πλειοψηφία των εγγεγραμμένων ψηφοφόρων κάθε εκλογικού συγκροτήματος κατοικεί στην περιοχή που βρίσκεται το εκλογικό συγκρότημα που ψηφίζει.

Ο πληθυσμός αποτελείται από ψηφοφόρους των οποίων τα εκλογικά δικαιώματα βρίσκονται στο Δήμο Αθηναίων, 478014 στον αριθμό που διαφοροποιείται από τους κατοίκους που καταμετρώνται στην απογραφή. Ο Δήμος Αθηναίων χωρίζεται σε επτά (7) εκλογικά διαμερίσματα ή επτά (7) δημοτικές κοινότητες. Η πρώτη περιλαμβάνει το κέντρο των Αθηνών με το λεγόμενο εμπορικό τρίγωνο (Σύνταγμα - Ομόνοια - Μοναστηράκι) με πληθυσμό 97.570 κατοίκους. Η δεύτερη περιλαμβάνει τις νοτιοανατολικές συνοικίες (Νέος Κόσμος, Παγκράτι) με πληθυσμό 110.069 κατοίκους. Η τρίτη περιλαμβάνει τις νοτιοδυτικές συνοικίες (Αστεροσκοπείο, Πετράλωνα, Θησείο). με πληθυσμό σαράντα οκτώ χιλιάδες τριακόσιοι πέντε (48.305) κατοίκους. Η τέταρτη περιλαμβάνει τις δυτικές συνοικίες (Κολωνός, Ακαδημία Πλάτωνος, Βοτανικός, Προφ. Δανιήλ, Σεπόλια) με πληθυσμό 87.672 κατοίκους. Η πέμπτη περιλαμβάνει τις βορειοδυτικά συνοικίες από τα Κάτω Πατήσια μέχρι τον Προμπονά. με πληθυσμό 95.234 κατοίκους. Η έκτη περιλαμβάνει τις βόρειες κεντρικές συνοικίες (Άγιος Παντελεήμονας, Κυψέλη κλπ). με πληθυσμό 147.181 κατοίκους. Η έβδομη περιλαμβάνει τις βορειοανατολικές συνοικίες (Αμπελόκηποι, Ερυθρός Σταυρός, Πολύγωνο κλπ). με πληθυσμό 159.400 κατοίκους.

Τα πληθυσμιακά στοιχεία είναι σύμφωνα με την απογραφή του 2001 από την ΕΛ. ΣΤΑΤ.

Η περιοχή μελέτης και οι θέσεις των εκλογικών διαμερισμάτων απεικονίζεται Εικόνα 2.

Εικόνα 2: Γειτονιές εντός Εκλογικών Διαμερισμάτων Δήμου Αθηναίων.

2. Συνοπτική παρουσίαση των εκλογικών αποτελεσμάτων

Ο πίνακας 3.1 περιλαμβάνει τα αποτελέσματα του πρώτου γύρου των δημοτικών εκλογών και απεικονίζει τη συμμετοχή των εκλογέων.

Πίνακας 3.1 Εκλογείς. Αποτελέσματα Α' Γύρου						
	Εγγεγραμ- μένοι	Ψήφισαν	Ακυρα	Λευκά	Ακυρα Λευκά	Εγκυρα Σύνολο
Ψήφοι	478014	232446	6488	2853	9341	223105
Ψήφοι ανά συγκρότημα	4120.8	2003.8	55.9	24.6	80.5	1923.3
Τυπική απόκλιση	1855.5	964.3	28.6	14.1	41.3	925.9
CV	45%	48%	51%	57%	51%	48%
Ασυμμετρία	1.2	1.0	0.9	1.4	1.1	1.0
Κύρτωση	1.5	0.8	0.6	3.3	1.2	0.8
Εύρος	9431	4749	134	84	208	4545
Ελάχιστο	1286	544	9	5	17	523
Μέγιστο	10717	5293	143	89	225	5068

Ο πίνακας 3.2 περιλαμβάνει τα αποτελέσματα του πρώτου γύρου των δημοτικών εκλογών, για τους υποψήφιους που προτιμήθηκαν από σχετικά μεγάλο αριθμό εκλογέων.

Πίνακας 3.2 Υποψήφιοι. Αποτελέσματα Α' Γύρου (μέρος α')							
	ΑΘΗΝΑ ΜΠΟΡΕΙΣ ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥ-ΛΟΣ	ΑΘΗΝΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΑΣ! ΚΑΠΕΡΝΑΡΟΣ	ΑΘΗΝΑ, ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΑΣ ΚΑΚΑΛΑΜΑΝΗΣ	ΑΝΟΙΧΤΗ ΠΟΛΗ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ	ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ-ΓΩΡΓΟΣ ΚΑΜΙΝΗΣ	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΥΓΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΚΑΣΙΔΙΑΡΗΣ	ΛΑΪΚΗ ΣΥΣΤΕΙΡΩΣΗ ΑΘΗΝΑΣ ΣΟΦΙΑΝΟΣ
Ψήφοι	37748	7946	15841	44589	46972	35979	16545
Ψήφοι ανά συγκρότημα	325.4	68.5	136.6	384.4	404.9	310.2	142.6
Τυπική απόκλιση	157.2	35.6	69.4	198.7	217.9	154.4	78.4
CV	48%	52%	51%	52%	54%	50%	55%
Ασυμμετρία	1.0	1.2	0.8	1.0	1.3	1.3	1.2
Κύρτωση	0.6	1.7	0.2	0.7	1.5	2.3	1.2
Εύρος	735	185	335	922	1005	776	373
Ελάχιστο	83	16	29	95	100	77	33
Μέγιστο	818	201	364	1017	1105	853	406

Από την επισκόπηση του πίνακα 2, ο υποψήφιος **Άρης Σπηλιωτόπουλος με το συνδυασμό «Αθήνα Μπορείς»** κατά κανόνα προτιμήθηκε από 325 περίπου

ψηφοφόρους ανά εκλογικό συγκρότημα. Η επίδοση του παρουσίασε τη μικρότερη κύμανση στο χώρο (CV=48%) από όλους τους κύριους υποψηφίους για τη δημαρχία και συγκεκριμένα η μέση διαφορά στην επίδοση στο εκλογικά συγκροτήματα ήταν 157 ψήφοι. Η κατανομή των ψηφοφόρων στο χώρο φανερώνει ελαφρά θετική ασυμμετρία και ελάχιστα λεπτόκυρτη κατανομή. Αυτό σημαίνει πως η υποψηφιότητα του **Άρη Σπηλιωτόπουλου** δεν προκάλεσε ιδιαίτερες συμπάθειες ή αντιπάθειες (ασυμμετρία) στις διάφορες γειτονιές της Αθήνας, ούτε δημιούργησε πόλωση στο χώρο (κύρτωση).

Ο υποψήφιος **Βασίλης Καπερνάρος με το συνδυασμό «Αθήνα το Σπίτι μας»** κατά κανόνα προτιμήθηκε από 68 περίπου ψηφοφόρους ανά εκλογικό συγκρότημα. Η επίδοση του παρουσίασε μια μέση κύμανση στο χώρο (CV=52%) σε σχέση με τους κύριους υποψηφίους για τη δημαρχία και συγκεκριμένα η μέση διαφορά στην επίδοση στο εκλογικά συγκροτήματα ήταν 35 ψήφοι. Η κατανομή των ψηφοφόρων στο χώρο φανερώνει ελαφρά θετική ασυμμετρία και ελάχιστα λεπτόκυρτη κατανομή. Αυτό σημαίνει πως η υποψηφιότητα του **Βασίλη Καπερνάρου** δεν προκάλεσε ιδιαίτερες συμπάθειες ή αντιπάθειες (ασυμμετρία) στις διάφορες γειτονιές της Αθήνας, ούτε δημιούργησε πόλωση στο χώρο (κύρτωση).

Ο υποψήφιος **Νικήτας Κακλαμάνης με το συνδυασμό «Αθήνα Πόλη της ζωής μας»** κατά κανόνα προτιμήθηκε από 136 περίπου ψηφοφόρους ανά εκλογικό συγκρότημα. Η επίδοση του παρουσίασε μια μέση κύμανση στο χώρο (CV=51%) σε σχέση με τους κύριους υποψηφίους για τη δημαρχία και συγκεκριμένα η μέση διαφορά στην επίδοση στο εκλογικά συγκροτήματα ήταν 69 ψήφοι. Η κατανομή των ψηφοφόρων στο χώρο φανερώνει ελαφρά θετική ασυμμετρία και σχεδόν κανονική κατανομή. Αυτό σημαίνει πως η υποψηφιότητα του **Νικήτα Κακλαμάνη** δεν προκάλεσε ιδιαίτερες συμπάθειες ή αντιπάθειες (ασυμμετρία) στις διάφορες γειτονιές της Αθήνας, ούτε δημιούργησε πόλωση στο χώρο (κύρτωση).

Ο υποψήφιος **Γαβριήλ Σακελλαρίδης με το συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη»** κατά κανόνα προτιμήθηκε από 384 περίπου ψηφοφόρους ανά εκλογικό συγκρότημα. Η επίδοση του παρουσίασε μια μέση κύμανση στο χώρο (CV=52%) σε σχέση με τους κύριους υποψηφίους για τη δημαρχία και συγκεκριμένα η μέση διαφορά στην επίδοση στο εκλογικά συγκροτήματα ήταν 198 ψήφοι. Η κατανομή των ψηφοφόρων στο χώρο φανερώνει ελαφρά θετική ασυμμετρία και ελάχιστα λεπτόκυρτη κατανομή. Αυτό σημαίνει πως η υποψηφιότητα του **Γαβριήλ Σακελλαρίδη** δεν προκάλεσε ιδιαίτερες συμπάθειες ή αντιπάθειες (ασυμμετρία) στις διάφορες γειτονιές της Αθήνας, ούτε δημιούργησε πόλωση στο χώρο (κύρτωση).

Ο υποψήφιος **Γιώργος Καμίνης με το συνδυασμό «Δικαίωμα στην Πόλη»** κατά κανόνα προτιμήθηκε από 404 περίπου ψηφοφόρους ανά εκλογικό συγκρότημα. Η επίδοση του παρουσίασε μια μέση κύμανση στο χώρο (CV=54%) σε σχέση με τους κύριους υποψηφίους για τη δημαρχία και συγκεκριμένα η μέση διαφορά στην επίδοση στο εκλογικά συγκροτήματα ήταν 217 ψήφοι. Η κατανομή των ψηφοφόρων στο χώρο φανερώνει ελαφρά θετική ασυμμετρία και ελάχιστα λεπτόκυρτη κατανομή. Αυτό σημαίνει πως η υποψηφιότητα του **Γιώργου Καμίνη** δεν προκάλεσε ιδιαίτερες συμπάθειες ή αντιπάθειες (ασυμμετρία) στις διάφορες γειτονιές της Αθήνας, ούτε δημιούργησε πόλωση στο χώρο (κύρτωση).

Ο υποψήφιος **Ηλίας Κασιδιάρης με το συνδυασμό «Ελληνική Αυγή για την Αθήνα»** κατά κανόνα προτιμήθηκε από 310 περίπου ψηφοφόρους ανά εκλογικό συγκρότημα. Η επίδοση του παρουσίασε μια μέση κύμανση στο χώρο (CV=50%) σε σχέση με τους κύριους υποψηφίους για τη δημαρχία και συγκεκριμένα η μέση διαφορά στην επίδοση στο εκλογικά συγκροτήματα ήταν 154 ψήφοι. Η κατανομή των ψηφοφόρων στο χώρο φανερώνει ελαφρά θετική ασυμμετρία και ελάχιστα λεπτόκυρτη κατανομή. Αυτό σημαίνει πως η υποψηφιότητα του **Ηλία Κασιδιάρη** δεν

προκάλεσε ιδιαίτερες συμπάθειες ή αντιπάθειες (ασυμμετρία) στις διάφορες γειτονιές της Αθήνας, ούτε δημιούργησε πόλωση στο χώρο (κύρτωση).

Ο υποψήφιος **Νικόλαος Σοφιανός με το συνδυασμό «Λαϊκή Συνσπείρωση»** κατά κανόνα προτιμήθηκε από 142 περίπου ψηφοφόρους ανά εκλογικό συγκρότημα. Η επίδοση του παρουσίασε μια μέση κύμανση στο χώρο (CV=55%) σε σχέση με τους κύριους υποψηφίους για τη δημαρχία και συγκεκριμένα η μέση διαφορά στην επίδοση στο εκλογικά συγκροτήματα ήταν 78 ψήφοι. Η κατανομή των ψηφοφόρων στο χώρο φανερώνει ελαφρά θετική ασυμμετρία και ελάχιστα λεπτόκυρτη κατανομή. Αυτό σημαίνει πως η υποψηφιότητα του **Νικόλαου Σοφιανού** δεν προκάλεσε ιδιαίτερες συμπάθειες ή αντιπάθειες (ασυμμετρία) στις διάφορες γειτονιές της Αθήνας, ούτε δημιούργησε πόλωση στο χώρο (κύρτωση).

Ο πίνακας 3.3 περιλαμβάνει τα αποτελέσματα του πρώτου γύρου των δημοτικών εκλογών, για τους υποψηφίους που προτιμήθηκαν από εξαιρετικά χαμηλό αριθμό εκλογέων.

Πίνακας 3.3					
Υποψήφιοι. Αποτελέσματα Α' Γύρου (μέρος β')					
	ΑΘΗΝΑΙΚΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ	ΑΝΤΑΡΣΙΑ ΣΤΙΣ ΓΕΙΤΟΝΙΕΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ	ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ	Π.Ν.ΟΙΚ.Α. (ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΝΕΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛ)	ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ
Ψήφοι	2093	4402	1475	3033	6482
Ψήφοι ανά συγκρότημα	18.0	37.9	12.7	26.1	55.9
Τυπική απόκλιση	12.6	20.3	6.4	13.9	32.4
CV	70%	54%	51%	53%	58%
Ασυμμετρία	2.6	1.2	0.4	0.9	1.1
Κύρτωση	10.5	1.5	-0.5	0.9	1.3
Εύρος	86	98	28	70	161
Ελάχιστο	2	9	1	6	8
Μέγιστο	88	107	29	76	169

Ο υποψήφιος **Μάριος Στρόφαλης με το συνδυασμό «ΑΘΗΝΑΙΚΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ»** κατά κανόνα προτιμήθηκε από 18 περίπου ψηφοφόρους ανά εκλογικό συγκρότημα. Η επίδοση του παρουσίασε τη μεγαλύτερη κύμανση στο χώρο (CV=70%) σε σχέση με τους κύριους υποψηφίους για τη δημαρχία και συγκεκριμένα η μέση διαφορά στην επίδοση στο εκλογικά συγκροτήματα ήταν 12 ψήφοι. Η κατανομή των ψηφοφόρων στο χώρο φανερώνει θετική ασυμμετρία και έντονα λεπτόκυρτη κατανομή. Αυτό σημαίνει πως η υποψηφιότητα του **Μάριου Στρόφαλη** προκάλεσε είτε συμπάθειες είτε αντιπάθειες (ασυμμετρία) στις διάφορες γειτονιές της Αθήνας, και δημιούργησε πόλωση στο χώρο (κύρτωση).

Ο υποψήφιος **Πέτρος Κωνσταντίνου με το συνδυασμό «Ανταρσία στις Γειτονιές της Αθήνας»** κατά κανόνα προτιμήθηκε από 38 περίπου ψηφοφόρους ανά εκλογικό συγκρότημα. Η επίδοση του παρουσίασε μια μέση κύμανση στο χώρο

(CV=54%) σε σχέση με τους κύριους υποψηφίους για τη δημαρχία και συγκεκριμένα η μέση διαφορά στην επίδοση στο εκλογικά συγκροτήματα ήταν 20 ψήφοι. Η κατανομή των ψηφοφόρων στο χώρο φανερώνει ελαφρά θετική ασυμμετρία και ελάχιστα λεπτόκυρτη κατανομή. Αυτό σημαίνει πως η υποψηφιότητα του **Γαβριήλ Σακελλαρίδη** δεν προκάλεσε ιδιαίτερες συμπάθειες ή αντιπάθειες (ασυμμετρία) στις διάφορες γειτονιές της Αθήνας, ούτε δημιούργησε πόλωση στο χώρο (κύρτωση).

Ο υποψήφιος **Σταύρος Βιδάλης με το συνδυασμό «Δυνάμεις της Κοινωνίας Ανεξάρτητη Δημοτική Κίνηση Πολιτών Αθήνας»** κατά κανόνα προτιμήθηκε από 12 περίπου ψηφοφόρους ανά εκλογικό συγκρότημα. Η επίδοση του παρουσίασε μια μέση κύμανση στο χώρο (CV=51%) σε σχέση με τους κύριους υποψηφίους για τη δημαρχία και συγκεκριμένα η μέση διαφορά στην επίδοση στο εκλογικά συγκροτήματα ήταν 6 ψήφοι. Η κατανομή των ψηφοφόρων στο χώρο φανερώνει τη μικρότερη θετική τιμής ασυμμετρίας και ελαφρώς αρνητική κύρτωση δηλαδή τη μοναδική σε όλο το δείγμα πλατύκυρτη κατανομή. Αυτό σημαίνει πως η υποψηφιότητα του **Σταύρου Βιδάλη** δεν προκάλεσε ιδιαίτερες συμπάθειες ή αντιπάθειες (ασυμμετρία) στις διάφορες γειτονιές της Αθήνας, ούτε δημιούργησε πόλωση στο χώρο (κύρτωση) αντιθέτως οι ψήφοι στα εκλογικά κέντρα κινήθηκαν γύρω από το μέσο όρο (12 ψήφοι ανά εκλογικό τμήμα).

Η υποψήφια **Ιωάννα Κοντούλη με το συνδυασμό Π.Ν.ΟΙΚ.Α. «Πρωτοβουλία για Μια Νέα και Οικολογική Αθήνα »** κατά κανόνα προτιμήθηκε από 26 περίπου ψηφοφόρους ανά εκλογικό συγκρότημα. Η επίδοση του παρουσίασε μια μέση κύμανση στο χώρο (CV=53%) σε σχέση με τους κύριους υποψηφίους για τη δημαρχία και συγκεκριμένα η μέση διαφορά στην επίδοση στο εκλογικά συγκροτήματα ήταν 13 ψήφοι. Η κατανομή των ψηφοφόρων στο χώρο φανερώνει ελαφρά θετική ασυμμετρία και ελάχιστα λεπτόκυρτη κατανομή. Αυτό σημαίνει πως η υποψηφιότητα του **Νικόλαου Σοφιανού** δεν προκάλεσε ιδιαίτερες συμπάθειες ή αντιπάθειες (ασυμμετρία) στις διάφορες γειτονιές της Αθήνας, ούτε δημιούργησε πόλωση στο χώρο (κύρτωση).

Ο υποψήφιος **Νικόλαος Αβραμίδης με το συνδυασμό «Παναθηναϊκό Κίνημα για την Αθήνα»** κατά κανόνα προτιμήθηκε από 56 περίπου ψηφοφόρους ανά εκλογικό συγκρότημα. Η επίδοση του παρουσίασε μια μέση κύμανση στο χώρο (CV=58%) σε σχέση με τους κύριους υποψηφίους για τη δημαρχία και συγκεκριμένα η μέση διαφορά στην επίδοση στο εκλογικά συγκροτήματα ήταν 32 ψήφοι. Η κατανομή των ψηφοφόρων στο χώρο φανερώνει ελαφρά θετική ασυμμετρία και ελάχιστα λεπτόκυρτη κατανομή. Αυτό σημαίνει πως η υποψηφιότητα του **Νικόλαου Αβραμίδη** δεν προκάλεσε ιδιαίτερες συμπάθειες ή αντιπάθειες (ασυμμετρία) στις διάφορες γειτονιές της Αθήνας, ούτε δημιούργησε πόλωση στο χώρο (κύρτωση).

Ο πίνακας 3.4 περιλαμβάνει τα αποτελέσματα του δεύτερου γύρου των δημοτικών εκλογών.

Πίνακας 3.4
Εκλογείς και Υποψήφιοι. Αποτελέσματα Β' Γύρου

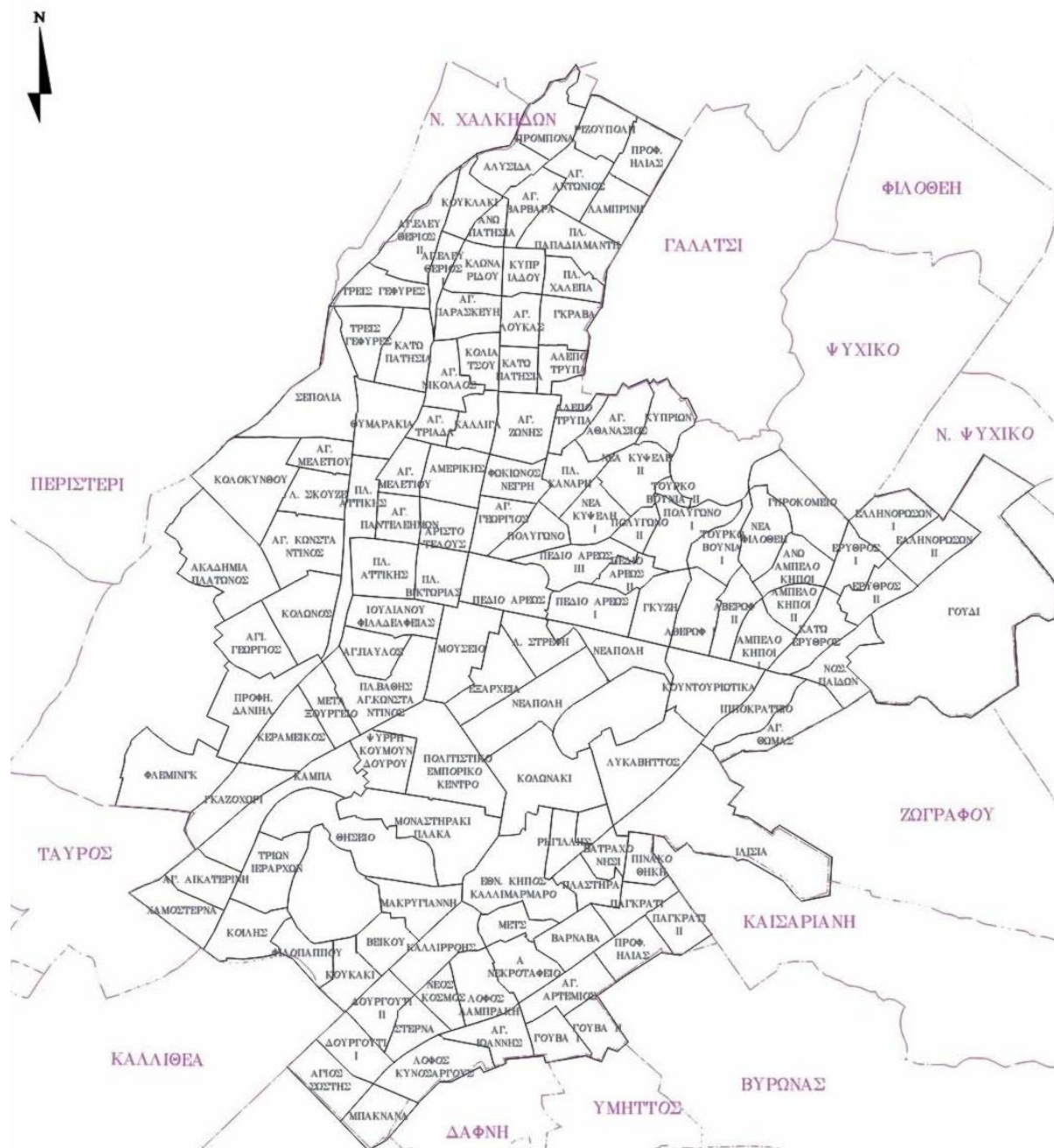
	Εγγεγραμμένοι	Ψήφισαν	Ακυρά	Λευκά	Ακυρά Λευκά	Εγκυρά	ΑΝΟΙΧΤΗ ΠΟΛΗ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ	ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΜΙΝΗΣ
Ψήφοι	480581	249329	17820	15566	33386	215943	104933	111010
Ψήφοι ανά συγκρότημα	4142.9	2149.4	153.6	134.1	287.8	1861.6	904.59	956.98
Τυπική απόκλιση	1864.7	1041.2	77.3	65.58	140.9	907.86	457.4	484.37
CV	0.4501	0.4844	0.5034	0.4887	0.489	0.4877	0.5056	0.5061
Ασυμμετρία	1.2038	1.0657	1.036	1.1581	1.095	1.0691	1.0435	1.2165
Κύρτωση	1.4959	1.0063	0.777	1.3059	1.018	1.0016	0.7959	1.2915
Εύρος	9462	5211	359	324	683	4535	2166	2369
Ελάχιστο	1286	596	43	38	81	508	244	264
Μέγιστο	10748	5807	402	362	764	5043	2410	2633

Τη δεύτερη Κυριακή των εκλογών ο υποψήφιος **Γαβριήλ Σακελλαρίδης με το συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη»** κατά κανόνα προτιμήθηκε από 904 περίπου ψηφοφόρους ανά εκλογικό συγκρότημα. Η επίδοση του παρουσίασε μια μέση κύμανση στο χώρο (CV=51%) σε σχέση με τον αντίπαλο του για τη δημορχία Γιώργο Καμίνη και συγκεκριμένα η μέση διαφορά στην επίδοση στο εκλογικά συγκροτήματα ήταν 457 ψήφοι. Η κατανομή των ψηφοφόρων στο χώρο φανερώνει ελαφρά θετική ασυμμετρία και ελάχιστα λεπτόκυρτη κατανομή. Αυτό σημαίνει πως η υποψηφιότητα του **Γαβριήλ Σακελλαρίδη** δεν προκάλεσε ιδιαίτερες συμπάθειες ή αντιπάθειες (ασυμμετρία) στις διάφορες γειτονίες της Αθήνας, ούτε δημιούργησε πόλωση στο χώρο (κύρτωση).

Ο υποψήφιος **Γιώργος Καμίνης με το συνδυασμό «Δικαίωμα στην Πόλη»** κατά κανόνα προτιμήθηκε από 957 περίπου ψηφοφόρους ανά εκλογικό συγκρότημα. Η επίδοση του παρουσίασε μια μέση κύμανση στο χώρο (CV=51%) σε σχέση με τον αντίπαλο του για τη δημορχία Γαβριήλ Σακελλαρίδη και συγκεκριμένα η μέση διαφορά στην επίδοση στο εκλογικά συγκροτήματα ήταν 484 ψήφοι. Η κατανομή των ψηφοφόρων στο χώρο φανερώνει ελαφρά θετική ασυμμετρία και ελάχιστα λεπτόκυρτη κατανομή. Αυτό σημαίνει πως η υποψηφιότητα του **Γιώργου Καμίνη** δεν προκάλεσε ιδιαίτερες συμπάθειες ή αντιπάθειες (ασυμμετρία) στις διάφορες γειτονίες της Αθήνας, ούτε δημιούργησε πόλωση στο χώρο (κύρτωση).

Σε γενικές γραμμές και οι δύο υποψήφιοι παρουσίασαν την ίδια κύμανση στο χώρο, με ελάχιστες διαφορές στις ψήφους ανά εκλογικό τμήμα. Η διαφορά στην ασυμμετρία είναι ελάχιστη της τάξεως 0,2, ενώ η κύρτωση στο 0,5 πράγμα που σημαίνει ότι οι ψήφοι σε όλα τα εκλογικά τμήματα κατανεμήθηκαν ισόποσα με ελαφρά προτίμηση στο συνδυασμό του Γιώργου Καμίνη.

Τέλος, η ακόλουθη Εικόνα 3 παρουσιάζει τη γεωγραφική κατανομή των εκλογικών συγκροτημάτων, όπου έλαβαν χώρα οι δημοτικές εκλογές

Εικόνα 3: Εκλογικά συγκροτήματα Δήμου Αθηναίων.

Κεφάλαιο 4

Αποτελέσματα Ανάλυσης

1. Η συμπεριφορά των εκλογέων

Η προσέλευση ψηφοφόρων των υποψηφίων δημάρχων που δε συμμετείχαν στο δεύτερο γύρο από τους Καμίνη – Σακελλαρίδη μελετάται με τη βοήθεια τριών παλινδρομήσεων. Οι συντελεστές της παλινδρόμησης (3.2) δε λαμβάνουν υπόψη χωρικές επιδράσεις, αλλά δείχνουν τη γενική ελκυστικότητα των υποψηφίων, στο εκλογικό σώμα. Η μεταβολή των Άκυρων-Λευκών ερμηνεύεται ως η πολιτική απόρριψη των συγκεκριμένων επιλογών.

Από την επισκόπηση των πινάκων 4.1, 4.2 και 4.3 φαίνεται ότι και οι τρεις παλινδρομήσεις είναι στατιστικά σημαντικές, καθώς η τιμή του στατιστικού F ξεπερνά την τιμή κριτήριο για 5 και 115 βαθμούς ελευθερίας (2.29 για επίπεδο σημαντικότητας 5% και 3.15 για επίπεδο σημαντικότητας 1%). Η σταθερά δεν διαφέρει στατιστικά σημαντικά από το μηδέν σε καμία εξίσωση.

Στον Πίνακα 4.1 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της παλινδρόμησης για την ανάλυση της μεταβολής των ψήφων του Καμίνη όταν δεν λαμβάνεται υπόψη ο χώρος.

Πίνακας 4.1				
Αποτελέσματα παλινδρομήσεων όταν δεν λαμβάνεται υπόψη ο χώρος				
Εξαρτημένη μεταβλητή: ΔΙΑΦΟΡΑ ΨΗΦΩΝ Α΄-Β΄ ΓΥΡΟΥ ΚΑΜΙΝΗ				
Ανεξάρτητες μεταβλητές	Συν- τελεστής	Τυπ. Σφάλμα	Στατι- στικό t	Σημαντι- κότητα
Σταθερά	-3.488	11.491	-.304	.762
ΑΘΗΝΑ ΜΠΟΡΕΙΣ ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ	1.518	.083	18.316	.000
ΑΘΗΝΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΑΣ! ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΠΕΡΝΑΡΟΣ	.265	.420	.630	.530
ΑΘΗΝΑ, ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΑΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ	.806	.195	4.140	.000
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΥΓΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΚΑΣΙΔΙΑΡΗΣ	.043	.097	.445	.657
ΛΑΪΚΗ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ ΑΘΗΝΑΣ ΣΟΦΙΑΝΟΣ	-.562	.164	-3.431	.001
Στατιστικά παλινδρόμησης	F=599.79		R=0.982	

Η επίδοση Καμίνη στο δεύτερο γύρο των εκλογών αυξάνεται περισσότερο εκεί όπου ήταν ενισχυμένη η επίδοση των Σπηλιωτόπουλου και Κακλαμάνη. Εκεί όπου ήταν σχετικά ισχυρότερη η δύναμη του Σοφιανού αυξάνεται λιγότερο. Η επίδοση Κασιδιάρη στον πρώτο γύρο δε σχετίζεται με την επίδοση Καμίνη στο δεύτερο γύρο των εκλογών.

Στον Πίνακα 4.2 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της παλινδρόμησης για την ανάλυση της μεταβολής των ψήφων του Σακελλαρίδη όταν δεν λαμβάνεται υπόψη ο χώρος.

Πίνακας 4.2				
Αποτελέσματα παλινδρομήσεων όταν δεν λαμβάνεται υπόψη ο χώρος				
Εξαρτημένη μεταβλητή: ΔΙΑΦΟΡΑ ΨΗΦΩΝ Α΄-Β΄ ΓΥΡΟΥ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗ				
Ανεξάρτητες μεταβλητές	Συν- τελεστής	Τυπ. Σφάλμα	Στατι- στικό t	Σημαντι- κότητα
Σταθερά	-5.373	9.450	-.569	.571
ΑΘΗΝΑ ΜΠΟΡΕΙΣ ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ	.043	.068	.625	.533
ΑΘΗΝΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΑΣ! ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΠΕΡΝΑΡΟΣ	1.390	.345	4.025	.000
ΑΘΗΝΑ, ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΑΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ	.512	.160	3.195	.002
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΥΓΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΚΑΣΙΔΙΑΡΗΣ	.524	.080	6.552	.000
ΛΑΪΚΗ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ ΑΘΗΝΑΣ ΣΟΦΙΑΝΟΣ	1.291	.135	9.579	.000
Στατιστικά παλινδρόμησης	F=848.08		R=0.987	

Η επίδοση Σακελλαρίδη στο δεύτερο γύρο των εκλογών αυξάνεται περισσότερο εκεί όπου ήταν ενισχυμένη η επίδοση όλων των υποψηφίων πλην Σπηλιωτόπουλου. Η επίδοση Σπηλιωτόπουλου στον πρώτο γύρο δε σχετίζεται με την επίδοση Σακελλαρίδη στο δεύτερο γύρο των εκλογών.

Στον Πίνακα 4.3 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της παλινδρόμησης για την ανάλυση της μεταβολής των Άκυρων και Λευκών ψήφων όταν δεν λαμβάνεται υπόψη ο χώρος.

Πίνακας 4.3				
Αποτελέσματα παλινδρομήσεων όταν δεν λαμβάνεται υπόψη ο χώρος				
Εξαρτημένη μεταβλητή: ΔΙΑΦΟΡΑ ΨΗΦΩΝ Α΄-Β΄ ΓΥΡΟΥ ΑΚΥΡΩΝ - ΛΕΥΚΩΝ				
Ανεξάρτητες μεταβλητές	Συν- τελεστής	Τυπ. Σφάλμα	Στατι- στικό t	Σημαντι- κότητα
Σταθερά	4.607	4.895	.941	.349
ΑΘΗΝΑ ΜΠΟΡΕΙΣ ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ	.072	.035	2.034	.044
ΑΘΗΝΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΑΣ! ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΠΕΡΝΑΡΟΣ	-.172	.179	-.961	.338
ΑΘΗΝΑ, ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΑΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ	.067	.083	.806	.422
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΥΓΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΚΑΣΙΔΙΑΡΗΣ	.314	.041	7.571	.000
ΛΑΪΚΗ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ ΑΘΗΝΑΣ ΣΟΦΙΑΝΟΣ	.594	.070	8.505	.000
Στατιστικά παλινδρόμησης	F=468.10		R=0.977	

Η αύξηση των Άκυρων και Λευκών στο δεύτερο γύρο σχετίζεται θετικά με την επίδοση των Κασιδιάρη και Σοφιανού στον πρώτο γύρο των εκλογών. Σε επίπεδο δε στατιστικής σημαντικότητας σχετίζεται θετικά και με την επίδοση Σπηλιωτόπουλου. Οι ψηφοφόροι των υπόλοιπων υποψηφίων στατιστικά δεν επέδρασαν στην αύξηση των άκυρων και λευκών στο δεύτερο γύρο.

Συμπερασματικά η αύξηση στις ψήφους του Καμίνη οφείλεται κυρίως στη στήριξη του από τους ψηφοφόρους Σπηλιωτόπουλου και Κακλαμάνη. Η αύξηση στις ψήφους του Σακελλαρίδη οφείλεται στη στήριξη σε διαφορετικό βαθμό από όλους τους υποψήφιους πλην Σπηλιωτόπουλου. Τέλος, οι ψηφοφόροι Κασιδιάρη και Σοφιανού επέλεξαν να ψηφίσουν κυρίως άκυρο και λευκό.

2. Η χωρική ανάλυση της εκλογικής συμπεριφοράς

Η εκλογική συμπεριφορά, η κατανομή της ψήφου στο χώρο και η τοπική ανάλυση των σχέσεων των υποψηφίων δήμαρχων αναλύεται με τη Γεωγραφικά Σταθμισμένη Παλινδρόμηση.

Από τα αποτελέσματα της Γεωγραφικά Σταθμισμένης Παλινδρόμησης κατασκευάστηκαν χάρτες οι οποίοι απεικονίζουν τους στατιστικά σημαντικούς συντελεστές των εξισώσεων.

Η πρώτη κατηγορία χαρτών είναι οι έγχρωμοι στατιστικοί ποσοστημοριακοί χάρτες, όπου ως γειτονία του εκλογικού κέντρου είναι το πολύγωνο νομοί που αντιστοιχεί σε αυτό. Για να δείξουμε πως κυμαίνονται οι αριθμητικές τιμές των συντελεστών φτιάξαμε πεμπτημόρια. Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει ασπρόμαυρους χάρτες παρεμβολής. Κατασκευάστηκαν με γεωγραφική παρεμβολή των συντελεστών των εξισώσεων. Σκοπός των χαρτών αυτών είναι η απεικόνιση της μεταβολής της επίδρασης της ερμηνευτικής μεταβλητής (ψηφοφόροι υποψηφίων που δεν συμμετέχουν στο β' γύρο) στο χώρο αν αυτός θεωρηθεί συνεχής.

Γενικά, οι ψηφοφόροι που επέλεξαν το συνδυασμό «Αθήνα Μπορείς» του Άρη Σπηλιωτόπουλου στον Α΄ γύρο των εκλογών, δημιούργησαν το πιο ισχυρό ρεύμα υποστήριξης προς το συνδυασμό «Δικαίωμα στην Πόλη» του Γιώργου Καμίνη. Συγκεκριμένα, η ελαστικότητα της συνάρτησης για την ερμηνεία της αύξησης των ψήφων του συνδυασμού «Δικαίωμα στην Πόλη» (Γιώργος Καμίνης) είναι 2,57 κατά μέσο όρο. Έτσι, για κάθε 1% των ψήφων του συνδυασμού «Αθήνα Μπορείς» (Άρης Σπηλιωτόπουλος) στον Α΄ γύρο των εκλογών έφερε αύξηση 2,57% στη διαφορά των ψήφων του συνδυασμού «Δικαίωμα στην Πόλη» του Γιώργου Καμίνη στο Β΄ γύρο.

Πίνακας 4.4

Συμβολή ψηφοφόρων «Αθήνα Μπορείς» (Άρης Σπηλιωτόπουλος) προς το συνδυασμό «Δικαίωμα στην Πόλη» Γιώργου Καμίνη

Στατιστικά	Συντελεστές ΓΣΠ	Ποσοστημότητα (%)	
Μέσος όρος	1.5149	2.5	1.4702
Τυπική απόκλιση	0.0265	5	1.4737
CV	1.75%	10	1.4792
Εύρος	.1130	20	1.4905
Ελάχιστο	1.4687	40	1.5086
Μέγιστο	1.5817	50	1.5145
Ασυμμετρία	.441	60	1.5199
Τυπικό σφάλμα ασυμμετρίας	.225	80	1.5354
Έλεγχος Ασυμμετρίας	1.9647	90	1.5555
Στατιστική σημαντικότητα	NAI	95	1.5674
ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ	ΘΕΤΙΚΗ	97.5	1.5730
Κύρτωση	-.205		
Τυπικό σφάλμα κύρτωσης	.446		
Έλεγχος Κύρτωσης	0.4602		
Στατιστική σημαντικότητα	ΟΧΙ		
ΚΥΡΤΩΣΗ	ΚΑΝΟΝΙΚΗ		

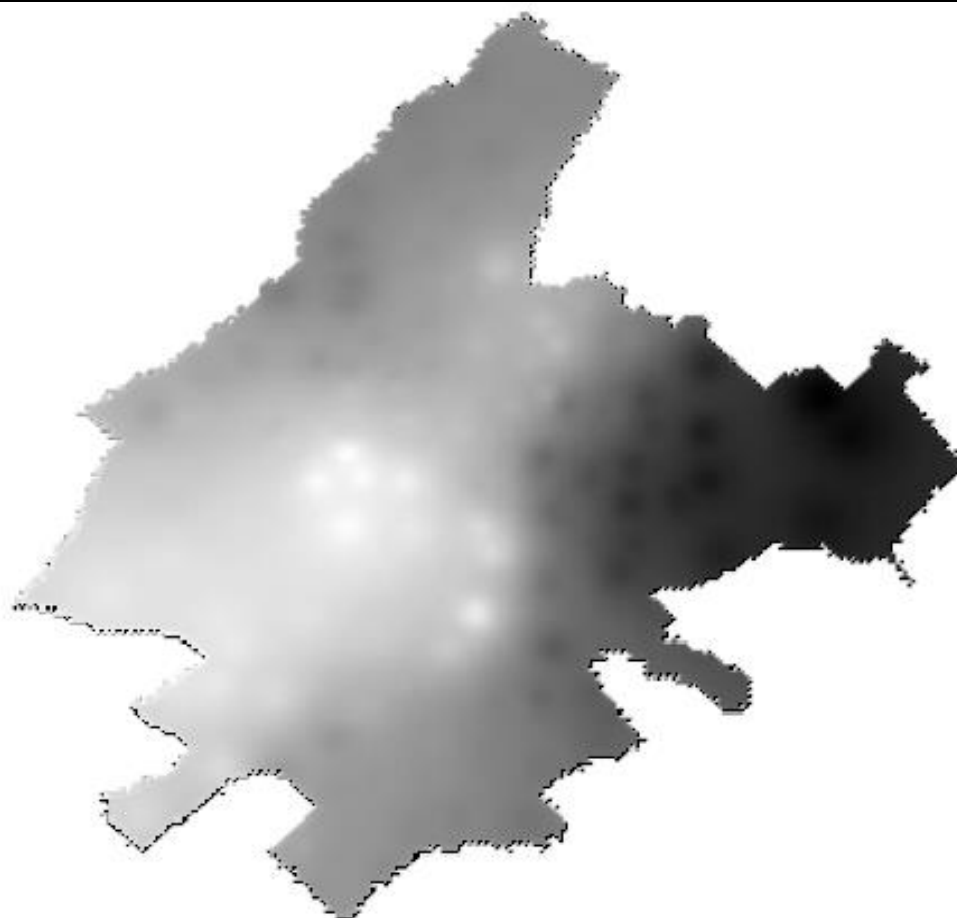
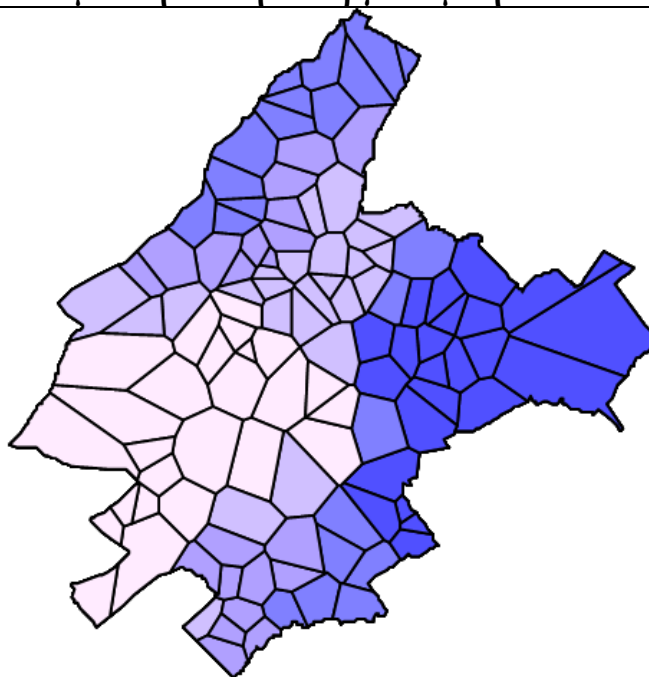
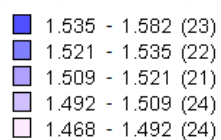
Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων Ανάλυσης

Από την επισκόπηση του Πίνακα 4.4 προκύπτει ότι ισχυρό ρεύμα υποστήριξης δημιουργήθηκε σε ολόκληρη την Αθήνα, καθώς ο συντελεστής μεταβλητότητας και το εύρος μεταβολής της ροπής υποστήριξης του συνδυασμού «Δικαίωμα στην Πόλη» του Γιώργου Καμίνη είναι εξαιρετικά χαμηλά. Η μορφή της κατανομής της ροπής υποστήριξης του συνδυασμού «Δικαίωμα στην Πόλη» του Γιώργου Καμίνη δεν παρουσιάζει ακραίες τιμές καθώς έχει κανονική κύρτωση. Τέλος, η θετική ασυμμετρία φανερώνει την ύπαρξη γειτονιών, όπου η επίδραση των ψηφοφόρων του Σπηλιωτόπουλου ήταν πολύ πιο ισχυρή από την ήδη ισχυρή υποστήριξη που έδωσαν στο συνδυασμό «Δικαίωμα στην Πόλη» του Γιώργου Καμίνη.

Από την επισκόπηση του Χάρτη 4.1 φαίνεται ότι το ρεύμα υποστήριξης ψηφοφόρων του συνδυασμού «Αθήνα Μπορείς» (Άρης Σπηλιωτόπουλος) προς το συνδυασμό «Δικαίωμα στην Πόλη» του Γιώργου Καμίνη είναι περισσότερο ισχυρό στις ανατολικές συνοικίες της Αθήνας (ποσοστημοριακός χάρτης). Η στήριξη αυξάνει με σχετικά σταθερό ρυθμό όσο πιο ανατολικά βρίσκεται το εκλογικό συγκρότημα (χάρτης παρεμβολής).

ΠΟΣΟΣΤΗΜΟΡΙΑΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ 4.1
Συμβολή ψηφοφόρων «Αθήνα Μπορείς» (Άρης Σπηλιωτόπουλος) προς το
συνδυασμό «Δικαίωμα στην Πόλη» Γιώργο Καμίνη

Ισχύς στήριξης Σπηλιωτόπουλου
προς Καμίνη (πλήθος παρατηρήσεων)

Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων Ανάλυσης

Οι ψηφοφόροι που επέλεξαν το συνδυασμό «Αθήνα, Πόλη της Ζωής Μας» του Νικήτα Κακλαμάνη στον Α΄ γύρο των εκλογών δημιούργησαν ρεύμα υποστήριξης προς τον συνδυασμό «Δικαίωμα στην Πόλη» του Γιώργου Καμίνη, περισσότερο ισχυρό από τους ψηφοφόρους που είχαν επιλέξει το συνδυασμό «Αθήνα Μπορείς» του Άρη Σπηλιωτόπουλου. Συγκεκριμένα, η ελαστικότητα της συνάρτησης για την ερμηνεία της αύξησης των ψήφων του συνδυασμού «Δικαίωμα στην Πόλη» του Γιώργου Καμίνη είναι 3,30 κατά μέσο όρο. Έτσι, για κάθε 1% των ψήφων του το συνδυασμού «Αθήνα, Πόλη της Ζωής Μας» του Νικήτα Κακλαμάνη τον Α΄ γύρο των εκλογών έφερε αύξηση 3,3% στη διαφορά των ψήφων του συνδυασμού «Δικαίωμα στην Πόλη» του Γιώργου Καμίνη στο Β΄ γύρο.

Πίνακας 4.5

Συμβολή ψηφοφόρων «Αθήνα, Πόλη της Ζωής Μας» (Νικήτας Κακλαμάνης)
προς το συνδυασμό «Δικαίωμα στην Πόλη» (Γιώργος Καμίνης)

Στατιστικά	Συντελεστές ΓΣΠ	Ποσοστημότητα (%)	
Μέσος όρος	0.8159	2.5	0.0000
Τυπική απόκλιση	0.1898	5	0.5261
CV	23.26%	10	0.7177
Εύρος	1.0084	20	0.7773
Ελάχιστο	0.0000	40	0.8349
Μέγιστο	1.0084	50	0.8664
Ασυμμετρία	-3.448	60	0.8855
Τυπικό σφάλμα ασυμμετρίας	.225	80	0.9140
Έλεγχος Ασυμμετρίας	15.3549	90	0.9445
Στατιστική σημαντικότητα	NAI	95	0.9669
ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ	ΑΡΝΗΤΙΚΗ	97.5	0.9867
Κύρτωση	12.670		
Τυπικό σφάλμα κύρτωσης	.446		
Έλεγχος Κύρτωσης	28.4375		
Στατιστική σημαντικότητα	NAI		
ΚΥΡΤΩΣΗ	ΠΛΑΤΥΚΥΡΤΗ		

Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων Ανάλυσης

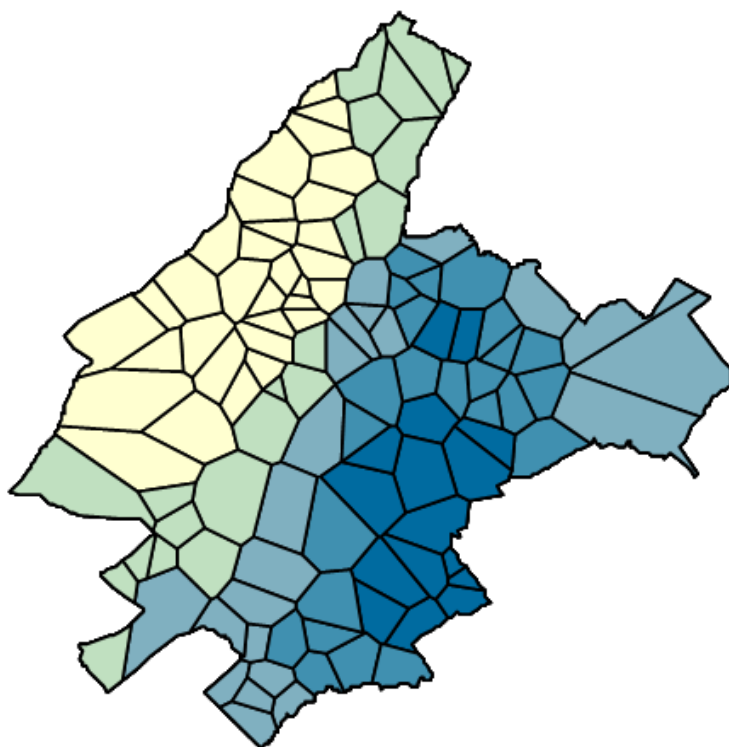
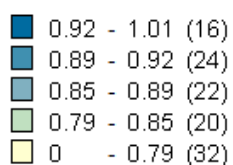
Από την επισκόπηση του Πίνακα 4.5 προκύπτει ότι το ισχυρό ρεύμα υποστήριξης που δημιουργήθηκε στην Αθήνα ήταν ανομοιομορφο, καθώς ο συντελεστής μεταβλητότητας και το εύρος μεταβολής της ροπής υποστήριξης του Καμίνη είναι υψηλά. Παρατηρήθηκαν περιοχές όπου δεν υποστηρίχτηκε ο συνδυασμός «Δικαίωμα στην Πόλη» του Γιώργου Καμίνη (μηδενικές τιμές στην οριακή ροπή υποστήριξης). Η μορφή της κατανομή της ροπής υποστήριξης των ψήφων του συνδυασμού «Δικαίωμα στην Πόλη» του Γιώργου Καμίνη παρουσιάζει ακραίες τιμές στις περιοχές με μηδενική ροπή υποστήριξης καθώς η κατανομή είναι λεπτόκυρτη, ένδειξη ανομοιομορφίας στη συμπεριφορά των ψηφοφόρων του συνδυασμού «Αθήνα Πόλη της Ζωής Μας» του Νικήτα Κακλαμάνη. Τέλος, η αρνητική ασυμμετρία φανερώνει την ύπαρξη γειτονιών, όπου η επίδραση των ψηφοφόρων του συνδυασμού «Αθήνα Πόλη της Ζωής Μας» του Νικήτα Κακλαμάνη ήταν ασήμαντη στην υποστήριξη που έδωσαν στο συνδυασμό «Δικαίωμα στην Πόλη» του Γιώργου Καμίνη.

Από την επισκόπηση των χαρτών φαίνεται ότι το ρεύμα υποστήριξης ψηφοφόρων του συνδυασμού «Αθήνα Πόλη της Ζωής Μας» του Νικήτα Κακλαμάνη προς συνδυασμό «Δικαίωμα στην Πόλη» του Γιώργου Καμίνη είναι περισσότερο ισχυρό στις ανατολικές συνοικίες της Αθήνας. Η στήριξη αυξάνει με σχετικά σταθερό ρυθμό όσο πιο ανατολικά βρίσκεται το εκλογικό συγκρότημα.

ΠΟΣΟΣΤΗΜΟΡΙΑΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ 4.2

Συμβολή ψηφοφόρων «Αθήνα, Πόλη της Ζωής Μας» (Νικήτας Κακλαμάνης)
προς το συνδυασμό «Δικαίωμα στην Πόλη» (Γιώργος Καμίνης)

Ισχύς στήριξης Κακλαμάνη προς Καμίνη
(πλήθος εκλογικών συγκροτημάτων)

Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων Ανάλυσης

Γενικά, οι ψηφοφόροι που επέλεξαν το συνδυασμό «Αθήνα το Σπίτι μας» του Βασίλη Καπερνάρου στον Α΄ γύρο των εκλογών δημιούργησαν το πιο ισχυρό ρεύμα υποστήριξης προς το συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη. Συγκεκριμένα, η ελαστικότητα της συνάρτησης για την ερμηνεία της αύξησης των ψήφων του συνδυασμού «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη είναι 7,62 κατά μέσο όρο. Έτσι, για κάθε 1% των ψήφων του συνδυασμού «Αθήνα το Σπίτι μας» του Βασίλη Καπερνάρου τον Α΄ γύρο των εκλογών έφερε αύξηση 7,62% στη διαφορά των ψήφων του συνδυασμού «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη στο Β΄ γύρο.

Πίνακας 4.6			
Συμβολή ψηφοφόρων «Αθήνα το Σπίτι μας» (Βασίλης Καπερνάρος) προς το συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» (Γαβριήλ Σακελλαρίδης)			
Στατιστικά	Συντελεστές ΓΣΠ	Ποσοστημότητα (%)	
Μέσος όρος	1.0027	2.5	0.8701
Τυπική απόκλιση	0.0580	5	0.8959
CV	5.78%	10	0.9205
Εύρος	.2233	20	0.9454
Ελάχιστο	.8653	40	0.9936
Μέγιστο	1.0886	50	1.0039
Ασυμμετρία	-.502	60	1.0320
Τυπικό σφάλμα ασυμμετρίας	.225	80	1.0598
Έλεγχος Ασυμμετρίας	2.2347	90	1.0735
Στατιστική σημαντικότητα	NAI	95	1.0819
ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ	ΑΡΝΗΤΙΚΗ	97.5	1.0864
Κύρτωση	-.636		
Τυπικό σφάλμα κύρτωσης	.446		
Έλεγχος Κύρτωσης	1.4270		
Στατιστική σημαντικότητα	OXI		
ΚΥΡΤΩΣΗ	ΚΑΝΟΝΙΚΗ		

Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων Ανάλυσης

Από την επισκόπηση του Πίνακα 4.6 προκύπτει ότι ισχυρό ρεύμα υποστήριξης δημιουργήθηκε σε ολόκληρη την Αθήνα, καθώς ο συντελεστής μεταβλητότητας και το εύρος μεταβολής της ροπής υποστήριξης του συνδυασμού «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη είναι σχετικά χαμηλά. Η μορφή της κατανομής της ροπής υποστήριξης του συνδυασμού «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη δεν παρουσιάζει ακραίες τιμές καθώς έχει κανονική κύρτωση. Τέλος, η αρνητική ασυμμετρία φανερώνει την ύπαρξη γειτονιών, όπου η επίδραση των ψηφοφόρων του συνδυασμού «Αθήνα το Σπίτι Μας» του Βασίλη Καπερνάρου ήταν σχετικά ασθενέστερη στην υποστήριξη που έδωσαν στον συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη.

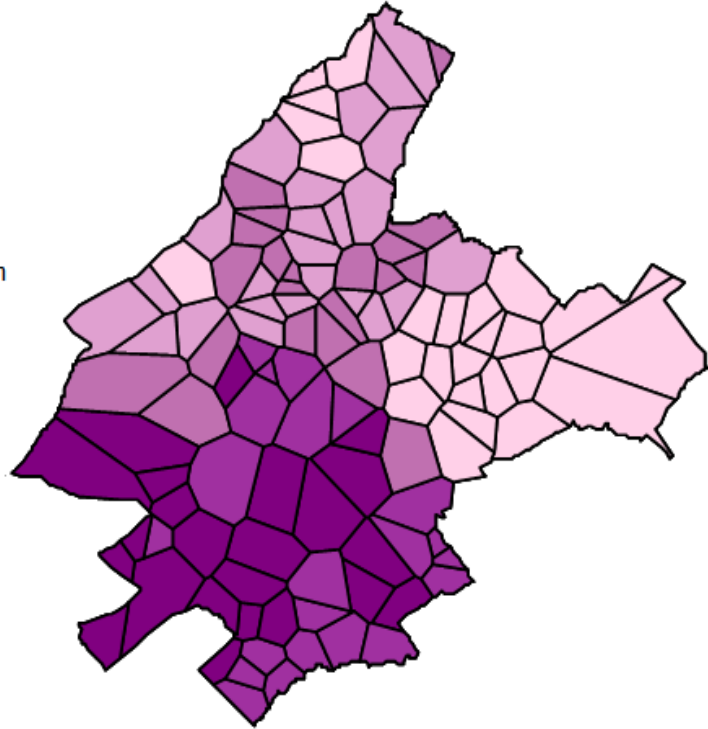
Από την επισκόπηση των χαρτών φαίνεται ότι το ρεύμα υποστήριξης ψηφοφόρων του συνδυασμού «Αθήνα το Σπίτι μας» του Βασίλη Καπερνάρου προς το συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη είναι περισσότερο ισχυρό στις νότιες συνοικίες της Αθήνας. Η στήριξη αυξάνει με επιταχυνόμενο ρυθμό όσο πιο νότια βρίσκεται το εκλογικό συγκρότημα.

ΠΟΣΟΣΤΗΜΟΡΙΑΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ 4.3

Συμβολή ψηφοφόρων «Αθήνα το Σπίτι μας» (Βασίλης Καπερνάρος) προς το
συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» (Γαβριήλ Σακελλαρίδης)

Ισχύς στήριξης Καπερνάρου προς Σακελλαρίδη
(πλήθος εκλογικών συγκροτημάτων)

■	1.06 - 1.089	(22)
■	1.034 - 1.06	(22)
■	0.996 - 1.034	(21)
■	0.947 - 0.996	(24)
■	0.865 - 0.947	(25)

Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων Ανάλυσης

Σε 32 εκλογικά συγκροτήματα οι ψηφοφόροι που επέλεξαν το συνδυασμό «Αθήνα Πόλη της Ζωής Μας» του Νικήτα Κακλαμάνη στον Α΄ γύρο των εκλογών στήριξαν κατά ένα μέρος ασθενώς το συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη στο Β΄ γύρο. Συγκεκριμένα, η ελαστικότητα της συνάρτησης για την ερμηνεία της αύξησης των ψήφων του συνδυασμού «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη είναι 0,52 κατά μέσο όρο. Έτσι, για κάθε 1% των ψήφων του συνδυασμού «Αθήνα Πόλη της Ζωής Μας» του Νικήτα Κακλαμάνη τον Α΄ γύρο των εκλογών έφερε αύξηση 0,52% στη διαφορά των ψήφων του συνδυασμού «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη στο Β΄ γύρο.

Πίνακας 4.7

Συμβολή ψηφοφόρων «Αθήνα Πόλη της Ζωής Μας» (Νικήτας Κακλαμάνης)
προς το συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» (Γαβριήλ Σακελλαρίδης)

Στατιστικά	Συντελεστές ΓΣΠ	Ποσοστημότητα (%)	
Μέσος όρος	0.1366	2.5	0.0000
Τυπική απόκλιση	0.1793	5	0.0000
CV	131.26%	10	0.0000
Εύρος	.4279	20	0.0000
Ελάχιστο	0.0000	40	0.0000
Μέγιστο	.4279	50	0.0000
Ασυμμετρία	.562	60	0.0000
Τυπικό σφάλμα ασυμμετρίας	.225	80	0.3654
Έλεγχος Ασυμμετρίας	2.5029	90	0.3797
Στατιστική σημαντικότητα	NAI	95	0.3900
ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ	ΘΕΤΙΚΗ	97.5	0.4178
Κύρτωση	-1.685		
Τυπικό σφάλμα κύρτωσης	.446		
Έλεγχος Κύρτωσης	3.7820		
Στατιστική σημαντικότητα	NAI		
ΚΥΡΤΩΣΗ	ΛΕΠΤΟΚΥΡΤΗ		

Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων Ανάλυσης

Από την επισκόπηση του Πίνακα 4.7 προκύπτει ότι το ασθενές ρεύμα υποστήριξης που δημιουργήθηκε στην Αθήνα ήταν εξαιρετικά ανομοιόμορφο, καθώς ο συντελεστής μεταβλητότητας και το εύρος μεταβολής της ροπής υποστήριξης του συνδυασμού «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη είναι υψηλά. Καθώς η υποστήριξη εμφανίσθηκε σε 32 εκλογικά συγκροτήματα, ενώ στα υπόλοιπα 84 η υποστήριξη ήταν μηδενική. Η μορφή της κατανομής της ροπής υποστήριξης του συνδυασμού «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη παρουσιάζει ακραίες τιμές στις περιοχές με μη μηδενική ροπή υποστήριξης. Από την άλλη πλευρά η κατανομή είναι πλατύκυρτη καθώς εν γένει επικρατεί η συμπεριφορά μη στήριξης του συνδυασμού «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη που έδειξαν οι ψηφοφόροι του συνδυασμού «Αθήνα Πόλη της Ζωής Μας» του Νικήτα Κακλαμάνη.

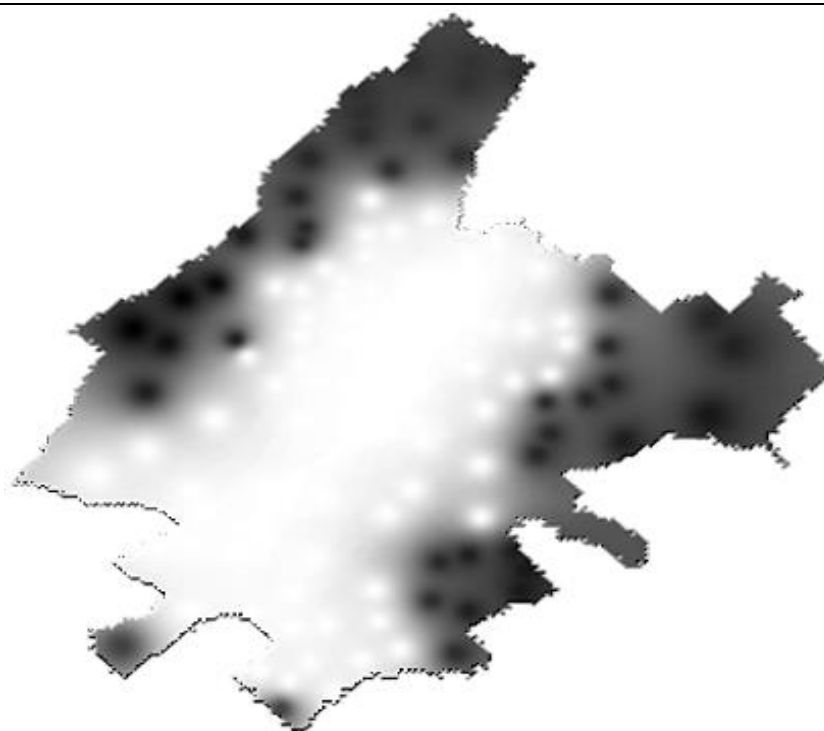
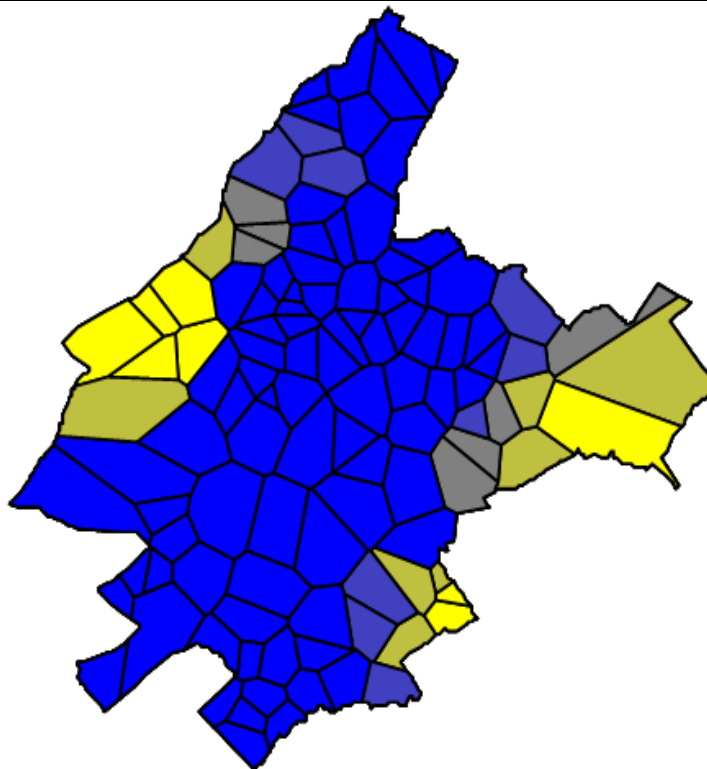
Από την επισκόπηση των χαρτών φαίνεται ότι η υποστήριξη ψηφοφόρων του συνδυασμού «Αθήνα Πόλη της Ζωής Μας» του Νικήτα Κακλαμάνη προς το συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη εμφανίστηκε στις βορειοδυτικές και νοτιοανατολικές συνοικίες της Αθήνας.

ΠΟΣΟΣΤΗΜΟΡΙΑΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ 4.4

Συμβολή ψηφοφόρων «Αθήνα Πόλη της Ζωής Μας» (Νικήτας Κακλαμάνης)
προς το συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» (Γαβριήλ Σακελλαρίδης)

Ισχύς στήριξης Κακλαμάνη προς Σακελλαρίδη
(πλήθος εκλογικών συγκροτημάτων)

0.385 - 0.428	(8)
0.371 - 0.385	(8)
0.364 - 0.371	(7)
0.353 - 0.364	(9)
0 - 0.353	(82)

Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων Ανάλυσης

Οι ψηφοφόροι που επέλεξαν το συνδυασμό «Ελληνική Αυγή για την Αθήνα» του Ηλία Κασιδιάρη στον Α΄ γύρο των εκλογών δημιούργησαν ρεύμα υποστήριξης στο συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη. Συγκεκριμένα, η ελαστικότητα της συνάρτησης για την ερμηνεία της αύξησης των ψήφων του συνδυασμού «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη είναι 0,92 κατά μέσο όρο. Έτσι, για κάθε 1% των ψήφων του συνδυασμού «Ελληνική Αυγή για την Αθήνα» του Ηλία Κασιδιάρη τον Α΄ γύρο των εκλογών έφερε αύξηση 0,92% στη διαφορά των ψήφων του συνδυασμού «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη στο Β΄ γύρο.

Πίνακας 4.8			
Συμβολή ψηφοφόρων «Ελληνική Αυγή για την Αθήνα» (Ηλίας Κασιδιάρης)			
προς το συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» (Γαβριήλ Σακελλαρίδης)			
Στατιστικά	Συντελεστές ΓΣΠ	Ποσοστημότητα (%)	
Μέσος όρος	0.5514	2.5	0.5099
Τυπική απόκλιση	0.0302	5	0.5135
CV	5.47%	10	0.5211
Εύρος	.1124	20	0.5269
Ελάχιστο	.5048	50	0.5382
Μέγιστο	.6171	40	0.5331
Ασυμμετρία	.633	60	0.5515
Τυπικό σφάλμα ασυμμετρίας	.225	80	0.5847
Έλεγχος Ασυμμετρίας	2.8178	90	0.5992
Στατιστική σημαντικότητα	NAI	95	0.6073
ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ	ΘΕΤΙΚΗ	97.5	0.6097
Κύρτωση	-.863		
Τυπικό σφάλμα κύρτωσης	.446		
Έλεγχος Κύρτωσης	1.9376		
Στατιστική σημαντικότητα	OXI		
ΚΥΡΤΩΣΗ	KANONΙΚΗ		

Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων Ανάλυσης

Από την επισκόπηση του Πίνακα 4.8 προκύπτει ότι ρεύμα υποστήριξης δημιουργήθηκε σε ολόκληρη την Αθήνα, καθώς ο συντελεστής μεταβλητότητας και το εύρος μεταβολής της ροπής υποστήριξης του συνδυασμού «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη είναι σχετικά χαμηλά. Η μορφή της κατανομής της ροπής υποστήριξης του συνδυασμού «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη δεν παρουσιάζει ακραίες τιμές καθώς έχει κανονική κύρτωση. Τέλος, η θετική ασυμμετρία φανερώνει την ύπαρξη γειτονιών, όπου η επίδραση των ψηφοφόρων του συνδυασμού «Ελληνική Αυγή για την Αθήνα» του Ηλία Κασιδιάρη στην υποστήριξη που έδωσαν στο συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη ήταν σχετικά ισχυρότερη από τη μέση στήριξη.

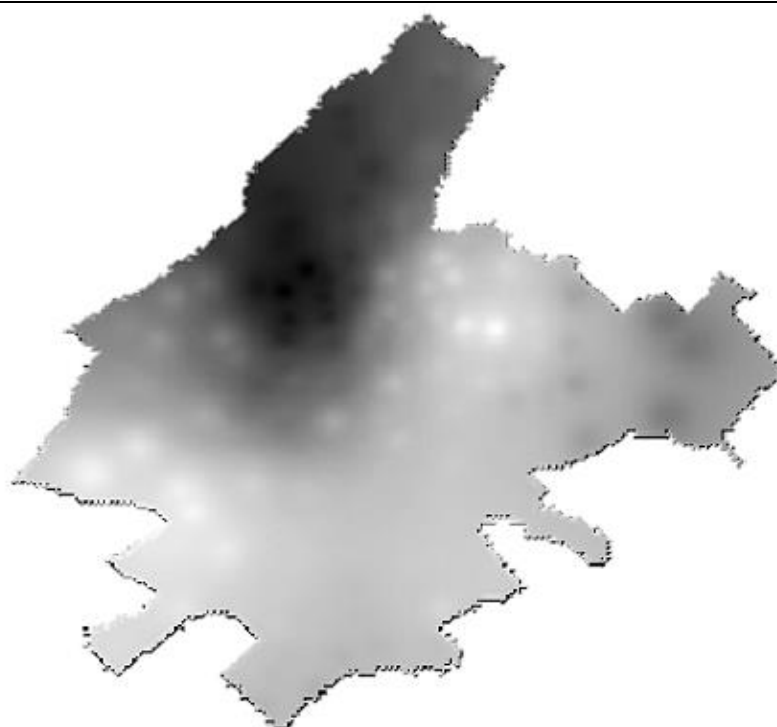
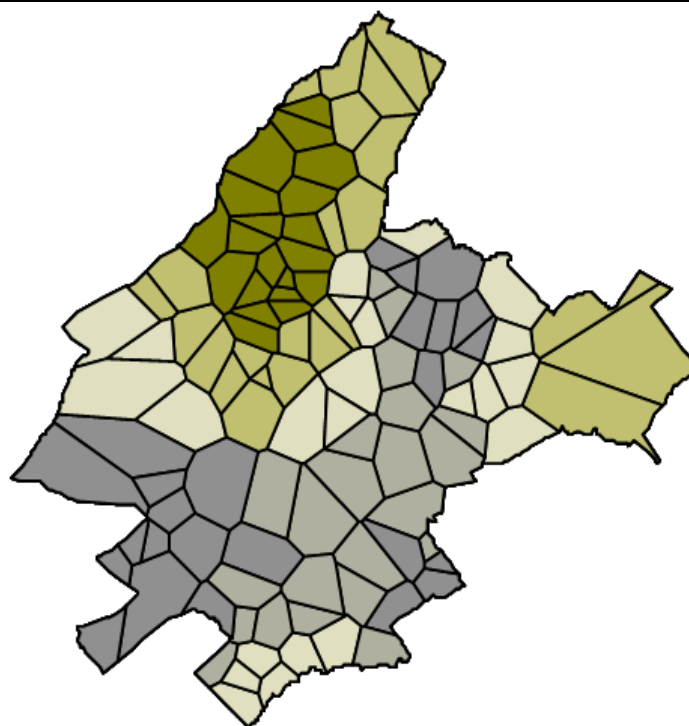
Από την επισκόπηση των χαρτών φαίνεται ότι το ρεύμα υποστήριξης ψηφοφόρων του συνδυασμού «Ελληνική Αυγή για την Αθήνα» του Ηλία Κασιδιάρη προς το συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη είναι περισσότερο ισχυρό στις βόρειες συνοικίες της Αθήνας. Η στήριξη αυξάνει με επιταχυνόμενο ρυθμό όσο πιο βόρεια βρίσκεται το εκλογικό συγκρότημα.

ΠΟΣΟΣΤΗΜΟΡΙΑΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ 4.5

Συμβολή ψηφοφόρων «Ελληνική Αυγή για την Αθήνα» (Ηλίας Κασιδιάρης)
προς το συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» (Γαβριήλ Σακελλαρίδης)

Ισχύς στήριξης Κασιδιάρη προς Σακελλαρίδη
(πλήθος εκλογικών συγκροτημάτων)

■	0.59 - 0.618	(20)
■	0.558 - 0.59	(24)
■	0.534 - 0.558	(23)
■	0.527 - 0.534	(23)
■	0.504 - 0.527	(24)

Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων Ανάλυσης

Οι ψηφοφόροι που επέλεξαν το συνδυασμό «Λαϊκή Συσπείρωση» του Νικόλαου Σοφιανού στον Α΄ γύρο των εκλογών δημιούργησαν ισχυρό ρεύμα υποστήριξης στο συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη. Συγκεκριμένα, η ελαστικότητα της συνάρτησης για την ερμηνεία της αύξησης των ψήφων του συνδυασμού «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη είναι 2,68 κατά μέσο όρο. Έτσι, για κάθε 1% των ψήφων του συνδυασμού «Λαϊκή Συσπείρωση» του Νικόλαου Σοφιανού τον Α΄ γύρο των εκλογών έφερε αύξηση 2,68% στη διαφορά των ψήφων του συνδυασμού «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη στο Β΄ γύρο.

Πίνακας 4.9			
Συμβολή ψηφοφόρων «Λαϊκή Συσπείρωση» (Νικόλαος Σοφιανός) προς το συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» (Γαβριήλ Σακελλαρίδης)			
Στατιστικά	Συντελεστές ΓΣΠ	Ποσοστημότητα (%)	
Μέσος όρος	0.7347	2.5	0.6173
Τυπική απόκλιση	0.0678	5	0.6303
CV	9.23%	10	0.6410
Εύρος	.3318	20	0.6692
Ελάχιστο	.6128	40	0.7121
Μέγιστο	.9446	50	0.7348
Ασυμμετρία	.308	60	0.7673
Τυπικό σφάλμα ασυμμετρίας	.225	80	0.7818
Έλεγχος Ασυμμετρίας	1.3704	90	0.8147
Στατιστική σημαντικότητα	OXI	95	0.8499
ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΡΙΚΗ	97.5	0.8729
Κύρτωση	-.036		
Τυπικό σφάλμα κύρτωσης	.446		
Έλεγχος Κύρτωσης	0.0806		
Στατιστική σημαντικότητα	OXI		
ΚΥΡΤΩΣΗ	ΚΑΝΟΝΙΚΗ		

Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων Ανάλυσης

Από την επισκόπηση του Πίνακα 4.9 προκύπτει ότι το ισχυρό ρεύμα υποστήριξης δημιουργήθηκε σχεδόν ομοιόμορφα σε ολόκληρη την Αθήνα, καθώς ο συντελεστής μεταβλητότητας και το εύρος μεταβολής της ροπής υποστήριξης του συνδυασμού «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη δεν είναι υψηλά. Η μορφή της κατανομής της ροπής υποστήριξης του συνδυασμού «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη δεν παρουσιάζει ακραίες τιμές καθώς έχει κανονική κύρτωση. Τέλος, η συμμετρία φανερώνει ότι δεν υπάρχουν εκλογικά συγκροτήματα, όπου η επίδραση των ψηφοφόρων του συνδυασμού «Λαϊκή Συσπείρωση» του Νικόλαου Σοφιανού στην υποστήριξη που έδωσαν στο συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη ήταν σχετικά ισχυρότερη, ή ασθενέστερη από τη μέση στήριξη.

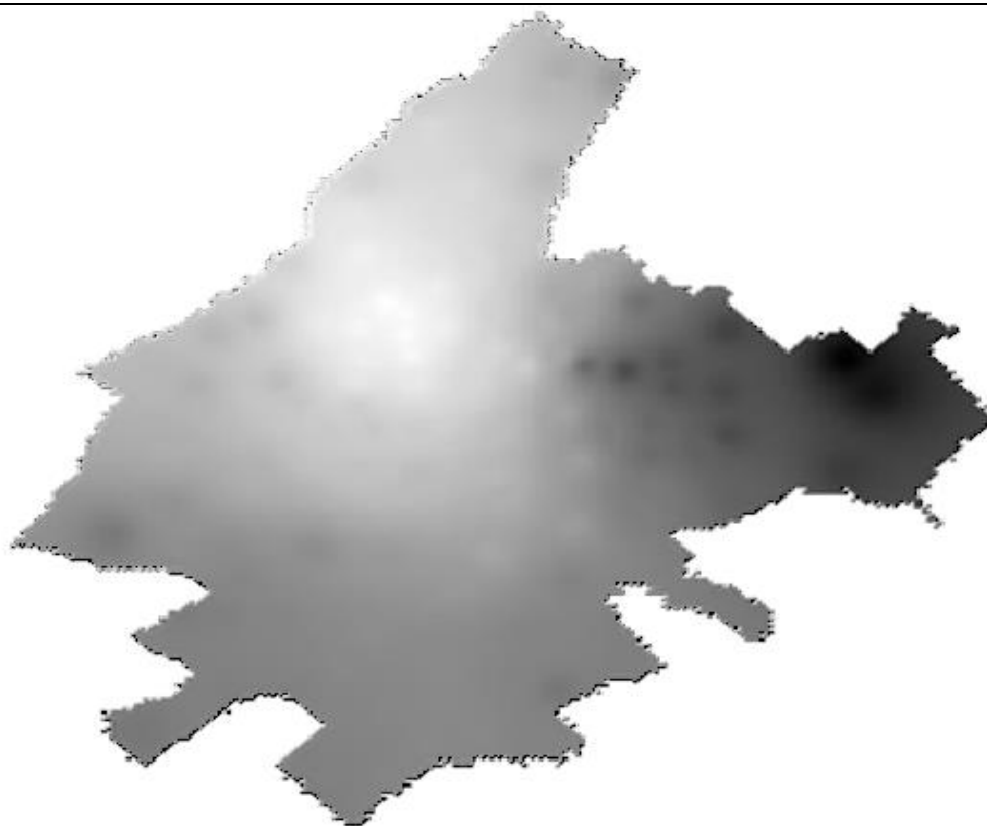
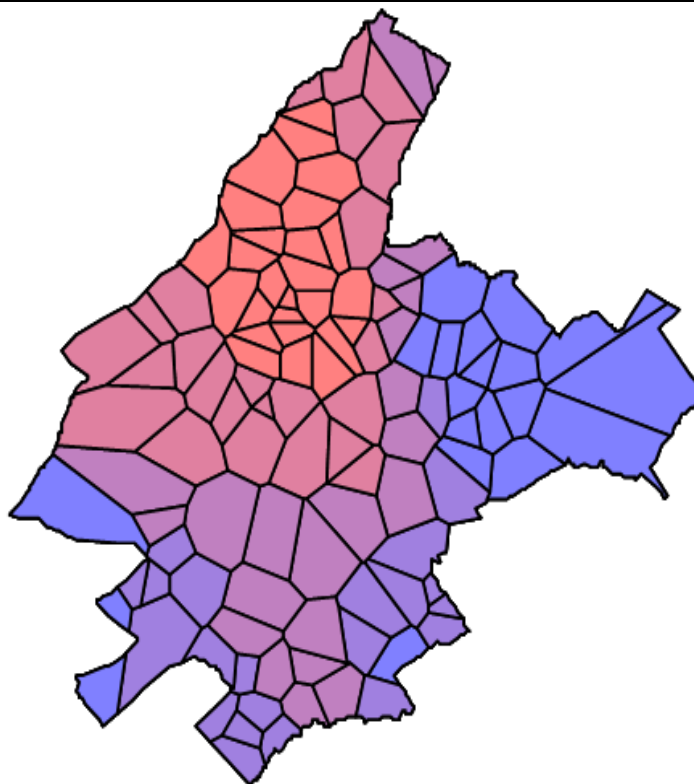
Από την επισκόπηση των χαρτών φαίνεται ότι το ρεύμα υποστήριξης των ψηφοφόρων του συνδυασμού «Λαϊκή Συσπείρωση» του Νικόλαου Σοφιανού προς το συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη είναι περισσότερο ισχυρό στις ανατολικές συνοικίες της Αθήνας. Η στήριξη αυξάνει με σχετικά βραδύ ρυθμό όσο πιο ανατολικά βρίσκεται το εκλογικό συγκρότημα.

ΠΟΣΟΣΤΗΜΟΡΙΑΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ 4.6

Συμβολή ψηφοφόρων «Λαϊκή Συσπείρωση» (Νικόλαος Σοφιανός) προς το συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» (Γαβριήλ Σακελλαρίδης)

Ισχύς στήριξης Σοφιανού προς Σακελλαρίδη
(πλήθος εκλογικών συγκροτημάτων)

- 0.784 - 0.945 (19)
- 0.771 - 0.784 (22)
- 0.72 - 0.771 (22)
- 0.675 - 0.72 (25)
- 0.612 - 0.675 (26)

Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων Ανάλυσης

Μέρος των ψηφοφόρων που επέλεξαν το συνδυασμό «Ελληνική Αυγή για την Αθήνα» του Ηλία Κασιδιάρη στον Α΄ γύρο των εκλογών ψήφισαν Άκυρο ή Λευκό στο Β΄ γύρο. Συγκεκριμένα, η ελαστικότητα της συνάρτησης για την ερμηνεία της αύξησης των ψήφων Άκυρο ή Λευκό είναι 0,20 κατά μέσο όρο. Έτσι, για κάθε 1% των ψήφων του συνδυασμού «Ελληνική Αυγή για την Αθήνα» του Ηλία Κασιδιάρη τον Α΄ γύρο των εκλογών έφερε αύξηση 0,20% στη διαφορά των ψήφων Άκυρο ή Λευκό στο Β΄ γύρο.

Πίνακας 4.10			
Συμβολή ψηφοφόρων «Ελληνική Αυγή για την Αθήνα» (Ηλίας Κασιδιάρη) στα Άκυρα Λευκά			
Στατιστικά	Συντελεστές ΓΣΠ	Ποσοστημότητα (%)	
Μέσος όρος	0.2977	2.5	0.2848
Τυπική απόκλιση	0.0048	5	0.2894
CV	1.60%	10	0.2938
Εύρος	.0364	20	0.2949
Ελάχιστο	.2823	40	0.2974
Μέγιστο	.3187	50	0.2978
Ασυμμετρία	.441	60	0.2980
Τυπικό σφάλμα ασυμμετρίας	.225	80	0.3002
Έλεγχος Ασυμμετρίας	1.9647	90	0.3018
Στατιστική σημαντικότητα	NAI	95	0.3043
ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ	ΘΕΤΙΚΗ	97.5	0.3097
Κύρτωση	5.345		
Τυπικό σφάλμα κύρτωσης	.446		
Έλεγχος Κύρτωσης	11.9978		
Στατιστική σημαντικότητα	NAI		
ΚΥΡΤΩΣΗ	ΠΛΑΤΥΚΥΡΤΗ		
Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων Ανάλυσης			

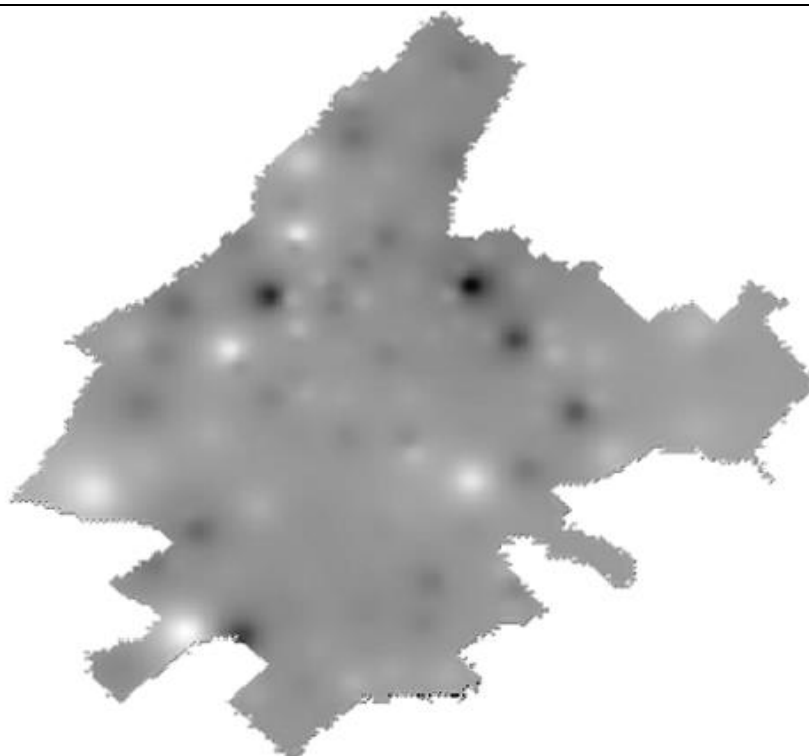
Από την επισκόπηση του Πίνακα 4.10 προκύπτει ότι δημιουργήθηκε ασθενές ρεύμα προτίμησης για Άκυρο ή Λευκό σε ολόκληρη την Αθήνα, καθώς ο συντελεστής μεταβλητότητας και το εύρος μεταβολής της ροπής προτίμησης για Άκυρο ή Λευκό είναι σχετικά χαμηλά. Η μορφή της κατανομής της ροπής προτίμησης για Άκυρο ή Λευκό παρουσιάζει ακραίες τιμές καθώς είναι λεπτόκυρτη, ένδειξη ανομοιομορφίας στη συμπεριφορά των ψηφοφόρων του συνδυασμού «Ελληνική Αυγή για την Αθήνα» του Ηλία Κασιδιάρη. Τέλος, η θετική ασυμμετρία φανερώνει την ύπαρξη γειτονιών, όπου η επίδραση των ψηφοφόρων του Κασιδιάρη στην προτίμηση για Άκυρο ή Λευκό ήταν σχετικά ισχυρότερη από τη μέση στήριξη.

Από την επισκόπηση των χαρτών φαίνεται ότι το ρεύμα προτίμησης ψηφοφόρων του συνδυασμού «Ελληνική Αυγή για την Αθήνα» του Ηλία Κασιδιάρη για Άκυρο ή Λευκό είναι σχετικά ομοιόμορφο στην Αθήνα. Η προτίμηση διαφοροποιείται γενικώς ελαφρά σε όμορες περιοχές.

ΠΟΣΟΣΤΗΜΟΡΙΑΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ 4.7
Συμβολή ψηφοφόρων «Ελληνική Αυγή για την Αθήνα» (Ηλίας Κασιδιάρη) στα
Άκυρα Λευκά

Ισχύς στήριξης Κασιδιάρη προς Άκυρα-Λευκά
(πλήθος εκλογικών συγκροτημάτων)

■	0.3001 - 0.3187	(23)
■	0.298 - 0.3001	(20)
■	0.2974 - 0.298	(25)
■	0.295 - 0.2974	(22)
■	0.2822 - 0.295	(24)

Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων Ανάλυσης

Οι ψηφοφόροι που επέλεξαν το συνδυασμό «Λαϊκή Συσπείρωση» του Νικολάου Σοφιανού στον Α΄ γύρο των εκλογών ψήφισαν Άκυρο ή Λευκό στο Β΄ γύρο. Συγκεκριμένα, η ελαστικότητα της συνάρτησης για την ερμηνεία της αύξησης των ψήφων Άκυρο ή Λευκό είναι 0,65 κατά μέσο όρο. Έτσι, για κάθε 1% των ψήφων του συνδυασμού «Λαϊκή Συσπείρωση» του Νικόλαου Σοφιανού τον Α΄ γύρο των εκλογών έφερε αύξηση 0,65% στη διαφορά των ψήφων Άκυρο ή Λευκό στο Β΄ γύρο.

Πίνακας 4.11
Συμβολή ψηφοφόρων «Λαϊκή Συσπείρωση» (Νικόλαος Σοφιανός) προς τα
Άκυρα Λευκά

Στατιστικά	Συντελεστές ΓΣΠ	Ποσοστημότητα (%)	
Μέσος όρος	0.4496	2.5	0.4090
Τυπική απόκλιση	0.0115	5	0.4338
CV	2.56%	10	0.4422
Εύρος	.1073	20	0.4456
Ελάχιστο	.4013	40	0.4492
Μέγιστο	.5087	50	0.4499
Ασυμμετρία	-.253	60	0.4503
Τυπικό σφάλμα ασυμμετρίας	.225	80	0.4536
Έλεγχος Ασυμμετρίας	1.1244	90	0.4583
Στατιστική σημαντικότητα	ΟΧΙ	95	0.4650
ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΡΙΚΗ	97.5	0.4731
Κύρτωση	11.100		
Τυπικό σφάλμα κύρτωσης	.446		
Έλεγχος Κύρτωσης	24.9142		
Στατιστική σημαντικότητα	ΝΑΙ		
ΚΥΡΤΩΣΗ	ΠΛΑΤΥΚΥΡΤΗ		

Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων Ανάλυσης

Από την επισκόπηση του Πίνακα 4.11 προκύπτει ότι δημιουργήθηκε το σχετικά πιο ισχυρό ρεύμα προτίμησης για Άκυρο ή Λευκό σε ολόκληρη την Αθήνα, καθώς ο συντελεστής μεταβλητότητας και το εύρος μεταβολής της ροπής προτίμησης για Άκυρο ή Λευκό είναι σχετικά χαμηλά. Η μορφή της κατανομής της ροπής προτίμησης για Άκυρο ή Λευκό παρουσιάζει ακραίες τιμές καθώς είναι λεπτόκυρτη, ένδειξη ανομοιομορφίας στη συμπεριφορά των ψηφοφόρων του συνδυασμού «Λαϊκή Συσπείρωση» του Νικόλαου Σοφιανού. Τέλος, η συμμετρία φανερώνει ότι δεν υπήρξαν μονόπλευρες αποκλίσεις στη συμπεριφορά των ψηφοφόρων του συνδυασμού «Λαϊκή Συσπείρωση» του Νικόλαου Σοφιανού στην προτίμηση για Άκυρο ή Λευκό.

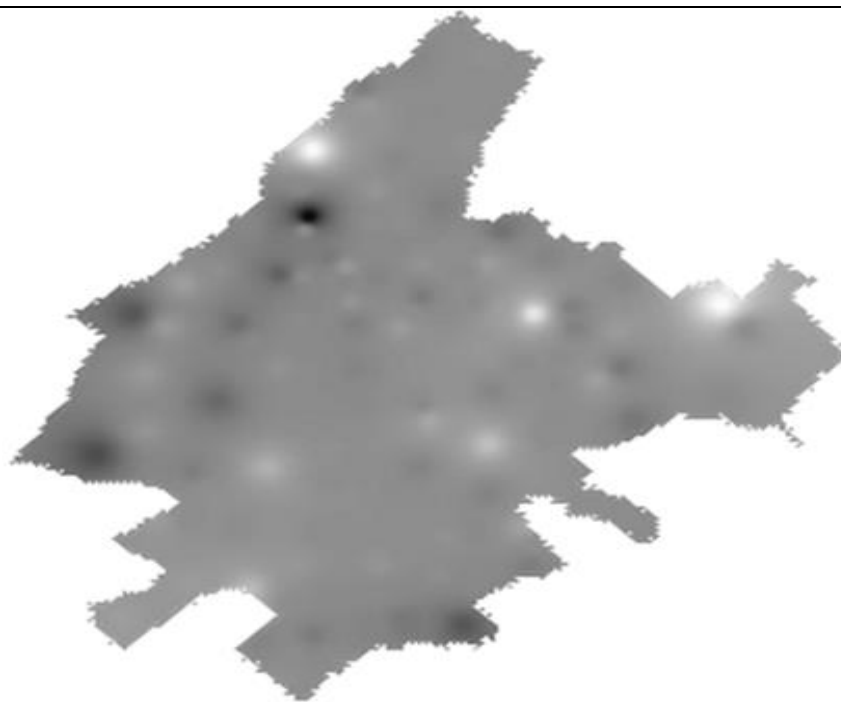
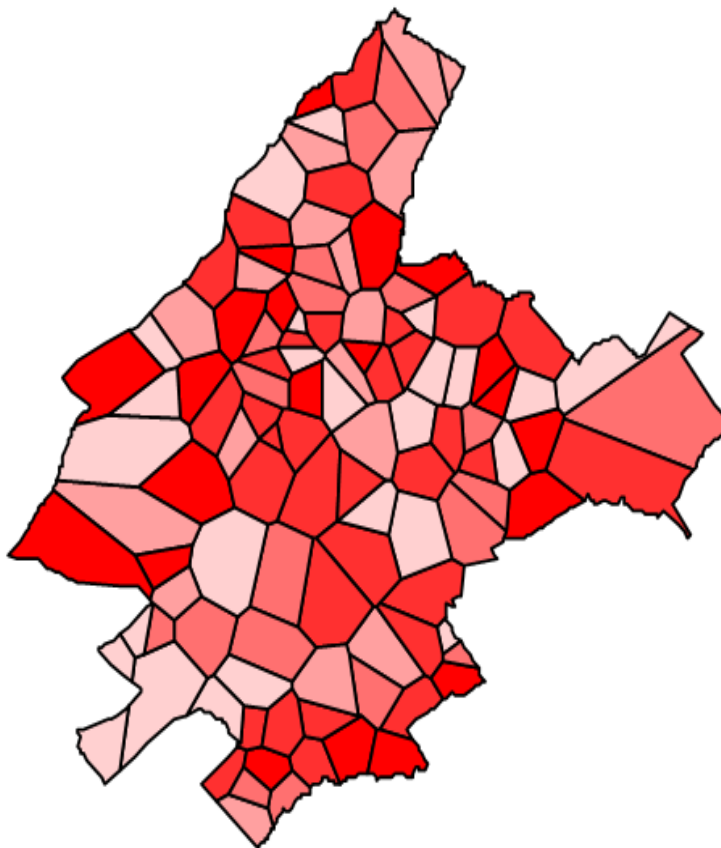
Από την επισκόπηση των χαρτών φαίνεται ότι το ρεύμα προτίμησης ψηφοφόρων του συνδυασμού «Λαϊκή Συσπείρωση» του Νικόλαου Σοφιανού για Άκυρο ή Λευκό είναι σχετικά ομοιόμορφο στην Αθήνα. Η προτίμηση διαφοροποιείται σχετικά ασθενώς σε όμορες περιοχές.

ΠΟΣΟΣΤΗΜΟΡΙΑΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ 4.8

**Συμβολή ψηφοφόρων «Λαϊκή Συνσπείρωση» (Νικόλαος Σοφιανός) προς τα
Άκυρα Λευκά**

Ισχύς στήριξης Σοφιανού προς Άκυρα-Λευκά
(πλήθος εκλογικών συγκροτημάτων)

- 0.454 - 0.509 (21)
- 0.45 - 0.454 (33)
- 0.449 - 0.45 (19)
- 0.446 - 0.449 (17)
- 0.401 - 0.446 (24)

Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων Ανάλυσης

3. Η γεωγραφία της εκλογικής συμπεριφοράς

Η γεωγραφική διαφοροποίηση στις προτιμήσεις των ψηφοφόρων των συνδυασμών «Αθήνα Μπορείς» του Άρη Σπηλιωτόπουλου, «Αθήνα, Πόλη της Ζωής Μας» του Νικήτα Κακλαμάνη, «Αθήνα το Σπίτι Μας» του Βασίλη Καπερνάρου, «Ελληνική Αυγή για την Αθήνα» του Ηλία Κασιδιάρη και «Λαϊκή Συσπείρωση» του Νικόλαου Σοφιανού στο δεύτερο γύρο αναλύεται με βοηθητικές παλινδρομήσεις. Στις βοηθητικές παλινδρομήσεις εξαρτημένη μεταβλητή είναι οι στατιστικά σημαντικοί συντελεστές των γεωγραφικά σταθμισμένων παλινδρομήσεων του κάθε υποψηφίου και ανεξάρτητες μεταβλητές οι γεωγραφικές συντεταγμένες των εκλογικών συγκροτημάτων. Εκτιμώνται 8 (οκτώ) βοηθητικές παλινδρομήσεις, που αντιστοιχούν στους στατιστικά σημαντικούς συντελεστές των γεωγραφικά σταθμισμένων παλινδρομήσεων.

Η γενική μορφή των βοηθητικών εξισώσεων είναι:

$$\text{ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΗΣ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥ} = \beta_0 + \beta_1 \times \text{ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΜΗΚΟΣ} + \beta_2 \times \text{ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΠΛΑΤΟΣ}$$

Τα αποτελέσματα των βοηθητικών παλινδρομήσεων παρουσιάζονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 4.12			
Στατιστικά σημαντικά αποτελέσματα βοηθητικών παλινδρομήσεων			
Ερμηνευτική μεταβλητή			
Εξίσωση	Συντελεστής	Γεωγραφικό μήκος	Γεωγραφικό πλάτος
Καμίνης	Σπηλιωτόπουλος	1.275	-
	Καπερνάρος	-	-
	Κακλαμάνης	6.542	-3.689
	Κασιδιάρης	-	-
	Σοφιανός	-	-
Σακελλαρίδης	Σπηλιωτόπουλος	-	-
	Καπερνάρος	-7.286	-15.101
	Κακλαμάνης	0.420	-
	Κασιδιάρης	-0.441	1.447
	Σοφιανός	2.967	-2.741
Άκυρα-Λευκά	Σπηλιωτόπουλος	-	-
	Καπερνάρος	-	-
	Κακλαμάνης	-	-
	Κασιδιάρης	0.326	0.441
	Σοφιανός	-1.492	-

Πηγή: Επεξεργασία δεδομένων ανάλυσης

Η γεωγραφική διαφοροποίηση της συμπεριφοράς των ψηφοφόρων των συνδυασμών «Αθήνα Μπορείς» του Άρη Σπηλιωτόπουλου, «Αθήνα, Πόλη της Ζωής Μας» του Νικήτα Κακλαμάνη, «Αθήνα το Σπίτι Μας» του Βασίλη Καπερνάρου, «Ελληνική Αυγή για την Αθήνα» του Ηλία Κασιδιάρη και «Λαϊκή Συσπείρωση» του Νικόλαου Σοφιανού περιγράφεται από τη στατιστική σημασία και το πρόσημο των συντεταγμένων των εκλογικών συγκροτημάτων.

Συγκεκριμένα:

Γεωγραφικό μήκος	Θετικό πρόσημο σημαίνει πως η τιμή του συντελεστή της γεωγραφικά σταθμισμένης παλινδρόμησης μεγαλώνει όσο πιο ανατολικά βρίσκεται το εκλογικό συγκρότημα.
Γεωγραφικό πλάτος	Θετικό πρόσημο σημαίνει πως η τιμή του συντελεστή της γεωγραφικά σταθμισμένης παλινδρόμησης μεγαλώνει όσο πιο βόρεια βρίσκεται το εκλογικό συγκρότημα.
Γεωγραφικό μήκος	Αρνητικό πρόσημο σημαίνει πως η τιμή του συντελεστή της γεωγραφικά σταθμισμένης παλινδρόμησης μεγαλώνει όσο πιο δυτικά βρίσκεται το εκλογικό συγκρότημα.
Γεωγραφικό πλάτος	Αρνητικό πρόσημο σημαίνει πως η τιμή του συντελεστή της γεωγραφικά σταθμισμένης παλινδρόμησης μεγαλώνει όσο πιο νότια βρίσκεται το εκλογικό συγκρότημα.

Όταν δεν υπάρχει τιμή σημαίνει πως είτε ο συντελεστής είναι στατιστικά ασήμαντος στην εξίσωση, είτε δεν μεταβάλλεται γεωγραφικά.

Η προτίμηση των ψηφοφόρων του συνδυασμού «Αθήνα Μπορείς» του Άρη Σπηλιωτόπουλου για το συνδυασμό «Δικαίωμα στην Πόλη» του Γιώργου Καμίνη είναι ισχυρότερη στα ανατολικά εκλογικά συγκροτήματα.

Η προτίμηση των ψηφοφόρων του συνδυασμού «Αθήνα, Πόλη της Ζωής Μας» του Νικήτα Κακλαμάνη για το συνδυασμό «Δικαίωμα στην Πόλη» του Γιώργου Καμίνη είναι ισχυρότερη στα νότια και ανατολικά εκλογικά συγκροτήματα.

Η προτίμηση των ψηφοφόρων του συνδυασμού «Αθήνα το Σπίτι Μας» του Βασίλη Καπερνάρου για το συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη είναι ισχυρότερη στα νότια και δυτικά εκλογικά συγκροτήματα.

Ιδιαίτερη συμπεριφορά επιδεικνύουν οι ψηφοφόροι του συνδυασμού «Αθήνα, Πόλη της Ζωής Μας» του Νικήτα Κακλαμάνη για την υποψηφιότητα του συνδυασμού «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη. Σε 73 εκλογικά συγκροτήματα δηλαδή, στο 63%, οι ψηφοφόροι του συνδυασμού «Αθήνα, Πόλη της Ζωής Μας» του Νικήτα Κακλαμάνη δεν στήριζαν το συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη, ενώ στα υπόλοιπα εκλογικά συγκροτήματα υπήρξαν ψηφοφόροι του συνδυασμού «Αθήνα, Πόλη της Ζωής Μας» του Νικήτα Κακλαμάνη που επέλεξαν το συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη. Τα εκλογικά συγκροτήματα στα οποία οι ψηφοφόροι του συνδυασμού «Αθήνα, Πόλη της Ζωής Μας» του Νικήτα Κακλαμάνη στήριζαν το συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη βρίσκονται στη δυτική-βορειοδυτική και νότια-νοτιοανατολική Αθήνα. Αντίθετα στην υπόλοιπη κεντρική Αθήνα καθώς και στο νοτιό βορειο/βορειοανατολικό- νότιο/νοτιοδυτικό άξονα η υποψηφιότητα του συνδυασμού «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη δε στηρίχτηκε από τους ψηφοφόρους του συνδυασμού «Αθήνα, Πόλη της Ζωής Μας» του Νικήτα Κακλαμάνη. Γενικά η προτίμηση των ψηφοφόρων του συνδυασμού «Αθήνα, Πόλη της Ζωής Μας» του Νικήτα Κακλαμάνη για το συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη στις περιοχές που στηρίχτηκε είναι ισχυρότερη στα ανατολικότερα εκλογικά συγκροτήματα της κάθε περιοχής.

Η προτίμηση των ψηφοφόρων του συνδυασμού «Ελληνική Αυγή για την Αθήνα» του Ηλία Κασιδιάρη για το συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη είναι ισχυρότερη στα βόρεια και δυτικά εκλογικά συγκροτήματα.

Η προτίμηση των ψηφοφόρων του συνδυασμού «Λαϊκή Συσπείρωση» του Νικόλαου Σοφιανού για Σακελλαρίδη είναι ισχυρότερη στα νότια και ανατολικά εκλογικά συγκροτήματα.

Η προτίμηση των ψηφοφόρων του συνδυασμού «Ελληνική Αυγή για την Αθήνα» του Ηλία Κασιδιάρη για το Άκυρο - Λευκό είναι ισχυρότερη στα βόρεια και ανατολικά εκλογικά συγκροτήματα.

Η προτίμηση των ψηφοφόρων του συνδυασμού «Λαϊκή Συσπείρωση» του Νικόλαου Σοφιανού για το Άκυρο - Λευκό είναι ισχυρότερη στα δυτικά εκλογικά συγκροτήματα

Κεφάλαιο 5

Συμπεράσματα

Στα πρώτα κεφάλαια της εργασίας περιγράφεται σε αδρές γραμμές το προφίλ του ψηφοφόρου και οι λόγοι για τους οποίους η πρόθεση επιλογής ψήφου είναι πλέον θολή και δύσκολο να εκτιμηθεί. Τα αποτελέσματα της εργασίας ωστόσο φέρνουν στην επιφάνεια με ευκρίνεια τις επιλογές των ψηφοφόρων. Η συμμετοχή των υποψηφίων Νικήτα Κακλαμάνη με το συνδυασμό «Αθήνα, Πόλη της Ζωής Μας» και Άρη Σπηλιωτόπουλο με το συνδυασμό «Αθήνα Μπορείς» στηριζόμενοι και οι δύο από φιλελεύθερες δυνάμεις με δύο διαφορετικούς συνδυασμούς λόγω εσωτερικών διασπάσεων, παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον λόγω της κοινής πολιτικής προέλευσης των υποψηφίων. Οι ψηφοφόροι δεν ήταν συσπειρωμένοι και το αποτέλεσμα ήταν να μην επικρατήσει κανένας από τους δύο συνδυασμούς, παρά το γεγονός ότι το συνολικό ποσοστό και των δύο μαζί ήταν αρκετά μεγάλο. Αυτό που συνέβη με το ποσοστό αυτό είναι ότι κατευθύνθηκε τη δεύτερη Κυριακή κυρίως στο συνδυασμό «Δικαίωμα στην Πόλη» του Γεωργίου Καμίνη και σε πολύ μικρότερο βαθμό στο συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» του Γαβριήλ Σακελλαρίδη. Οι ψηφοφόροι του συνδυασμού «Αθήνα Μπορείς» (Σπηλιωτόπουλος) επέλεξαν μεταξύ των δύο να στηρίξουν τον Καμίνη σε όλο το εύρος της Αθήνας με ενισχυμένη στήριξη στις ανατολικές γειτονιές, σε σχέση με τις υπόλοιπες στα δυτικά, νότια και βόρεια της Αθήνας.

Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι οι ψηφοφόροι του συνδυασμού «Αθήνα, Πόλη της Ζωής Μας» (Κακλαμάνης) στήριξαν τη δεύτερη Κυριακή τη συμμετοχή και του συνδυασμού «Δικαίωμα στην Πόλη» (Καμίνης) αλλά και σε κάποιο βαθμό το συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» (Σακελλαρίδη). Σημαντική στήριξη από τους ψηφοφόρους του συνδυασμού «Αθήνα, Πόλη της Ζωής Μας» (Κακλαμάνης) δόθηκε στο συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» (Σακελλαρίδης) στις βορειοδυτικές και σε αρκετές από τις ανατολικές συνοικίες. Αυτό που συμπεραίνουμε από αυτή την ομάδα ψηφοφόρων είναι ότι ναι μεν η πρώτη τους επιλογή μοιράστηκε στους δυο υποψηφίους των ιδεολογικά φιλελεύθερων αλλά είχαν ομοιογένεια στην επιλογή τους τη δεύτερη Κυριακή. Παρά τη στήριξη δηλαδή της Νέας Δημοκρατίας στο πρόσωπο του Άρη Σπηλιωτόπουλου και την πρόταση της προς τους ψηφοφόρους της να τον στηρίξουν στις δημοτικές αυτές εκλογές, καθώς και την επιμονή του Νικήτα Κακλαμάνη, ο οποίος είναι στέλεχος της Νέας Δημοκρατίας, να συμμετάσχει στις εκλογές ως ανεξάρτητος υποψήφιος, οι ιδεολογικά φιλελεύθεροι ψηφοφόροι φαίνεται να διχάστηκαν ψηφίζοντας την πρόταση του κόμματος με άμεση υποστήριξη στον Άρη Σπηλιωτόπουλο με το συνδυασμό «Αθήνα Μπορείς» αλλά και το πρόσωπο του ανεξάρτητου υποψηφίου Νικήτα Κακλαμάνη με το συνδυασμό «Αθήνα, Πόλη της Ζωής Μας». Παρά τις ενδοπαρταξιακές αναταραχές του κόμματος στήριξης αυτών των υποψηφίων και τον πρόσκαιρο διχασμό των ψήφων, οι φιλελεύθεροι ψηφοφόροι τελικά δείχνουν συνέπια στις πολιτικές τους επιλογές.

Η περίπτωση της Νέας Δημοκρατίας σε αυτές τις δημοτικές εκλογές απαντά στο ερώτημα περί προσωποπαγών σχέσεων. Διότι παρά το γεγονός ότι οι ψήφοι των Νεοδημοκρατών μοιράστηκαν (με διαφορετική δυναμική και όχι ισόποσα) στους δύο υποψηφίους, προφανώς λόγω προτίμησης σε ένα από τα δύο πρόσωπα, η γενική στρατηγική της παράταξης για την επιλογή Δημάρχου στο δεύτερο γύρο δηλώνει την αφοσίωση στην παράταξη όταν αφαιρεθεί το πρόσωπο. Θεωρητικά το ίδιο συμπέρασμα απορρέει και από το αποτέλεσμα του φέρνει ο συνδυασμός του Καμίνη όντας πολυπαρταξιακός.

Στον ιδεολογικό άξονα των φιλελεύθερων παρατάξεων άξια λόγου είναι επίσης τα ποσοστά που έφερε ο συνδυασμός του «Αθήνα το Σπίτι Μας» του Βασίλη Καπερνάρου, διότι όπως έδειξαν τα αποτελέσματα των παλινδρομήσεων το ποσοστό του επηρέασε τη συμμετοχή του συνδυασμού «Ανοιχτή Πόλη» (Σακελλαρίδη) με τη στήριξη του στο δεύτερο γύρο των εκλογών, ειδικότερα στα δυτικά, τα νότια αλλά και τα ανατολικά της Αθήνας. Να σημειωθεί σε αυτό το σημείο ότι στην ηγεσία της χώρας λίγους μήνες μετά θα βρεθεί ο Συνασπισμός Ριζοσπαστικής Αριστεράς (ΣΥΡΙΖΑ), όχι με αυτοδύναμη κυβέρνηση αλλά θα συνεργαστεί με το κόμμα των Ανεξαρτήτων Ελλήνων (ΑΝΕΛ). Τα δύο κόμματα, δηλαδή, που υποστηρίζουν στις δημοτικές εκλογές του 2014 “ανοιχτά” τους υποψήφιους συνδυασμούς «Ανοιχτή Πόλη» (Σακελλαρίδη) και «Αθήνα το Σπίτι Μας» (Καπερνάρος) αντίστοιχα. Αυτό βέβαια την περίοδο όπου ο ερευνητής δεν έχει ακόμα την «οπτική προπαίδεια» που του επιτρέπει να δει σωστά αυτό που μελετά, τότε δηλαδή που δεν βασανίζεται από κανέναν προβληματισμό που να σχετίζεται, κατά οποιονδήποτε τρόπο, με την παρατήρηση που κατά τύχη έκανε, εκμεταλλεύεται το τυχαίο αυτό εύρημα σε «ανύποπτο» χρόνο για κάθε δυνατότητα ενσωμάτωσης μιας παρατήρησης στα πλαίσια μιας θεωρίας. Έτσι δε θα μπορούσε να σχετιστεί το 2014 μια τέτοια παρατήρηση, η μετακίνηση αυτών των ψήφων ως προς τον συνδυασμό του Βασίλη Καπερνάρου, στη μετέπειτα συνεργασία για την ηγεσία της χώρας μεταξύ των ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ.

Μεγάλο ενδιαφέρον δείχνουν επίσης τα αποτελέσματα για τις παρατάξεις «Ελληνική Αυγή για την Αθήνα» του Ηλία Κασιδιάρη και «Λαϊκή Συσπείρωση» Νίκου Σοφιανού, δηλαδή υποψηφίων που είχαν τη στήριξη των εθνικιστών και των κομμουνιστών αντίστοιχα. Στην περίπτωση της «Ελληνικής Αυγής για την Αθήνα» (Κασιδιάρη) είναι διακριτή η στρατηγική της παράταξης του να μην υποστηριχθεί κανείς από του δύο επικρατέστερους στο δεύτερο γύρο των εκλογών και οι ψήφοι να είναι είτε άκυροι είτε λευκοί. Παρατηρήθηκε ομοιόμορφη κατανομή λευκών και άκυρων σε όλη την Αθήνα από τους ψηφοφόρους της παράταξης «Ελληνική Αυγή για την Αθήνα» (Κασιδιάρης) αλλά επίσης υπήρξε ένα ποσοστό το οποίο στήριξε το συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» (Σακελλαρίδη), με μεγάλο βαθμό συγκέντρωσης στις βόρειες γειτονίες της Αθήνας και λιγότερο στα ανατολικά.

Τα αποτελέσματα για το συνδυασμό «Λαϊκή Συσπείρωση» (Σοφιανός), παρουσιάζουν την ίδια συμπεριφορά με εκείνα της «Ελληνικής Αυγής για την Αθήνα» των εθνικιστών. Δηλαδή ομοιόμορφη κατανομή άκυρων και λευκών σε όλη την έκταση της Αθήνας, αλλά υπήρξε και στήριξη στο συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» (Σακελλαρίδης) με μεγαλύτερο ποσοστό συγκέντρωσης προς τις ανατολικές συνοικίες. Το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος κάλεσε όσους στήριξαν τον υποψήφιο που υποστήριζε την πρώτη Κυριακή των εκλογών, Νίκο Σοφιανό με το συνδυασμό «Λαϊκή Συσπείρωση», να ψηφίσουν Λευκό ή Άκυρο τη δεύτερη Κυριακή και να μην στηρίζουν με την ψήφο τους κανέναν από τους συνδυασμούς «Δικαίωμα στην Πόλη» (Καμίνης) και «Ανοιχτή Πόλη» (Σακελλαρίδης). Όπως φαίνεται οι ψηφοφόροι που στήριξαν την επιλογή υποψηφίου του ΚΚΕ την 18^η Μαΐου ακολούθησαν την πρόταση του ΚΚΕ για Λευκά ή Άκυρα ψηφοδέλτια την 25 Μαΐου, εκτός ορισμένων περιοχών στα ανατολικά της Αθήνας. Συμπερασματικά μπορεί να ειπωθεί ότι η πρόταση του ΚΚΕ ακολουθήθηκε από τους υποστηρικτές του σε μεγάλο βαθμό. Τέλος το ΚΚΕ είναι κόμμα το οποίο δεν παρουσιάζει μεγάλες μεταβολές στο εσωτερικό του, δηλαδή οι προσωπικότητες που το απαρτίζουν είναι σταθερές χωρίς εσωτερικές διαμάχες, και λόγω της εσωτερικής του δομής η άμεση στήριξη στους υποψηφίους του είναι συλλογική και κοινώς αποδεκτή από τους υποστηρικτές του.

Η στρατηγική που σχεδιάζεται ή οι προτάσεις που προτείνονται από τις πολιτικές δυνάμεις σε γενικές γραμμές στηρίζονται από τους ψηφοφόρους.

Βλέποντας ότι η κίνηση των ψηφοφόρων των φιλελευθέρων, καταλήγει σε σύμπλευση τη δεύτερη Κυριακή αλλά και η κίνηση των ψήφων των σοσιαλιστών, των κομμουνιστών και των εθνικιστών ακολουθεί τις προτάσεις των πολιτικών δυνάμεων που τις εκπροσωπούν. Ναι μεν οι επιλογές την πρώτη Κυριακή διαφέρουν λόγω της φύσεως των πολλαπλών επιλογών αλλά και των εκλογικών διαδικασιών, από την άλλη φαίνεται πως σε μια συγκυρία, εν προκειμένο η επιλογή συνδυασμού διαφορετικών ιδεολογιών, οι ψηφοφόροι επιλέγουν ότι είναι φιλικά προσκείμενο στην ιδεολογία της παράταξης στην οποία κλίνουν.

Στην περίπτωση της ακροδεξιάς παράταξης το συμπέρασμα είναι ασαφές. Δεν μπορεί να είναι σαφές αν οι ψηφοφόροι της Χρυσής Αυγής την επιλέγουν συνειδητά ή παρατηρείται μεγάλη αύξηση των ποσοστών της από ψήφο αντίδρασης προς το πολιτικό σύστημα το οποίο καταρρέει μέσα σε πολιτικές λιτότητας και οικονομικής κρίσης. Αυτός ο λόγος επιτρέπει την υπόθεση ότι οι ψηφοφόροι της είναι διχασμένοι και ένα ποσοστό το οποίο την στήριξε την πρώτη Κυριακή αποφάσισε τη δεύτερη να στηρίξει το συνδυασμό του Γαβριήλ Σακελλαρίδη «Ανοιχτή Πόλη».

Στον αντίποδα της, η κομμουνιστική παράταξη του ΚΚΕ η οποία κάλεσε τους ψηφοφόρους της να μην στηρίζουν κανέναν από τους δύο συνδυασμούς, «Δικαίωμα στην Πόλη» (Καμίνης) και «Ανοιχτή Πόλη» (Σακελλαρίδης), καθώς παραμένει σταθερή στην άποψη της περί μη συνεργασίας με υποψηφίους εκφραστές του καπιταλιστικού συστήματος. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι ένα μεγάλο ποσοστό ακολούθησε αυτή την πρόταση αλλά ένα μικρότερο ποσοστό στήριξε τον συνδυασμό «Ανοιχτή Πόλη» (Σακελλαρίδης) κυρίως στα ανατολικά του δήμου Αθηνών.

Ο ψηφοφόρος φαίνεται σε γενικές γραμμές να ακολουθεί ιδεολογικά την παράταξη – κόμμα του έχει επιλέξει να υποστηρίξει, αλλά σε συγκυριακά θέματα η άποψη του ενδέχεται να αποκλίνει από αυτή του κόμματος. Αυτό έγκειται στην ατομική κρίση του καθενός και οι παράγοντες που το εξετάζουν είναι κυρίως κοινωνιολογικοί όπως μόρφωση, επάγγελμα, κοινωνικές προσλαμβάνουσες κ.α. Το ερώτημα αυτό θα αφήσουμε να απαντηθεί από μια πιο εξειδικευμένη σε αυτό τον τομέα επιστήμη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική Βιβλιογραφία

- Βούλγαρης Γ., (2008) *Η Ελλάδα της Μεταπολίτευσης 1974-1990 – Σταθερή Δημοκρατία Σημαδεμένη Από την Μεταπολεμική Ιστορία*, Εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα.
- Δεμερτζής Ν., επιμ., (1994), *Η ελληνική πολιτική κουλτούρα σήμερα*, Εκδόσεις Οδυσσέας, Αθήνα,
- Ανακοίνωση-Εισήγηση στο διήμερο επιστημονικό Συμπόσιο *Δημοτικές και Περιφερειακές εκλογές 2010 – Η Πρόκληση της Διοικητικής Μεταρρύθμισης*, Αθήνα, ΕΕΠΕ, 17-18 Φεβρουαρίου.
- Μοσχονάς Γ., *Η διαιρετική τομή Δεξιάς-Αντιδεξιάς στη Μεταπολίτευση (1974-1990)*. Φιλοσοφικό Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό, εκδόσεις. Καπόπουλος

Ξένη Βιβλιογραφία

- Dogan M., Rokkan S. ed. (1969), *Quantitative ecological analysis in the social sciences* MIT Press.
- Fotheringham A.S., Brundson C., Chartlon M. *Geographically Weighed Regression*, Wiley 2002.
- Hague, R. – Harrop, M (2005), *Comparative Government and Politics: An Introduction* 8η έκδοση,
- Heywood Andrew (2003), *Εισαγωγή στην Πολιτική*, εκδόσεις Πόλις
- Lazarsfeld (1947), Some remarks on the role of mass media, *Journal of Social Issues*.
- Λένιν, *Κράτος και Επανάσταση*, Άπαντα τόμος 33, εκδόσεις Σύγχρονη Εποχή.
- Mayer N., P. Perrineau P., Boy D., κ.ά, (2005), *Εκλογική συμπεριφορά, Ιστορικές διαδρομές και μοντέλα ανάλυσης*, Αθήνα, Σαββάλας.
- Μαρξ Κ., *Κριτική στο πρόγραμμα της Γκότα*, εκδόσεις Σύγχρονη Εποχή.
- Sartori, G. (2005), *Parties and Party Systems: A framework for analysis*, Colchester: ECPR Press.
- Siegfried, A. (1980), *Tableau Politique de la France de l'Quest sous la IIIe Republique*, Armand Colin (1^η εκδ. 1913), Παρίσι.
- Mises von L., (2005), *Liberalism*, Liberty Fund,
- Στάλιν, *Συνέντευξη στον Ρόϊ Χάουαρντ*, Άπαντα τόμος 14, εκδόσεις Σύγχρονη Εποχή.

Ηλεκτρονικές Πηγές

Ελληνική Στατιστική Αρχή: www.statistics.gr

Πρωτοδικείο Αθηνών : <http://www.protodikeio-ath.gr>

«Υπουργείο εσωτερικών»: www.ypes.gr

«Τράπεζα της Ελλάδος»

<http://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/%CE%A4%CE%BF%20%CF%87%CF%81%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CF%8C%20%CF%84%CE%B7%CF%82%20%CE%BC%CE%B5%CE%B3%CE%AC%CE%BB%CE%B7%CF%82%20%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7%CF%82.pdf>

«newsbomb.gr» α) <http://www.newsbomb.gr/politikh/news/story/405836/omilia-toy-alexi-tsipra-sto-akropol>

β) <https://www.newsbomb.gr/watch?v=PKYhxCLvvVs>]

«Ναυτεμπορική»: <http://www.naftemporiki.gr/story/808093/ant-samaras-kamia-psifos-xameni-ston-dimo-athinaion.>]

«Χρυσή Αυγή»: [http://www.xryshaygh.com/deltiatypou/view/deltio-tupou-ths-chrushs-aughs-gia-sthrijh-sunduasmwn-stis-autodioikhtikes\]](http://www.xryshaygh.com/deltiatypou/view/deltio-tupou-ths-chrushs-aughs-gia-sthrijh-sunduasmwn-stis-autodioikhtikes)

«Το Βήμα»: <http://www.tovima.gr/politics/article/?aid=586862>

«Ανεξάρτητοι Έλληνες»

<http://anexartitoiellines.gr/search.php?searchname=%CE%9A%CE%B1%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%BF%CF%82&start=2>